

MĂDĂLIN MATICA

Paranteze și digresiuni

Redactor: Cristina Drăgan
Coperta și DTP: Eugen Matzota

Copyright © 2017
Toate drepturile și responsabilitățile
asupra conținutului aparțin autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MATICA, MĂDĂLIN

Paranteze și digresiuni / Mădălin Matica. -
București : Națiunea, 2017
ISBN 978-606-8639-74-1

821.135.1

MĂDĂLIN MATICA

**PARANTEZE ȘI
DIGRESIUNI**

**Editura Națiunea
București, 2017**

CUPRINS

CUVÂNT... ÎNAPOI

FILOSOFII ANTICI

Existența lui Dumnezeu
Pedeapsa noastră
Obsesia morții... baza metafizicii
Puterea răului
Propriul meu bine
Independență de bani?
Dualitatea lui Heraclit în Platon
Ideile pure
Constanța schimbării
Trăiește!
Arta ca imitație a vieții
Bâlciul deșertăciunilor
Noroc?
Inscripția din Oinoanda
Aristip... filosoful asasinat de tăcere...
Mulțumirea de sine
Trans-substanțialitate
Ataraxia
Fără garanții
Simplitate stoică
Dietetică sexuală. Învățăturile lui Aristip...
Ignoranța
Epictet. Stoicul
Promisiune...

Împotriva curentului
Zen versus Diogene
Autodidact
Laconism
Zeul lui Aristotel?
Soarele meu
Prietenie
Hedonismul lui Democrit
Invidie
Despre plăcere și excese
Ceva bun
Sens
Copilăriile noastre...
Laconism stoic
Nerușinarea hedonistă
Câștigul minciunii...
Întrebare esențială
Diogene sclavul-stăpân
Antiphon, un filosof uitat
Biruindu-te
Încrederea în legi
Și filosofii se țin de bancuri. Sau nu...
Hedonismul explicat
Diferențe. Confucius
O opinie
Semper fidelis patriae
Orbirea voluntară a lui Democrit
Alunecări iraționale
Introiectându-l pe Epicur
Aristip. Un filosof uitat
Aristip. Un filosof uitat
Absența morții. Epicureism

Înlăturarea suferinței
Agnosticismul pur
Năzuința către nemurire
Despre moarte
Intensitatea plăcerii
Nevoi diferite. Aristip

FILOSOFI MAI APROAPE DE NOI

Realitate?
Nihilism ambiguu
Anihilarea metaforei
Hedonismul senin
Imbecilitate
Despre tortură
Mântuirea mea
Democrit vs. Platon
Animalul nebun
Dualism
Onoruri publice
Originea Trinității
O artă
Atavisme: războiul
Oportunități ratate
Pudibond?
Rousseau și apa caldă
Merită să ne gândim...
Temnița perfectă!
Încredere
Miracolul mirării
Condamnarea filosofiei?
Vieți pierdute

Pascal răutăcios...
Miracole?
Miracole?
Cea mai rea dintre lumile posibile
Puternic ca diavolul
Ceva vechi, ceva sublimat...
O problemă de educație
Cauzele relelor...
Geniul
Un hedonist întârziat
Misoginism delicat
Faima și singurătatea
Bolnavul și ignorantul
Gândire fiartă îndelung...
Idealuri morale. Idealul hedonist
Extazul amoros și expresia prostului
Existența... o eroare
Singurătate sau companie proastă?
Pesimismul lui Chamfort
Îndoiala gânditorilor
A vorbi pentru a-ți organiza tăcerea
Frumusețea exprimării
Singurătate arogantă
Împotriva limbajului academic
Turme... turme
Aur ascuns
Semne
Auto-scindarea voinței de viață
Rebeliunea visătorilor
Coerență?
Înrobirea filosofiei
Contre...

Cea mai bună din lumile posibile
Geometria?
Iertare?
Sisifii metafizicii
Supraevaluata logică
Adevărul relativ
Adevărul
O altă definiție
Dileme triangulare
Cuvinte
Însemnătatea cuvântului
Mecanisme de apărare...
Zilnic
Egalitarisme
Și totuși...
Festina lente
Whoops!
Gnosticism
Fals ideal de turmă
Libertatea ca adevăr al spiritului
Festina lente
Realitatea este personală
Nu te pune cu Rabinul...
Despre adevăr și discuții interminabile
Impulsuri de moment
Cu siguranță?
Manifest hedonist
Epictet și pneuma esoterică
Oglinzi concave
Paralizie a atenției
Răutatea globală
Sacrificii animale și esoterismul medieval

Contra tuturor
Argument hedonist anti-stoic
Bărbații
Despre suferințe fizice...
Tăcerea
Existențe plăcute?
Aroganța lui Hegel
Socialism
Misoginism sau realitate?
Cauzalități
Despre legea nescrisă. O controversă
Scepticism

ȘI ALȚII FILOSOFEAZĂ...

Nefericirea...
Mefisto...
Căutătorul...
Proporții sau atitudini...
Legi (a)temporale?
Contractul social...
Iertare
Speranțe și coșmaruri
Hamlet
Șobolan și sfânt
Luptă și dragoste
Cu toții știm pe cineva care...
Visând la glorie?
Nomos
Până și Lenin
Alt regal Valery
Oboselile mele...

Două tipuri de iubiri...
Suflul nebuniei
Gânduri răzlețe
Scrisori către cei care învață generațiile viitoare
În zodia Racului

CIORAN, UNICUL...

Doze de sinceritate
Autodistrugere
Izolarea în trecut
Imaginație incapabilă
A noastră...
Despre singurătate
Respectul femeii
Mândria re-evaluată
Socrate și flautul
Ce am devenit deja?
Anatemele nopții
Himere politice
Stări superioare
Împotmolire
Ataraxie negativistă
Speranțe?
Editare?
Lost heroes
Eroziune constantă
Îndoielile mele ascunse
Cel mai mare viciu
Decepție
Răutate
Blestem ateist

Furie
Sterilitate intelectuală
Melancolia
Extazul capitulării
Adevăr sau autoevaluare?
Cărțile mele
Discriminare...
Asasini
Hedonism cinic

ISTORIE ȘI ISTORII

Asemănări evidente, irelevante și total enervante
Festina lente
O ciudățenie istorică
Modestia lui Unamuno
Condiția umană
“Fiat justitia, et pereat mundus”
Lanțul tău
Puterea presei...
Conducerea spinilor
Bicicleta zeului
Gravitația iubirii
Cam așa ceva...
Zarurile viitorului
Contrariile
Robia adevărilor externe
Alea jacta est
Sfaturi utile
Iadul și Raiul lumii
Absența iadului...

O victorie ciudată
Bunătate, oameni și animale de companie
Visul dragonului
Și tu, Sir Newton...?
Oameni fără ambiție
Democrația regilor
Mai puțin omul.... (rep.)
Ce vine împotriva noastră...
Restricții
Justiție istorică
Irosindu-ți viața
Cum ne definim...
Puncte de vedere... și târfele
Iepurașul de Paște. Iepure? Paște?

POLITICHIE

Politica modernă
Politicienii
Aviz începătorilor...
Definiția societății... aviz politicienilor
Măgarii, caii, generalii și politicienii
Legile lui Murphy - Politică
Grădina sau politica?
Despotismul luminat
Administrație inteligentă
Mesaj papal...

MAI GÂNDIM ȘI NOI...

Criticilor mei...
Prejudecăți și ante-pronunțări

Mărturisire...
Necesitate sau libertate?
Sartre vs. Socrate
Triskaidekaphobia
Problema gnosticismului
Kant pus pe glume...
Dilema? Nu, trilema!
Tristețe
Scepticism european
Hic Rhodos, hic salta!
Despre invidie...
Nihilism
Precizare întârziată. Manifest epicurean.
Excesele bărbaților...
România de azi...
Inevitabila schimbare
Cu Platon despre atești
Puterea ideilor
Mozart. Copilul Einstein
Nu asculta!
Omul, măsură a toate!
IV sau IIII
Cum ne îngropăm...
Mda...
Adevăruri incomode
Lecții de viață...
Locul fiecărei opinii
Tragedia greacă
Note to myself
Trei genuri de viață
Checkpoint 43. Gânduri răzlețe. Cadoul meu.
Filosofia dreptului

MAI GLUMIM ȘI NOI...

Pâinea, untul și pisica
Lumea și pantalonii
De parte de...
Specialiștii și computerele
O problemă de etică...
Ajutor? Bancuri ca lecții de viață
The dark room
Petitio principii (AKA cerc vicios)
Specialiștii și telefoanele
Credulitate...
Țara sortită eșecului...
O speranță optimistă...

MANAGEMENT

Salvarea stelei de mare
Lideri toxici
Arta de a asculta
Lider și modele de leadership
Shut the f*** up !
Idei. Leadership. Conducere

CUVÂNT... ÎNAPOI

Am spus „înapoi” deoarece îmi pare că, din punct de vedere cultural, mergem înainte ca racul. Înapoi deoarece aceasta nu este o carte. Și mai ales nu are un autor, ci mai mult pe cineva care a cules și a ales dintre multe cărți.

Nu este o carte deoarece acestea sunt doar gânduri dispartate, fără o coeziune evidentă, fiind doar frânturi din cărțile pe care le-am savurat. Mai bine spus, nu este o carte, ci lupta mea împotriva uitării. În primul rând al uitării mele. În ultimul rând, al uitării generalizate.

Privind înapoi, am putea înțelege încotro ne îndreptăm.

Nu dau lecții. Nici nu am pretenția de a fi făcut o carte. Aici sunt doar fragmente cărora le lipsește un liant. Liantul este în cititor; nu în scribul care a adunat aceste bucățele de mozaic.

Nu există „drept de autor”. La urma urmei, nici nu cred în ideea de „copyright”. Este o imbecilitate creată de sistemul capitalist.

Cui aparțin cuvintele? Unui popor. Cui aparțin gândurile cuiva? Culturii care l-a creat. În spatele fiecărui „autor” stau mii de ani de gânduri, de filosofi uitați, anonimi sau faimoși. Toți plagiem câte ceva, deci nu putem pretinde că ne aparține ceva. Deci, da, puteți multiplica, fotocopiază, fura, posta pe Internet orice din această carte. Chiar toată!

Nu-mi aparține. Nimic nu ne aparține în afara sufletului nostru. Insomnii plăcute, cititorule! Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate...

FILOSOFII ANTICI

Existența lui Dumnezeu

Povestire nelocalizată într-o anumită religie, poate doar în religiile monoteiste. Deci, lăsați jos piatra.

„Un înțelept primește vizita unui tânăr care are o întrebare (Întrebarea fundamentală):

- *Spune-mi, mărite înțelept, Dumnezeu există?*

- *Deoarece este singura întrebare pe care o ai, aș vrea să știu dacă răspunsul pe care îl vei primi va avea un efect major asupra vieții tale viitoare.*

- *Bineînțeles că va avea!*

- *Deci, dacă ți-aș spune că Dumnezeu există, ți-ai schimba viața și felul de a trăi?*

- *Nu, nu cred că așa se va întâmpla.*

- *Atunci înseamnă că tu deja ai ales răspunsul la această întrebare.*

Întrebarea mea este, însă, de ce punem întrebări la care avem răspunsul și ne este greu să ni-l asumăm?

Întrebările sunt mai importante decât răspunsurile.

Pedeapsa noastră

„Una dintre pedepsele pentru faptul că refuzi să te implici în politică este aceea că sfârșești prin a fi guvernat de unii inferiori ție.” – Platon

Obsesia morții... baza metafizicii

Cele mai grave întrebări au, în majoritatea cazurilor, cele mai simple răspunsuri.

Diogene-câinele a fost întrebat dacă moartea este un lucru rău și dacă se teme de ea:

- *Cum ar putea fi un lucru rău, dacă cel care moare nici nu suferă și nici nu mai simte?*

Ideea urma să fie amplu dezvoltată de către Epicur și apoi de școala sa alături de hedoniști, eudemoniști și materialisti. Desigur, Epicur este mai profund și mai organizat, creând un sistem filosofic. Ceea ce nu-l face pe Diogene mai puțin simpatic.

Diogene, așa cum se vede, traversează cu lejeritate cinismul, sofismul, epicurianismul și stoicismul. Un filosof greu de încadrat și sunt sigur că asta l-ar fi enervat: să fie clasificat, încadrat, clasat...

Puterea răului

Într-adevăr, așa cum susțin pitagoreicii, răul este ilimitat și infinit, binele limitat și finit. - Aristotel

Propriul meu bine

O lecție simplă de autoapreciere: *„Sunt din fire făcut pentru propriul meu bine; nu pentru propriul meu rău.”* - Epictet

Nu crezi că ar fi timpul să începi să-ți acorzi mai mult credit?

Iadul începe, însă, în momentul în care „propriul meu bine” intră în disonanță cu ceea ce societatea definește ca „bine”.

„Binele meu propriu” vs. „binele comun”?

Individul vs. comunitatea?

Epictet, fiind filosof stoic, ar fi optat pentru cel comun. Eu, însă, ca epicurean, optez pentru „binele propriu” care nu trebuie, însă,

să intre în contradicție cu normele „comune”. Noțiuni care, însă, se află într-o contradicție flagrantă, factuală, căci binele propriu mă definește, îmi este particular, iar viața îmi este dictată de dorința și voința mea, nu de o opinie generalizată.

Epictet, un stoic atât de epicurean uneori.

Independență de bani?

Îl admir pe Diogene-câinele, unul dintre cei mai simpatici filosofi antici. Da, da... cel care a creat școala cinicilor a fost un tip extrem de simpatice și al cărui sarcasm nu a prea putut fi egalat. Deși mulți încă încercăm.

Aristip (și el îmi este simpatice) era cunoscut pentru faptul că profita de bogăția tiranului Dionysos, laudându-l și cântându-i ode de prea-mărire. Deh... cinism de epicureic.

Într-una din zile îl vede pe Diogene spălând câteva frunze de salată pentru a le mânca. Plin de bunăvoință îl abordează pe acesta:

- Diogene, dacă ai învăța să fii un pic mai drăguț și ai veni și tu la curtea lui Dionysos, n-ar trebui să mai speli frunzele sau să-ți faci griji pentru mâncare.

Imperturbabil Diogene și-a continua munca replicând:

- Eu am o altă perspectivă: dacă tu ai învăța să speli frunzele, poate nu ar trebui să-l slujești pe tiranul Dionysos.

Ambii au dreptate.

Este, în definitiv, o alegere personală calea pe care vrei să o urmezi. Dar, cu siguranță, este util măcar să înveți să speli frunze chiar dacă ai de gând să slujești la curtea cuiva.

Dualitatea lui Heraclit în Platon

În fiecare om, de exemplu, forța morții și forța vieții acționează în fiecare clipă. Viața și moartea, veghea și somnul, nu fac decât să arate preponderența aparentă a uneia dintre forțe asupra celeilalte și

pe care ea începe imediat să o piardă în mâinile rivalei sale. Cele două forțe acționează în același timp, căci conflictul lor veșnic nu îngăduie nici triumful, nici oprimarea care să dăinuie. - Platon - Phaidon.

Ideile pure

Ca și oracolul, el nu spune nimic, nu ascunde nimic. El semnifică. - Heraclit

Constanța schimbării

*Nu văd nimic altceva decât devenirea. Nu vă lăsați înșelați !
În ochiul vostru care nu răzbate departe, și nu în esența lucrurilor; stă vina dacă veți crede că vedeți undeva pământ, ceva ferm în marea devenirii și a petrecerii. Folosiți nume ale lucrurilor, ca și cum ele ar avea o dăinuire încremenită; dar chiar râul în care coborâți a doua oară nu mai este același de prima dată. - Heraclit*

Trăiește!

Ne naștem numai o dată. Să te naști pentru a două oară nu este cu puțință. Nu avem cum exista în eternitate.

Tu, însă, care nu poți fi stăpân pe ziua de mâine, amâni bucuria. Viața trece în timp ce noi rămânem nehotărâți, și fiecare dintre noi, între timp, moare din pricina unei activități fără răgaz. - Epicur

Arta ca imitație a vieții

Joc frivol, lipsit de seriozitate - arta nu este artă decât în măsura în care este imitație. - Platon

Bâlciul deșertăciunilor

Bogăția materială are limite și este ușor de procurat; bogăția închipuirilor deșarte se întinde la infinit. - Epicur

Noroc?

Norocul intervine rareori în viața înțeleptului; cele mai mari și decisive hotărâri în viața unui asemenea om au fost, sunt și vor fi luate de rațiune, de-a lungul întregii lui vieți. - Epicur

Inscripția din Oinoanda

[...] cauza morții, în chip natural, o provoacă sufletul. Dacă el nu mai întrunește același număr de atomi ca trupul, sufletul, alcătuit dintr-o parte rațională și una lipsită de rațiune, prinde ca într-o chingă întreg omul și îl leagă, el însuși la rândul lui fiind legat întocmai cum o picătură de cheag leagă o nemăsurată cantitate de lapte.

Și aceasta este un semn - pe lângă multe altele - pentru ascendentul cauzei. De fapt, lucrurile se petrec așa:

După ce corpul, în urma unei boli îndelungate, este silit să cedeze și să ajungă într-o asemenea stare de slăbiciune și descompunere încât pielea, aproape uscată, pare că a crescut pe oase, iar natura intestinelor pare a fi goală, lipsită de sânge, sufletul se ține încă tare și nu permite încetarea din viață. Și nu numai această este o dovadă a priorității sufletului, ci și faptul că pierderea mâinilor, adesea cu brațe cu tot, sau a picioarelor prin ardere sau prin amputare, nu izbutește să stingă viața.

Într-o asemenea măsură corpul nostru este dominat de latura sa sufletească.

... Există bineînțeles și cazuri în care, cu toate că trupul rămâne

intact și nu are de suferit nici un neajuns, capacitatea de a rămâne conștient dispare, căci, atunci când atomii sufletului nu rămân în calitatea lor de suport, faptul că întreg corpul este încă intact nu mai servește la nimic.

Omul trăiește atâta vreme cât noi luăm în considerare că sufletul durează ca suport, aidoma unui element de legătură. Dacă admitem că ultima cauză primordială a vieții este sufletul. [...] - Diogenes din Oinoanda, sec Î. E.N.

Aristip... filosoful asasinat de tăcere...

[...] dovadă, tăcerea lui Platon în privința numelui lui Aristip și a muncii sale, chiar dacă umbra lui planează asupra multor pagini ale dialogurilor platoniciene. Cine-i acest Philebos, de exemplu, care dă numele unui întreg dialog? Și de ce a consacrat, oare, Platon un text întreg problemei plăcerii de a respinge tezele cirenaice fără a cita măcar o dată numele filosofului? [...] Un individ asupra căruia și Platon, și Aristotel, și Epicur păstrează tăcerea atunci când tratează problema plăcerii nu poate fi chiar în întregime rău!

Nimeni nu stârnește atâta dispreț, ură, gelozie și invidie fără ca aceasta să însemne implicit că cele afirmate de el sunt adevărate... - M. Onfray

Mulțumirea de sine

Supus prin nevoile vieții la o grea încercare, înțeleptul pricepe că este mai bine să dea de la el decât să ia de la altul. Iată, deci, cum a găsit o adevărată comoară a mulțumirii de sine. - Epicur

Trans-substanțialitate

Gândește-te...! Tu, de la natură, ești muritor; supus unui timp limitat al vieții.

Totuși, prin dezvoltările despre natură, nesfârșire și eternitate, poți căpăta o viziune asupra prezentului, viitorului și trecutului.

- Epicur

Ataraxia

Bine este ca în același timp să râzi și să fii filosof, casa să ți-o administrezi, să-ți dezvolti și celelalte însușiri și, ceva mai mult încă, să nu încetezi să pleci urechea la sunetul cuvintelor adevăratei filosofii. - Epicur

Fără garanții

Să rămâi un răufăcător nedescoperit este greu; să capeți o garanție că cele săvârșite rămân nedescoperite este imposibil. - Epicur

Simplitate stoică

„Sufletul este ca un havuz plin cu apă; opiniile sunt raza care luminează havuzul. Când apa din el e agitată, pare că și lumina este la fel; totuși, ea nu este. La fel se întâmplă și cu omul: când e tulburat și agitat, nu virtuțile sunt răsturnate și confuze, ci spiritul său, care se află în mișcare. Dacă spiritul se liniștește, totul e liniștit.

Dacă există o artă de a vorbi bine, există și o artă de a asculta bine.

Când un corb îți prezice ceva prin croncănelile lui, crezi că îți vorbește un zeu, și nu un corb.

Când un filosof te avertizează, să crezi la fel, că te avertizează un zeu, și nu un filosof.” – Epictet

Dietetică sexuală. Învățăturile lui Aristip...

...filosoful atât de urât de ceilalți filosofi contemporani încât ne-au rămas doar surse indirecte despre doctrina lui. Dușmanii uneori ne salvează din uitare și anecdotele sublimează uneori conceptele filosofice. Pentru că a filosofa fără a duce o viață în concordanță cu ideile propuse este doar semănare de vânt.

Învățăturile câtorva anecdote:

Aristip iese dintr-un bordel și, când cineva îl dojenește pentru că a intrat acolo, el răspunde că problema nu constă în a intra, ci a nu și să ieși;

altuia, care-i reproșează că s-a dus la niște curtezane cam trecute, el îi răspunde că de la navele care au efectuat multe călătorii pretinzi un singur lucru: să te ducă în portul dorit;

unuia care-i face observație că trăiește cu o prostituată a cărei jucărie a cam devenit, Aristip îi spune că o posedă pe Lais, dar că nu e posedat de ea;

în sfârșit, el aduce într-o zi trei prostituate până în pragul casei, dar le lasă la poartă, considerând renunțarea la fel de semnificativă ca și trecerea la fapte.

*În toate cazurile, Aristip recomandă neîncrederea în cele trupești, nu ca fapt în sine, ci pentru că îți pierzi libertatea cu aceste povești carnale. **Măsură, o dată în plus.***

A se face, însă, o diferențiere clară în a te distanța de plăcerile exagerate și a le acuza sau distruge.

Dacă distrugerea acestora ar fi parte a hedonismului, Inchiziția și idealismul platonician ar fi stâlpii acestuia, nu dușmani de moarte.

Ignoranța

A-i acuza pe alții pentru nefericirea ta, e o dovadă de ignoranță; a nu te acuza decât pe tine însuși, e o dovadă că începi să înveți, iar a nu-i acuza nici pe ceilalți, nici pe tine, e semn că ești deja instruit.

Nu pretinde ca lucrurile să se întâmple așa cum dorești tu, ci așa cum se întâmplă și vei prospera întotdeauna.

Epictet stoicul

Stoicii au salvarea lor și, moderându-le extremele și agresivitățile, oferă modele morale demne de urmat.

Aplecarea lor spre durere și spre suferință îmi este mie străină și o resping, tendință exacerbată ulterior de religiile monoteiste.

Epictet. Stoicul

„Ne temem cu toții de moartea trupului; dar de moartea sufletului cine se teme?

Dacă rațiunea, care ar trebui să regleze toate lucrurile, e dereglată, cine o va regla?

Aruncă-i injurii unei pietre, cu ce te va ajuta acest lucru? Ea nu te va înțelege. Imită acea piatră și nu te gândi la injuriile ce ți se spun.

Semănăm cu cei care își fac mari provizii, dar rămân slabi și descărnați pentru că nu se hrănesc cu ele. Avem precepte și maxime frumoase, dar pentru a le expune, și nu pentru a le practica; acțiunile ne contrazic faptele.

Nu suntem încă oameni, și vrem să jucăm rolul de filosofi. Povara e prea grea pentru noi. E ca și cum un om care n-ar avea puterea să ridice o greutate de două kilograme ar încerca să ridice piatra lui Ajax.”

Promisiune...

„Nu voi fi niciodată un obstacol pentru mine însumi.” - Agrippinus

Împotriva curentului

Diogene-câinele (au existat în curente filosofice antice mai mulți autori cu numele Diogene) obișnuia să intre la teatru exact când lumea ieșea și părăsea amfiteatrul. Întrebat de ce face așa, a răspuns simplu:

- *Încerc să vă fac să înțelegeți ce am încercat să fac toată viața mea.*

Atât cinicii cât și sofistii mi-au plăcut prin această dorință de a coborî filosofia în stradă. Convingere pe care a avut-o și Socrate cât timp a fost în viață. După ce a ales cucuta, Platon i-a modificat atât de mult filosofia și ideile, încât mi-l închipui pe Platon ca pe cel mai cunoscut ventriloc din istoria umanității.

O mare parte din vină îi aparține și lui Socrate care a refuzat să-și scrie ideile, lăsându-l astfel pe Platon să îi scrie doctrina.

Așa cum a vrut el și cum i-a convenit.

Efectele promovării idealismului, ca singura filosofie validă, acceptabilă și recunoscută timp de 2000 de ani, platonician și apoi creștin nu pot fi calculate.

Zen versus Diogene

Este cunoscută povestea lui Diogene care mergea ziua cu un felinar aprins „căutând un om”.

Avem, însă, și o altă poveste a unui maestru Zen care umbla noaptea având un felinar aprins. Discipolii, convinși de atotputernicia acestuia, care includea și night-vision, l-au întrebat:

- *Maestre, noi știam că poți vedea și noaptea!*
- *Bineînțeles că pot vedea noaptea.*
- *Și atunci de ce ai aprins felinarul?*
- *Pentru că toți aceia care nu văd noaptea să nu dea peste mine !*

Nefiind un admirator al școlilor orientale (îmi este greu să le numesc școli filosofice, majoritatea degenerând în religii / credințe / schisme religioase) pot aprecia măcar logica și umorul Zen.

Legat de politică, Antistene spunea că *lingușitorii sunt mai răi decât corbii, deoarece ei devorează ființe vii, neașteptând să moară.*

Autodidact

Nici Zenon din Citium (fondator al stoicismului) nu a scăpat de sarcasme, chiar în timpul vieții. Din păcate însă, stoicii, au întors sarcasmele unor filosofi contemporani (epicureicii) în adevărate cruciade de defăimare. Dar despre falsurile făcute de stoici, altă dată. Revenind, Filemon, autor de comedii, l-a parodiat pe Zenon afirmând:

„Ce filosofie ciudată mai e și aceasta, în care există un maestru ce te învață să suferi de foame, iar atâția discipoli îl ascultau extaziați! Eu, ca muritor de foame, am fost întotdeauna un autodidact!”

Laconism

Trebuie să înțelegi că o cuvântare fie lungă, fie scurtă, poate avea unul și același scop. - Epicur

Zeul lui Aristotel?

„Rațiunea vrea să hotărască ce e drept, mânia [furia] vrea să fie găsit drept ceea ce ea hotărăște”.

Judecând fără drept de apel și nelăsându-se judecată de nimeni, mânia arbitrează singură, e singura care decide. Pe nucleul ei inalterabil își clădește ura temple.

Soarele meu

În istoria filosofiei, a devenit faimos dialogul dintre Diogene-câinele și Alexandru Macedon, devenit ulterior model al cuceritorului-războinic-educat.

Alexandru și-a dorit să îl viziteze pe marele cinic și a ajuns în fața lui:

- *Eu sunt Alexandru, marele rege.*

- *Iar eu sunt Diogene, marele câine.*

- *De ce te-ai autointitulat „câine”?*

- *Pentru că îi laud pe cei care dau, îi latru pe cei care nu dau și îi mușc pe cei răi.*

Discuția a continuat în același stil iar Alexandru, profund impresionat de măreția cinicului a sfârșit prin a-l întreba:

- *Diogene, îți pot da orice îmi ceri. Ce-ți dorești?*

- *Ceea ce vreau eu este să te dai la o parte, pentru că îmi acoperi soarele. Lumina soarelui nu mi-o poți da, dar văd că mi-o iei.*

Lucruri simple. Cinismul (urmat apoi și de stoicism) și-a construit doctrina în jurul acestor nevoi. Au promovat o dietetică idealistă asupra simplității vieții. Din păcate, însă, idealismul și simplitatea se auto-corup.

Lui Alexandru îi lipsea (și scurta, dar furtunoasa lui viață a arătat asta) înțelegerea ataraxiei epicureice. Educăt de către Aristotel, elevul lui Platon, a devenit măreț urmărind idealurile platoniciene. Prăbușirea sa a fost generată, însă, de lipsa măsurii și a distanțării epicureice, cinice și (cu indulgențele de rigoare) stoice.

Excesele idealiste au născut mulți monștri în istoria omeniri, dar și superbe modele morale, culturale și filosofice.

Prietenie

Considerăm ca ajutor din partea prietenilor noștri nu atât ajutorul în sine, cât încrederea că ne poate fi dat. - Epicur

Hedonismul lui Democrit

Nu există școală filosofică mai urâtă, criticată, atacată și prost înțeleasă decât cea hedonistă. Acuzele variază de la „coruperea tinerilor” (sunt convins că Socrate a apreciat această școală în ciuda urii nemărginite a lui Platon-ventrilocol față de ea) la acuzații de promovare a conceptelor antistatale. Școala idealistă și-a făcut un scop din distrugerea hedonismului în ultimii 2000 de ani. Uitându-mă în biblioteci pot spune că aproape și-au atins scopul. Să încercăm însă să ascultăm doctrinele hedoniste înainte de a le condamna la arderea pe rug.

„Democrit definește idealul astfel: să-ți petreci viața în modul cel mai fericit cu puțință și cel mai puțin mohorât. Fără a te măsura cu altul, ci luând întotdeauna ca reper acest ideal.

Și apoi să râzi....

Să nu te temi de nimic și de nimeni - nici de zei, nici de cei mari;

să nu întreprinzi nimic peste puterile ori mijloacele tale;

să-ți cunoști limitele și să țințești ceva realizabil;

să nu-ți ruinezi sufletul în plăceri a căror satisfacere antrenează în mod cert insatisfacția;

să dorești plăcerea comuniunii fericite cu tine însuși;

să nu procreezi, să nu-ți complici viața cu progenituri;

să nu te implici niciodată în treburile cetății;

să nu te lași pradă pasiunilor, pulsionilor care dezechilibrează;

să nu dorești mai mult decât ai, și nici să nu cultivi dorințe imposibil de satisfăcut;

să spui da bucuriilor oferite de existență atât timp cât ele îți împlinesc ființa;

să definești ceea ce este util sau dăunător prin mulțumirea sau neajunsul pe care le provoacă;

să te străduiești să alungi din tine indispozițiile rebele;

să țințești bucuria... iată modul de întrebuințare al unui hedonism care propune o plăcere fină, subtilă, elegantă: aceea, supremă, a autonomiei - în sensul etimologic. “ - Michel Onfray

Nu este de mirare că Platon l-a urât, iar această ură a fost completată, finalizată și executată de către idealistii și stoicii care i-au urmat, înregimentați religios sau nu. Omul ca ființă liberă și autonomă, coșmarul celor care cred în guvernare, guvernanta, vină și durere, conducere centralizată și sclavie (în orice fel de formă ar fi ea impusă).

Invidie

Nu este bine să invidiezi pe nimeni. Oamenii buni nu merită să fie invidiați, iar cei răi își pricinuiesc lor înșiși necazuri atât de mari, cu cât au mai mult succes. - Epicur

Despre plăcere și excese

Nici o plăcere nu-i în sine un rău. Dar lucrurile care prilejuiesc anumite plăceri pot aduce necazuri mai mari decât plăcerile înseși.
- Epicur

Ceva bun

Există mai multe povestiri despre întâlnirea dintre Diogene-câinele și Alexandru Macedon.

Cu timpul, le voi povesti pe toate.

Găsesc în aceste „glume”, „povestiri”, „bancuri”, esențe condensate ale unor doctrine filosofice demult distruse de idealismul platonician sau cel creștin. Marii filosofi antici, ale căror opere au fost sistematic distruse (să ne amintim doar că Platon dorea să distrugă / incendieze toate scrierile lui Democrit), au supraviețuit doar prin aceste fabule, iar unii doar prin atacurile idealiştilor.

Făcând o analiză inversă, aflăm, cu greutate și sârguință, ce au scris aceștia. Dușmanii te pot duce în imortalitate. Alege-i bine!

Alexandru îl întreabă pe marele cinic dacă îi este teamă de el. Diogene, însă, răspunde cu întrebarea:

- *Tu ești ceva bun sau ceva rău pentru ceilalți?*
- *Ceva bun, evident.*
- *Cine este nebun să se teamă de ceva bun? De ce m-aș teme eu de tine, în acest caz?*

Sens

Este lipsit de sens să te rogi la zei pentru ceva pe care poți să-l faci singur. - Epicur

Copilăriile noastre...

Un copil își bagă mâna într-un vas cu gura strâmtă în care sunt alune și smochine; își umple pumnul cu cât poate lua și, neputând să și-l scoată așa plin, începe să plângă.

- Copile, lasă jumătate din ele și-ți vei scoate pumnul destul de plin...

Tu ești acel copil. Îți dorești multe și nu le poți obține; *dorește-ți mai puține* și le vei avea. - Epictet

Laconism stoic

„Cel mai adesea păstrează tăcerea, sau nu spune decât lucrurile necesare, și spune-le în puține cuvinte. S-ar putea întâmpla, dar rareori, să trebuiască să vorbești, când ocazia o va cere, dar nu vorbi niciodată despre lucruri triviale și comune: nu vorbi nici despre luptele de gladiatori, nici despre cursele de cai, nici despre atleți, nici despre mâncare și băutură, care sunt subiectele de conversație obișnuite.

Mai ales nu vorbi niciodată despre oameni, nici pentru a-i blama, nici pentru a-i lăuda, nici pentru a face comparații.”

Epictet - stoicul

Nerușinarea hedonistă

Înțelepciunea altuia nimeni n-ar putea-o judeca mai drept decât acela care el însuși pune stavilă pornirilor de o clipă ale sufletului și el însuși a fost în stare să se domine și să se biruie pe sine. Cine însă dorește să-și facă pofta inimii în clipa însăși, dorește mai-răul în loc de mai-binele. - Antiphon

Filosofii hedoniști acuzați timp de 2.000 de ani de „necuviință” și „nerușinare” ar trebui reconsiderați. A acuza este ușor. A cunoaște cu atenție și în detaliu „vinovatul” este ușor dacă se dorește acest lucru.

Câștigul minciunii...

Aristotel a fost întrebat într-o zi de către un discipol ce câștigă oamenii mințind.

„- Neîncrederea oamenilor atunci când vor spune adevărul.”

Mă rog, dacă aveam poftă de scris aș fi putut-o spune prin povestea cu copilul care tot strigă că vine lupul. Dar povestea nu-mi place.

Aristotel, da!

Întrebare esențială

Față de toate dorințele nesăbuite trebuie să-ți pui următoarea întrebare: ce mi se poate întâmpla dacă o astfel de dorință mi se împlinește și ce anume dacă nu se împlinește? - Epicur

Diogene sclavul-stăpân

Diogene a avut o perioadă în care a fost făcut prizonier. Prizonierii erau vânduți ca sclavi.

La întrebarea vânzătorului despre ce aptitudini are, Diogene a răspuns:

„Știu să poruncesc. Vezi dacă cumpără cineva un stăpân.”

Antiphon, un filosof uitat

„Din păcate, nici măcar Freud nu-l citează pe Antiphon din Atena ca primul psihanalist din istoria omenirii. În ciuda faptului că el a făcut atât terapie psihanalitică, cât a și explicat efectele psihanalizei acum 2000 de ani. În afara acestei revelații, Antiphon a promovat o etică individualistă și antisocială care l-au introdus în categoria „blestemată” a filosofilor hedoniști.

„Physis contra nomos”, legi naturale contra legilor civile, autonomie și libertate de acțiune contra supunerii, obedienței și dependenței față de o transcendență juridică, de o morală normativă - iată imperativul categoric al hedonismului antiphonian.” - Michel Onfray

Imperativele hedoniste sunt reinventate în revoluțiile populare. Nu va trece mult timp până când protestatarii vor regăsi acest imens rezervor de înțelepciune antică, rezervor sigilat aproape de 2000 de ani de idealism platonician.

Biruindu-te

Cine nu a dorit lucruri rușinoase sau rele, nici nu s-a atins de ele, nu e înțelept; căci nu există nimic pe care acesta, biruindu-l, să se poată arăta stăpân pe sine. - Antiphon

Fără comentarii...

Încrederea în legi

Socrate a preferat să moară decât să nu respecte legea. Legea care te apără atunci când îți este bine este cea care pedepsește când greșești.

Dacă accepți protecția ei, de ce ai încălca-o atunci când îi apară pe ceilalți de tine? Nu există Drepturi fără Obligații !

De ce crezi că instrumentele legii sunt bune când îți apără viața, proprietatea și drepturile, dar sunt opresive când te forțează să respecti legea?

“Nu puterea și violența unui tiran îl aduc pe acesta la putere, așa cum cred mulți, ci chiar prostia cetățenilor, căci numai o cetate în care deja s-a pierdut respectul pentru lege și ordine poate cădea în ghearele lui.”

Și filosofii se țin de bancuri. Sau nu...

Într-o zi, Thales din Milet a fost întrebat de ce nu are copii. Răspunsul lui, specific unui pesimist:

- Pentru că mi-ar fi milă de ei.

O altă poveste despre Thales este cea relatată de Platon în Teaitetos.

Thales mergea privind cu atenție norii și cerul, când fu gata să cadă într-o groapă din fața lui. O sclavă cu destul curaj și simț al umorului, l-a întrebat atunci:

- *Ce crezi că vei vedea și descoperi pe cer, dacă nu ești în stare să vezi pământul de sub picioarele tale?*

Povestea a fost plagiată de multă lume de-a lungul istoriei. Fără ca Platon sau Thales să fie deranjați, evident. Ei, La Fontaine, ai ceva de zis?

După ce am zâmbit puțin împreună, hai să revenim un pic la Thales:

- filosof presocratic (624-546 Î.C.);

- potrivit lui Bertrand Russel, „filosofia europeană începe cu Thales”;

- a fost printre primii filosofi care a respins explicațiile supranaturale (zeități sau dumnezei), fiind astfel precursor al revoluției științifice (care s-a amânat, însă, cu aproape 2.000 de ani);

- matematician de vârf (primul care a știut cum se calculează înălțimea unei piramide sau distanța unei corăbii față de mal), numit uneori chiar primul matematician din istorie.

Acum, că v-am stricat buna dispoziție cu atâtea explicații, mai citiți o dată „glumele”. Poate găsiți și altceva în afară de răs.

Hedonismul explicat

Potrivit lui Jeremy Bentham valoarea plăcerilor și a chinurilor poate fi examinată în lumina a șase criterii:

Primul criteriu: Intensitatea - Superioritate a plăcerii vii asupra unei plăceri de intensitate mai slabă.

Nimeni nu poate spune câtă importanță cantitativă are ceea ce resimt eu. Intensitatea dă un anumit nivel pe o scară, ea constituie un fel de abscisă într-o schemă hedonistă.

O noapte nebună vs. un zâmbet pe stradă?

Al doilea criteriu: Durată. Superioritate a plăcerii lungi și durabile asupra unei plăceri trecătoare.

Ca și cantitatea, și aici avem subiectivitatea în experimentarea

cantității de timp resimțite de un anumit trup.

O lungă poveste vs. one night stand?

Al treilea criteriu: Certitudinea. Superioritate a plăcerii probabile asupra plăcerii improbabile.

Aici e destul de evident...

Take her... Angelina is already married!

Al patrulea criteriu: Amploarea. Superioritate a unei plăceri împărtășite de mai mulți asupra plăcerii solitare.

Da, poți să-i dai o conotație sexuală... și tot vei fi de acord cu mine.

Al cincilea criteriu: Fecunditatea. Superioritate a plăcerii inductoare asupra plăcerii limitate ca efecte în timp.

A se prefera prima noapte de dragoste, pentru promisiunile-i potențiale, tuturor celorlalte care vor urma, cu realitățile lor prozaice.

E scris „pentru” nu „împotriva”, „în ciuda”... deci probabilitatea unor efecte în lanț induse de o plăcere declanșată.

Al șaselea criteriu: Puritatea. Superioritate a satisfacțiilor care nu costă nimic asupra plăcerilor plătite scump.

Plăcerea este cu atât mai pură, cu cât nici o neplăcere nu se amestecă în ea sau cu cât nu este plătită deloc, ori foarte, foarte puțin, cu o neplăcere.

Acum spune tu... parcă încep să-ți placă hedoniștii și epicureicii... da' n-am terminat.

Diferențe. Confucius

Despre Confucius (filosof chinez, 550 - 470 Î.C., pe numele său de botez Kong Fu Zi) s-au păstrat destule glume care merită citite și apoi folosite la petreceri unde vreți să păreți cât mai „cool”. Sau, mai bine nu...

Într-una dintre peregrinările sale, suita filosofului avea parte

numai de probleme, de la lipsa hranei și a proviziilor, până la îmbolnăvirea câtorva învățăcei.

Discipolii lui Confucius ajunseseră deja cu frustrările într-un punct de maxim, drept care s-au dus la marele filosof să se plângă și să caute alinare.

„Cum se face că asemenea probleme se pot întâmpla și pot afecta oamenii înțelepți priviți atunci, acum nu, ca fiind superiori plebei?”

Confucius le-a răspuns, însă, că asemenea mizerii și probleme li se întâmplă tuturor; diferența fiind, însă, în faptul că oamenii de rând își pierd cumpătul atunci când trebuie să îndure.

Tot despre „călătorii”, Confucius mai spunea:

„Înainte de a pleca într-o călătorie ca să te răzbuni pe cineva, sapă două gropi.

Nu contează cât de încet mergi pe un drum atâta timp cât nu te oprești.”

Hai încă una:

„Ceea ce caută un om superior se găsește în el; ceea ce caută un om simplu se găsește în alții.”

O opinie

Sufletul nu este o tabula rasa cu nimic scris pe ea. El este întotdeauna acoperit de inscripții care se scriu pe ele însele și sunt scrise de INTELECTUL DIVIN. Tot ce ține de matematici, postulatele și figurile geometrice, sunt scrise pe el din veșnicie. - Proclus din Licia.

Deși nu sunt deloc de acord cu acest punct de vedere, merită menționat.

Semper fidelis patriae

Într-adevăr, așa cum spunea Filolau pitagoreicianul, există idei mai puternice decât noi. - Aristotel

Orbirea voluntară a lui Democrit

[...] „orbindu-se, bătrânul practică o înțelepciune paradoxală. Bineînțeles, el poate și să acționeze asupra dorințelor sale, să propună o dietetică a acestora, adăugându-i, la o adică, și o aritmetică a plăcerilor (cum ulterior va crea Epicur una) care i-ar permite să acceadă la o seninătate identificabilă cu binele suveran.

Dar anecdota poate servi și la demonstrarea altei teze: te distanțezi de un anumit lucru abținându-te să nu privești, silindu-te să nu vezi; identifiți realul drept ceea ce este: o pură și simplă conjuncție de simulacre căreia poți să i te sustragi; îți afirmi puterea asupra ființei prin intermediul percepțiilor; iată tot atâtea îndemnuri la voluntarism filosofic hedonist care permite, evitând prilejurile de neplăcere sau de tulburare, să te construiești ca individualitate senină și radioasă.”

„Tăria sufletească la care îndeamnă Democrit definește, de fapt, plăcerea subtilă a relației cu sine a unui individ care nu se teme de nimic și poate, prin urmare, într-o indiferență absolută față de legi, să nu asculte decât pe sine și să trăiască liber.” - Michel Onfray

Alunecări iraționale

[...] Cea mai mare tulburare în sufletele oamenilor ia naștere din credința că diferitele corpuri cerești sunt fericite și nepieritoare. În același timp, li se atribuie voință, acțiuni și intervenții, incompatibile cu această idee.

Tulburarea provine și din așteptarea unui chin veșnic, de care

ne este teamă, fie din bănuială deșteptată de mituri, fie din spaima în fața morții care ucide sensibilitatea, ca și când aceasta ne-ar atinge cu ceva.

La o asemenea stare se ajunge nu prin convingere, ci printr-o alunecare irațională, așa încât, dacă oamenii nu pun stavilă temerilor lor, suferă o tulburare tot atât de mare, chiar și mai intensă, decât omul ale cărui vederi asupra acestor probleme sunt cu totul neclare.

Într-adevăr, a avea liniște sufletească înseamnă a fi eliberat de toate aceste neliniști și a avea mereu în minte amintirea celor mai generale și mai importante adevăruri. - Epicur - Scrisoare către Herodot.

Introiectându-l pe Epicur

[...] „Bisturiul nu poate, oare, exciza și extrage piatra care provoacă imense suferințe?

Atunci intră în scenă filosoful: dacă această durere este radicală, ea îmi va provoca sfârșitul; dacă nu mă omoară, înseamnă că e suportabilă. Fie suferința este intensă, dar de scurtă durată, întrucât moartea survine imediat; fie este de intensitate mică, și atunci poate dura fără să fie fatală pentru trupul bolnavului care o îndură.

Lecția nu pare să fie foarte diferită de cea a stoicilor care, dat fiind starea medicinei de atunci, nu prea aveau de ales...

Algodiceea epicuriană dezvăluie posibilitatea unei veritabile filosofii trăite și practicate ca o terapie.” - M. Onfray

Aristip. Un filosof uitat

Tiranul Dionysos îi dădu să aleagă între trei curtezanе; el însă le luă pe toate trei, spunând: „Paris a plătit scump alegerea uneia

din trei". Dar, după ce le-a dus până la poartă, le-a lăsat să plece: așa de mult păstra măsura și în alegere, și în respingere.

Când Dionysos l-a scuipat, el nu-și arată supărarea, și spuse celui care-l mustra:

„Doar și pescarii îndură să fie udați de apa mării spre a putea prinde pești, iar eu să nu suport să fiu spălat de udătura scuipatului pentru a căpăta o mâncare de pește?”

Într-o zi, Dionysos voi să-l silească să enunțe o doctrină de filosofie, iar el îi răspunse:

„Ar fi ridicol ca tu să afli de la mine cum să vorbești și, totuși, să mă înveți pe mine când să vorbesc”.

Se povestește că Dionysos s-a supărat odată și l-a așezat la coada mesei, dar Aristip îi spuse:

„Desigur, ai voit să cinstești acest loc de la coadă”.

Cerându-i odată bani lui Dionysos, acesta îi întâmpină cererea cu cuvintele:

„Ei, dar spuneai că omul înțelept nu se află niciodată în nevoie”, la care el răspunse:

„Lasă, dă întâi banii și vom discuta noi pe urmă” iar după ce primi banii: „Acum vezi - îi spuse - că nu sunt în nevoie”.

Aristip îl rugă odată ceva pe Dionysos pentru un prieten și, neizbutind să dobândească ce dorea, îi căzu la picioare. Cineva râse de el, iar Aristip îi spuse: *„Nu sunt eu de vină, ci Dionysos, care are urechile la picioare”.*

Răspunzând unuia care zicea că vede mereu filosofi la ușile bogaților:

„La fel - îi spuse el - cum medicii stau pe lângă bolnavi, dar asta nu înseamnă că vreunul ar dori să fie bolnav, în loc să fie medic”.

S-a întâmplat odată ca Aristip să călătorească pe mare spre Corint și, fiind surprins de o furtună, era în mare deznădejde.

Unul îi spuse: *„Noi, oamenii de rând, ne păstrăm firea; de ce*

voi, filosofii, vă pierdeți capul?”

„Viețile în joc, din aceste două cazuri - îi răspunse el - nu se pot asemui”.

Unuia care își lua aere de mare învățat, Aristip îi spuse acestea:

„După cum cei care mănâncă mai mult și fac mai multe exerciții n-au o sănătate mai bună decât cei care se restrâng la necesar, tot așa nu cei ce citesc mult, ci cei ce citesc cu folos sunt cei de seamă”.

Un logograf, care-i câștigase un proces, îl întrebă: „La ce ți-a folosit Socrate?”

„La foarte mult, fu răspunsul, ca cele ce-ai spus despre mine în discursul tău să fie adevărate”.

Fiind întrebat de cineva la ce-i va folosi mai mult fiului său dacă va fi bine educat, el răspunde: „Dacă nu la altceva, cel puțin ca atunci când e la teatru să nu stea ca o piatră peste altă piatră”.

Altul îi aduse copilul la învățătură, iar când el îi ceru o plată de cinci sute de drahme, tatăl cârti: „Cu prețul acesta pot cumpăra un sclav”.

„N-ai decât să faci așa și vei avea doi sclavi”.

Absența morții. Epicureism

[...] „Cum ar putea moartea să constituie o problemă? Ce-i de temut în ea? De vreme ce binele și răul rezidă în senzații, iar moartea presupune privarea de acestea, ea nu înseamnă nimic pentru noi, nici bine, nici rău...”

Când moartea e aici, deja noi nu mai suntem. Când eu sunt aici, ea e absența. Ea nu-i privește nici pe cei vii, pentru care moartea nu există, nici pe cei morți, pentru care ea nu mai exista...

Și atunci, la ce bun să te neliniștești? De ce să suferi pentru ceva ce nu este aici? La ce bun să mergi în întâmpinarea unei suferințe considerând prezent un etern absent? Doar gândul morții

există și poate cauza suferințe sufletului, moartea însă n-o vom întâlni niciodată.” - Onfray

Epicureismul a devenit cel mai detestat curent filosofic tocmai prin liniștea pe care o răspândește, explică, susține... Fără fricile acestea, fără suferință, fără moarte, fără mizerie, idealismele deiste devin simple filosofii masochiste.

În absența morții și a fricii, în absența suferinței, omul devine liniștit și poate să-și găsească sinele propriu. Fricile însă, în special marea frică a morții, ne-au transformat în ființe mereu neliniștite, mereu hăituite de ceva ce nu vom cunoaște și nu vom evita.

Ataraxia ca și cale spre liniște și împlinire.....

Înlăturarea suferinței

“Intensitatea plăcerii își atinge limita prin înlăturarea oricărei suferințe. Când plăcerea este prezentă, atâta timp cât este neîntreruptă, nu apare nici durerea, nici tristețea, nici amândouă aceste stări laolaltă”. – Epicur

Agnosticismul pur

„În ceea ce privește zeei, mi-e cu neputință să aflu dacă există sau nu, ori sub ce formă există, căci sunt multe opreliști în calea cunoașterii, iar subiectul este obscur și viața omenească e scurtă”
- Protagoras Abderianul.

Liniștea dezangajată la care sper, liniște a unui agnosticism plăcut, departe de urletele ateismului revoltat sau de îndârjirea conservatoare a unui deism prea puternic afirmat. Viața omenească e scurtă și sunt multe opreliști...

Seninătatea unui adevăr și recunoașterea unei poziții calme și relaxate. Poate chiar recunoașterea incapacității de a crede așa cum cred credincioșii.

Atât pe aceștia, cât și pe ateștii furibunzi, nu știu dacă să-i admir sau să-i suspectez de necunoaștere. I-aș admira pentru că și-au găsit răspunsul la una dintre Marile Întrebări ale vieții. I-aș suspecta pentru că nu știu cum au putut ajunge la aceste (ne) credințe.

Cioran a fost cu siguranță reprezentantul agnosticilor. Dar să nu uităm că a fost român. Sfășierea, împotmolirea și sfârtecarea interioară, intelectuală, ne unește peste generații.

Sunt, însă, sigur că aceia care și-au găsit răspunsul, oricare ar fi acesta, pot dobândi aceea visată ataraxie.

Năzuința către nemurire

“Obişnuiește-te să crezi că moartea nu are nici o legătură cu noi oamenii, căci orice bine și orice rău se află în senzație iar moartea este privațiunea de senzație; în consecință, o justă înțelegere a faptului că moartea nu are nici o legătură cu noi face să fie plăcută ideea că viața are un sfârșit. Acest lucru se îndeplinește acordând vieții nu un timp nelimitat, ci suprimând năzuința către nemurire.”

Epicur - Scrisoare către Menoikeus

Despre moarte

„Într-adevăr, moartea nu înspăimântă pe acela care a înțeles temeinic că nimic înspăimântător nu este legat de sfârșitul vieții.

De aceea, nebun este cel care spune că se teme de moarte, nu fiindcă va suferi, când moartea vine, ci din cauză că suferă în așteptarea ei. Ceea ce nu ne aduce nici un rău, odată sosit, produce numai o suferință lipsită de temei, prin așteptare.

Moartea, cel mai înfricoșător dintre rele, nu are nici o legătură cu noi, dat fiind că atâta vreme cât existăm, moartea nu există, iar când vine, noi nu mai existăm. Nu are, deci, legătură nici cu cel

viu, nici cu cel mort. Pentru cel viu nu există încă, iar cel mort nu mai există.

Majoritatea oamenilor, însă, se tem de moarte ca de cel mai mare dintre toate relele și, alteleori, o aleg ca un refugiu față de relele din viață.

Omul înțelept nu cere neapărat să-și trăiască viața, nici nu se teme de încetarea ei. Nu-i este silă de a trăi și nici nu socotește încetarea vieții ca un rău.

Întocmai cum oamenii nu caută hrana cea mai abundentă, ci cea mai gustoasă, tot așa înțeleptul caută să se bucure de timpul cel mai plăcut și nu de cel mai lung. Iar acea care îi îndeamnă pe cei tineri să trăiască bine, iar pe bătrâni să sfârșească bine, este lipsit de minte, nu numai din pricină că viața este îmbietoare, ci și pentru că face obiectul uneia și aceleleași preocupări; să trăiești așa cum se cuvine și să mori cum se cuvine. Mai rău încă gândește acela care afirmă că ar fi fost mai bine să nu ne fi născut și, odată născuți, să trecem cât mă degrabă prin porțile lui Hades.

Dacă, într-adevăr, un asemenea om este convins de ceea ce spune, de ce nu părăsește viața? I-ar fi ușor să facă acest lucru dacă ar fi convins de ceea ce crede. Dacă ia totul în derâdere, vorbele lui sunt nesăbuite, în lucruri care nu admit așa ceva.

Trebuie, deci, să ne amintim că ceea ce ne va aduce viitorul nu ne aparține, dar nici nu este cu totul străin de noi. Nu trebuie să ne biziim cu totul pe cele ce vor veni, ca pe ceva ce este implacabil. Dar nici să nădăjduim, în ideea că nu se vor întâmpla.” - Epicur

Intensitatea plăcerii

Intensitatea plăcerii își atinge limita prin înlăturarea oricărei suferințe. Când plăcerea este prezentă, atâta timp cât este neîntreruptă nu apare nici durerea, nici tristețea, nici amândouă aceste stări laolaltă. - Epicur

Nevoi diferite. Aristip

Un alt filosof necunoscut maselor, dar foarte iubit de mine, este Aristip, fondatorul școlii Cirenaice. A fost un filosof școlit de Socrate și asta se vede. Cei care mă cunosc vor trage concluzia că-mi plac hedoniștii și că am ceva împotriva lui Platon și a școlii lui.

Într-o zi, tiranul Dionysos, căruia îi plăcea să se înconjoare de filosofi și să-i răsplătească, i-a făcut cadou lui Aristip o sumă generoasă de bani și lui Platon o carte.

Hei, domnii moguli moderni, învățăm ceva de la tirani?

Învățăceii i-au reproșat acest lucru lui Aristip, considerând cadourile ca nepotrivite.

Cu înțelepciune, Aristip a răspuns:

„Fiecare cu nevoile lui. Eu am nevoie de bani și Platon are nevoie de cărți.”

Umorul său s-a prelungit și după moarte. Aristip a cerut ca pe piatra lui de mormânt să fie scris:

„Aici odihnește cel care vă așteaptă.”

Cred că ar fi un prieten bun și distractiv. Dar, mai bine să așteptăm să-l întâlnim.

FILOSOFI MAI APROAPE DE NOI

Realitate?

Dar eu nu am imaginea mea despre lume pentru că m-am convins de corectitudinea ei; nici pentru că sunt convins de corectitudinea ei. Ci ea este fundalul moștenit pe care eu disting între adevărat și fals. - Ludwig Wittgenstein

Nihilism ambiguu

„Nihilismul este ambiguu:

A. Nihilismul ca indiciu al unei puteri sporite a spiritului: acesta este nihilismul activ.

B. Nihilismul ca declin și regres al forței spirituale, este nihilismul pasiv.” - Nietzsche

Să învățăm să distingem între aceste două tipuri (nici măcar nuanțe). Nihilismul ca forță creatoare...

Dualitate intrinsecă.

Anihilarea metaforei

„Cu metafora se întâmplă ceea ce se întâmplă cu moda. Sunt înși care, când au taxat cev, ca metaforă sau ca moda, își închipuie

că l-au anihilat și că nu e necesară o investigație mai adâncită. Ca și cum metafora și moda n-ar fi realități de același ordin ca și celelalte, înzestrate cu aceeași consistență și supuse unor cauze și unor legi la fel de imperioase ca și cele ce guvernează rotirile siderale!” - Jose Ortega y Gasset

Hedonismul senin

... „te distanțezi de un anumit lucru abținându-te să nu privești, silindu-te să nu vezi; identificei realul drept ceea ce este: o pură și simplă conjuncție de simulacre căreia poți să i te sustragi; îți afirmi puterea asupra ființei prin intermediul percepțiilor; iată tot atâtea îndemnuri la voluntarismul filosofic hedonist care permite, evitând prilejurile de neplăcere sau de tulburare, să te construiești ca individualitate senină și radioasă”.

Magistrala lucrare a lui Onfray, o contra-istorie a filosofiei, este una dintre cele mai viguroase lucrări filosofice care au văzut lumina tiparului după Nietzsche. De altfel, Onfray își revendică descendența din acesta, având, însă, o virulență și forță analitică superioară.

Îl țin, însă, pe Nietzsche pe poziția de mentor pentru frumusețea discursului acestuia, iar pe Onfray ca prieten întru gândire și profesor de filosofie liberă de profesori de filosofie. Niciodată filosofia nu a fost mai voioasă ca în lumea lui Onfray.

Imbecilitate

„Să ne reprimăm atitudinile romantice și să recunoaștem în „îndrăgostire” - repet că nu vorbesc de dragostea sensu stricto - o stare inferioară a spiritului, un gen de imbecilitate tranzitorie. Fără anchilozarea minții, fără reducerea lumii noastre obișnuite, nu ne-am putea îndrăgosti.” - Jose Ortega y Gasset.

Stendhal m-ar înjura. Dar el este o excepție: nu a reușit niciodată să se îndrăgostească. În schimb, femeile l-au iubit și adorat. A scris toată viața despre iubire și dragoste, fără a reuși niciodată să fi îndrăgostit?

Despre tortură

„Tiranii, pentru a face două lucruri odată, a ucide și a face să li se simtă mânia, și-au folosit întreaga înfumurare spre a găsi mijlocul de a lungi moartea. Ei vor ca dușmanii lor să moară, dar nu atât de repede încât tiranii să n-aibă răgazul de a-și savura răzbunarea... Tot ce se află dincolo de moartea simplă mi se pare curată cruzime.” – Montaigne

Mântuirea mea

„Într-o lume fără măreție, fără noblețe, copleșită de meschinărie, marcată de fragilitate și de efemeritate, în fata numeroaselor supărări și a nenumăratelor ocazii de suferințe fizice și psihice, atunci când trebuie să suporti apăsarea socialului și preponderența colectivului încă de la cea mai fragedă vârstă, filosofia aduce șansa unei mântuiri, oferă medicație eficace.” - M. O.

Imaginea porticului către grădina părăsită a...

Democrit vs. Platon

[...] *„Democrit nu crede decât în atomi și în vid, el renunță încetișor la zei, făcând loc oamenilor; celebrează realitatea concretă și imanentă și îndeamnă la o existență jubilatorie; în ce-l privește, Platon propovăduiește ideile, conceptele pure, evoluând într-o lume celestă; el se închină unei puteri demiurgice și dă zeilor puterea arhitectonică asupra lumii, ne învață să întoarcem*

spatele sensibilului în favoarea inteligibilului, în sfârșit, transformă existența într-o perpetuă ocazie de renunțare. Doi oameni, două lumi, două tradiții care se opun punct cu punct.” - Michel Onfray

Animalul nebun

[...] Orice ar mai fi altceva, omul este în primul rând o excepție. Dacă nu-i adevărat că este o creatură divină căzută, atunci nu putem spune decât că unul dintre animale și-a ieșit complet din minți.” - G.K. Chesterton

Din păcate pentru mine, nu pot să mă liniștesc cu versiunea creaturii divine decăzute, deci rămân între animale ieșite din minți.

Nici măcar nu mă pot liniști cu Marele Plan, Marea Conspirație, Conjurație etc. Doar oameni incapabili care și-au pierdut busola.

Nu, „la butoane” nu este nimeni, uită iluzia Marelui Vrăjitor.

Dualism

„Lăsați copiii să se plimbe în natură, lăsați-i să vadă minunata ei îmbinare de viață și de moarte, fericita lor uniune inseparabilă, așa cum ne învață pajiștile și pădurile, câmpiile, munții și râurile binecuvântatei noastre planete, iar ei vor afla astfel că moartea este cu adevărat lipsită de ac, și că e la fel de frumoasă ca viața.” - John Muir 1797

Onoruri publice

„Însă în această epocă a fi avid de onoruri este un lucru încă mai nedemn de un filosof decât ar fi fost oricând altădată în trecut: acum, când stăpâna este plebea, când plebea este cea care împarte onorurile!” - Nietzsche - Aforisme

Dar elitismul este urât în epoca contemporană, în ciuda faptului că istoria glorioasă a Europei și, implicit, a omenirii - cultura

umanității fiind eminamente europeană - a fost creată tocmai de aceste elite. Uzurparea conceptului de elită, monarhie, autocrație, meritocrație și răspândirea democrației în forma ei curată a dus omenirea în aceste impasuri majore.

Din păcate, decadența culturii și filosofiei europene debia începe. Vai de generațiile viitoare care vor crește în umbra sărăcăcioasă a populismului și a culturii plebei.

Originea Trinității

Fiind origine absolută, Trinitatea este principiu, principiul absolut, obârșie și început a tot ce există. Și, dacă admitem că Trinitatea Divină are și ea origine, atunci ea trebuie să-și aibă originea în sine însăși. - G.W.H Hegel

O artă

Probabil cea mai frumoasă descriere a filosofiei a fost făcută de Montaigne: filosofia ca arta „de a învăța să murim”.

Școala și doctrina hedonistă/epicureică străbat ca un râu ascuns istoria omenirii rămânând aceea opțiune luminoasă, dar ponegrită de doctrina oficială și de însăși conducerea statală.

Undeva, însă, ascuns, acest curent crește și efectele școlii filosofice epicureice răzbat spre suprafață.

Predicând o viață simplă, lipsită de frici, excese sau fobii, hedonismul îndeamnă umanitatea să re-îmbrățișeze trăirea simplă și plăcută a vieții și anularea morții.

Atavisme: războiul

Poate, oare, exista ceva mai stupid decât faptul că un om are dreptul să mă ucidă fiindcă trăiește pe celălalt mal al fluviului, și suveranul lui are o dispută cu al meu, deși eu nu m-am certat cu el? - Blaise Pascal

Oportunități ratate

„Prea mulți oameni se gândesc la siguranță în loc să vadă oportunitatea. Par mai înfricoșați de viață decât de moarte.” - James F. Byrnes

Pudibond?

„Disprețul față de trup este consecința insatisfacției pe care o încercăm din cauza lui.” - Nietzsche - *Fragmente postume*

Rousseau și apa caldă

Jean-Jaques Rousseau (1712-1778). Filosof francez. Sau nu. El s-a născut în Geneva și toată viața lui și-a semnat cărțile „Jean Jaques Rousseau, Cetățean al Genevei”. Francezii, însă, l-au îngropat în Pantheonul din Paris ca erou național francez. Mda...

Cei pasionați de politică îl regăsesc și admiră în „*Despre Contractul Social*” sau în „*Discurs despre originile inegalității*”.

Romanticii îl admiră în „*Julie sau Noua Heloise*”.

Cei pasionați de educație vor afirma, însă, că nuvela sa „*Emile*” este cel mai complet și influent text despre educație, inspirând zeci de generații.

Răutăcioșii, însă, vor spune că influența sa din timpul Revoluției franceze asupra grupului iacobin a dus la multe asasinate sau execuții total nejustificate. Mai mult, vor aduce în discuție și faptul că el a fost Francmason declarat și de aici o întreagă teorie a conspirației.

Psihologii vor cârcoti spunând că a fost nevrotic, narcisist, ipohondru, masochist și că avea mânia persecuției.

Sociologii nervoși vor spune că a fost un mincinos, de vreme ce nu a fost în stare să-și crească cei cinci copii și i-a trimis pe toți la orfelinat.

Ar trebui inventată o zicală: „Fă ce zice Rousseau, nu ce a făcut Rousseau!”

Hmm... se cam duce aura lui.

În orice caz, a fost un filosof cu ceva simț al umorului.

Diderot, un filosof francez, despre om vom vorbi altă dată, povestește că l-a vizitat într-o zi pe Rousseau acasă la el, în Montmorency, aflând că acesta avusese gânduri de sinucidere stând pe malul iazului.

Diderot, sperând la vreo revelație existențialistă, îl întreabă simplu:

- *Și de ce n-ai făcut-o?*

- *Pentru că am băgat mâna-n apă și mi s-a părut prea rece.*

Merită să ne gândim...

“Ca un om să se înșele, trebuie deja că el să judece în acord cu omenirea”. - Ludwig Wittgenstein

Temnița perfectă!

“[...] căci nimeni nu-i atât de groaznic întemnițat și nici o întemnițare nu-i mai cu neputință de scăpat decât cea în care se ține insul pe sine !” - Søren Kirkegaard

Încredere

Este prudent să nu pui încredere completă în ceva [cineva] care te-a dezamăgit chiar și o singură dată. - Descartes

Miracolul mirării

Cu cât este mai mare intelectul cuiva, cu atât mai multă originalitate descoperă în ceilalți oameni. Oamenii obișnuiți nu găsesc nici o diferență între ceilalți oameni. - Pascal

Condamnarea filosofiei?

[...] Niciodată, atunci când o națiune uzată își simțea slăbindu-i-se legăturile care-i uneau pe cetățenii săi, filosofia n-a izbutit să-i strângă la un loc într-un întreg pe cei răzleți. De fiecare dată când vreun om s-a văzut ispitit să se retragă la o parte și să tragă în jurul său o barieră de izolare egoistă, filosofia a fost întotdeauna gata să-i adâncească această înstrăinare și să-l distrugă pe omul însingurat prin asemenea izolare. Filosofia este primejdioasă de îndată ce nu se mai bucură de plenitudinea puterilor și drepturilor sale, și doar o desăvârșită sănătate națională îi asigură aceste drepturi - și încă lucrul nu este valabil pentru toate popoarele. - Nietzsche

Nu atât o condamnare a filosofiei, ci o condamnare a jumătăților de măsură în practicarea ei și în înțelegerea conceptelor filosofice de către statul/poporul respectiv. Filosofia ca singura potentă în a asigura viitorul unei națiuni, dar medicament periculos care se poate utiliza doar în cazuri clare.

Nimic mai primejdios pentru un stat sau pentru un individ decât „cochetarea” cu filosofia și cu trăirea acesteia. Nu este recomandată pentru „izolare egoistă”, „națiuni uzate” sau însingurări.

Filosofia ca armă supremă doar a statelor și indivizilor puternici, „desăvârșiți”.

Vieți pierdute

Quid fiet hominibus qui minima contemnunt, majora non credunt?

Ce se va alege din oamenii care se împiedică în lucruri mărunte și nu cred în cele mari? Via Pascal

Pascal răutăcios...

Sarcasmul are o graniță foarte lungă și îngustă alături de răutate. Doar o nuanță, un ton al vocii face ca o remarcă să traverseze această zonă. Blaise Pascal, fiind marele Pascal, este catalogat ca sarcastic.

Un contemporan al marelui filosof se remarcă prin mărimea sa corporală (era foarte gras) dar și prin stupizenia sa (era, deci, foarte prost). Aceste două caracteristici l-au făcut pe Pascal (cunoscut și pentru lucrările sale științifice) să afirme:

- Asta demonstrează că un corp poate avea mai mult volum decât capacitate.

Dacă aș fi spus-o eu, ar fi fost o mare răutate.

Tot Pascal este încântător când face afirmația:

- Când mă analizez, mă detest. Când mă compar, mă declar mulțumit.

Sarcasmul, o constantă milenară a inteligenței frustrate de realitatea imediată.

Miracole?

Fetele marelui preot Anius preschimbau orice voiau în grâu, în vin sau ulei; Atalida, fiica lui Mercur, a înviat de mai multe ori, Esculap l-a înviat pe Hippolit; Herakles a răpit-o pe Alceste morții; Heres a revenit pe lume după ce a petrecut cincisprezece zile în Infern; Romulus și Remus s-au născut dintr-un zeu și o vestală; Paladiumul a căzut din cer în orașul Troia; părul Berenicei a devenit o constelație...

Numiți-mi un popor la care să nu se fi întâmplat minuni incredibile, mai ales în vremurile în care de-abia se cunoșteau cititul și scrisul. - Voltaire - Miracole

Miracole?

„Modernitatea sub semnul ecuației hrănire-digestie. Sensibilitatea devenită nespus de iritabilă (- moralist împodobită; creșterea sentimentului de milă -); cantitatea impresiilor dispartate mai mare decât oricând; - cosmopolitismul mâncărurilor, al literaturilor, al ziarelor, al formelor, al gusturilor, chiar și al peisajelor. Tempoul acestei direcții de curgere este „prestissimo”; impresiile se șterg; instinctiv, ne ferim să adoptăm ceva, în adâncime, să „digerăm” ceva. - De aici rezultă o diminuare a capacității de digerare.

Se instalează un soi de adaptare la această supraîncărcare cu impresii exterioare; omul se dezvăță de acțiune și nu mai reacționează decât la solicitările venite din afară. El își cheltuiește puterea parțial în procesul de asimilare, parțial în apărare, parțial în răspunsuri-replică. Profunda diminuare a spontaneității; - istoricul, criticul, analistul, interpretul, observatorul, colecționarul, cititorul - toți sunt talente reactive - toți oameni de știință.” - Nietzsche - Aforisme

Incapacitatea contemporană a aprofundării.

O admirabilă analiză critică a vieții cotidiene și a superficialității în tot și toate.

Cea mai rea dintre lumile posibile

Doza zilnică de optimism vine de la Schopenhauer (Lumea ca voință și reprezentare):

„Dar împotriva dovezilor palpabil sofiste ale lui Leibniz că aceasta este cea mai bună dintre lumile posibile, putem aduce și noi, cu seriozitate și onestitate, dovada că aceasta este cea mai rea dintre lumile posibile. Căci posibil înseamnă nu ceea ce ne imaginăm noi, ci ceea ce poate exista și dura cu adevărat. Or, lumea

aceasta este structurat așa cum ar fi trebuit să fie pentru a rezista și continua doar cu mare greutate să existe; dacă situația ar fi fost doar cu puțin mai rea, lumea nu ar fi putut continua să existe. În consecință, cum o lume mai rea decât aceasta nu ar fi putut ființa, înseamnă că este absolut imposibilă; drept urmare, lumea aceasta este chiar cea mai rea dintre lumile posibile.”

Puternic ca diavolul

„Nenumărate individualități superioare se pierd acum: dar cine scapă este puternic ca diavolul. La fel ca pe vremea Renașterii.”
- Nietzsche - Aforisme

Ceva vechi, ceva sublimat...

„A fi răpit înseamnă a nu mai merge pe propriile picioare, ci a te simți purtat de cineva sau ceva. Raptul a fost forma primitivă a dragostei conservată în mitologie sub aspectul centaurului vânător de nimfe pe care le așeza pe crupa sa.

O rămășiță a răpirii originare s-a păstrat și în ritualul căsătoriei romane: mireasa nu intra în casa matrimonială pe propriile-i picioare, ci mirele o lua pe sus ca să nu calce pragul. Ultima sublimare simbolică a sa e „transa” și levitația călugăriței mistice și leșinul îndrăgostiților.” - Jose Ortega y Gasset

O problemă de educație

„Democrația este guvernarea prin intermediul celor needucați, în vreme ce aristocrația este guvernarea celor prost educați.” - G.K. Chesterton - 1931

Cauzele relelor...

„Cum plictiseala e tot mai mare și ea este cauza tuturor relelor; nu e de mirare, deci, că lumea regresează și că răul se răspândește. Iar acest lucru se întâmplă încă de la începutul lumii. Zeii se plictiseau; de aceea, i-au creat pe oameni.” - Søren Kierkegaard

Geniul

„Talentul este aidoma unui arcaș care lovește ținte de neatins pentru alții; geniul este aidoma unui arcaș care lovește ținte... pe care alții nici nu le pot vedea.” - Arthur Schopenhauer

Omul de succes este cel care are răbdarea de a lovi toate țintele vizibile, la fiecare concurs, în fiecare zi. Dacă are talent le va lovi întâi pe cele vizibile, apoi pe cele de neatins și le va ignora pe cele pe care nu le vede. Genialitatea are, în majoritatea cazurilor, deficiența de a se concentra pe țintele nevăzute. Geniul vine împreună cu un ego supradimensionat.

Un hedonist întârziat

„Cel mai bun remediu pentru teamă de moarte este, probabil, gândul că viața are un început și un sfârșit. A fost o vreme în care noi n-am existat - idee care nu ne stresează câtuși de puțin; de ce; atunci, ne tulbură faptul că va veni o vreme în care din nou nu vom mai exista?...”

A muri nu este altceva decât a fi încă o dată așa cum am fost înainte de a ne naște; și totuși, nimeni nu e frământat de regrete, remușcări sau dezgust atunci când se gândește la această ultimă idee.” - William Hazlitt, 1830 - Despre teamă de moarte

Misoginism delicat

„Interesul pentru femei, ca înclinare spre un mod de a fi poate mai modest, dar mai fin și mai degajat. Ce noroc să dai de ființe care n-au în cap altceva decât dansuri și nebunii și găтели! Ele au fost încântarea tuturor sufletelor masculine profunde, foarte tensionate, a căror viață este încărcată de mari responsabilități.” - Nietzsche

Faima și singurătatea

„Faima are marele dezavantaj că, dacă o dorim, trebuie să ne organizăm viața astfel încât să încântăm imaginația oamenilor.” - Baruch Spinoza - unul dintre favoriții mei

„Un singur om m-a înțeles în viață... Și el nu m-a-nțeles” - Georg Wilhelm Friedrich Hegel - favoritul tuturor.

Bolnavul și ignorantul

Un medic vine la un bolnav și îi spune: - Aveți febră, nu mâncați nimic azi și nu beți decât apă. Bolnavul îl crede, îi mulțumește și-l plătește.

Un filosof îi spune unui ignorant: - Dorințele vă sunt nefirești, temerile josnice și servile, nu aveți decât opinii false. Acesta pleacă mândros și spune că a fost insultat.

De unde vine această diferență? Din faptul că bolnavul își simte răul iar ignorantul nu-l simte pe al său. - Epictet

Gândire fiartă îndelung...

„Redusă asemenea unui sos fiert vreme îndelungată, gândirea lui Epicur se rezumă, așadar, uneori, poate chiar adesea, la aceste patru teze:

1) *n-avem deloc a ne teme de zei;*

2) *nici de moarte;*

3) *putem suporta durerea;*

4) *și putem ajunge la fericire,*

Astfel încât, după aceasta extremă sinteză, putem reveni la analiza care permite imaginarea - personal, țin la ordinea care urmează - gândirii lui Epicur ca fiind construită în jurul

1) *unei fizici etice*

2) *al unui ateism liniștit*

3) *al unei algodicei păgână*

4) *al unei ascetism hedonist*

Scopul mărturisit? Acela de a trăi ca un zeu printre oameni....”

- Michel Onfray

Idealuri morale. Idealul hedonist

„Dorința supradimensionează ceea ce vrem să avem; ea crește chiar și prin neîmplinire - cele mai mari idei sunt cele rezultate din dorința cea mai puternică și mai prelungită. Acordăm cu atât mai multă valoare lucrurilor, cu cât dorința noastră de a le avea crește: dacă „valorile morale” au ajuns să fie cele mai înalte valori, aceasta dovedește că idealul moral a rămas cel mai neîmplinit (- în măsura în care trecea drept acel Dincolo de orice suferință, drept un instrument al fericirii). Omenirea a îmbrățișat cu ardoare mereu crescândă numai nori: în cele din urmă, disperarea și neputința sa le-a numit Dumnezeire.” - Nietzsche - Aforisme

Extazul amoros și expresia prostului

„În incinta ermetică a atenției noastre clocim imaginea ființei iubite. Când „survine”, însă, extazul amoros și iubita e a noastră sau, mai exact, ea este eu și eu iubita, apare pe chip acel

épanouissement grațios prin care se exprimă fericirea.

Ochii își înlânzesc privirea care devine parcă elastică și alunecă peste toate, firește, fără a se fixa temeinic pe nimic; mai mult decât văzând, binevoind să mângâie obiectele. La fel, gura rămâne întredeschisă într-un surâs universal ce picură neconținut pe la comisurile buzelor.

Este expresia prostului - întrucât e cea a prostirii. Neavând nici un obiect exterior său interior asupra căruia să ne fixăm, activitatea noastră se reduce la a lăsa ca de pe suprafața sufletului nostru, ca de pe o apă liniștită, să se înalțe aburi către soarele ce-i absoarbe.

Este „starea de grație” comună îndrăgostitului și misticului.”
- Jose Ortega y Gasset

Existența... o eroare

Doza zilnică de optimism european:

Existența umană trebuie să fie un fel de greșală. Căci s-ar putea spune despre ea: „E rău azi și în fiecare zi va fi mai rău, până când se va întâmpla tot ce poate fi mai rău”. - Arthur Schopenhauer

Singurătate sau companie proastă?

Atât de multă lume se plânge pe Internet, adică pe Facebook, de singurătate, încât îmi aduc aminte de vorbele lui Sartre:

„Dacă te simți singur când ești singur, ești o companie proastă.”

Jean-Paul Charles Aymard Sartre (21.06.1905 – 15.04.1980) a fost un filosof francez existențialist.

S-a mai jucat, cu succes, cu viața din postura de nuvelist, scenograf, activist politic (aici fără succes, chiar un pic tembel), biograf și critic literar.

O reminiscență a spiritului enciclopedist francez, care nu a murit și sper să n-o facă. Când a fost tembel era marxist.

Distractiv a fost refuzul lui de a primi premiul Nobel în 1964, motivând că „un scriitor nu ar trebui să-și permită să fie transformat într-o instituție”.

Distractiv sau nu, pe asta a furat-o de la Emil Cioran, care a refuzat toate premiile și onorurile, cu o singură excepție, primul premiu.

Sartre a mai fost simpatic când a afirmat:

„*Când Dumnezeu tace, poate fi făcut să spună orice.*” / Le Diable et le bon dieu;

„*Omul e o pasiune inutilă.*” / L'Être et le néant;

„*Dumnezeu e singurătatea oamenilor.*” / Le Diable et le bon dieu;

„*Nu ești un om atâta vreme cât n-ai găsit ceva pentru care ai accepta să mori.*” / L'Âge de la raison;

„*Un copil, acest monstru pe care adulții îl fabrică din regretele lor.*” / Les Mots;

„*A fi mort înseamnă a ajunge pradă celor vii.*” / L'Être et le néant;

„*Omul nu e nimic altceva decât ceea ce face din el.*” / L'Existentialisme est un humanisme.

Legat de ziua de azi, atenție la ora trei, căci Sartre spunea:

„*La ora trei este întotdeauna prea târziu sau prea devreme pentru orice ți-ai propus să faci.*”

Pesimismul lui Chamfort

Deși este greu să-l includem pe Nicolas de Chamfort în cercul filosofilor, el fiind, însă, un savuros moralist autor de aforisme, nu mi este greu să-i apreciez umorul.

Mai mult decât atât, a avut idei apropiate de ateism ceea ce, în perioada respectivă, era nu doar o aroganță, ci un act de mare curaj.

Pesimismul pentru soarta și „evoluția” umanității a fost frumos exprimat de el în:

„Doar inutilitatea primului potop îl împiedică pe Dumnezeu să trimită un al doilea potop.”

Îndoiala gânditorilor

Copilul învață dând crezare adultului. Îndoiala vine după credință. - Ludwig Wittgenstein

Un filosof nevalorizat la adevărata profunzime a zbuciumărilor sale. Știu că pare steril și greu de suportat, având un stil ermetic și didactic, dar în urma focului, din creuzetul gândurilor sale rămân puternice șuvoaie de aur filosofal.

Filosofia cuvântului și a sensului cuvântului în crearea, existența și modificarea lumii.

A vorbi pentru a-ți organiza tăcerea

„Tânăr sau bătrân, filosofia îți aduce întotdeauna satisfacții imense: nu-i niciodată prea devreme sau prea târziu pentru practicarea disciplinei epicuriene.

Îndemnul s-a bucurat de succes, fără să produc, totuși, multe efecte printre filosofi: a trăi ascuns, a nu te expune, a nu face cunoscute tuturor detaliile existenței tale, a dezvălui ceea ce este accesoriu pentru a păstra tăcerea asupra esențialului și a-l ascunde mai bine, a vorbi pentru a-ți organiza tăcerea, a da la iveală pentru a disimula mai bine ceea ce trebuie să rămână la adăpost.

Adică exact contrariul unei vieți trăite într-o cușcă de sticlă, așa cum ar impune Republica lui Platon.” - Onfray

Frumusețea exprimării

„O gândire corectă într-o formă săracă își ratează scopul la fel ca și un conținut banal, ambalat într-o structură impecabilă.

Ca să calomniezi cu folos, trebuie să transformi o ipoteză plauzibilă în realitate confirmată. Nimic nu pare mai ușor de prezentat ca adevăr decât ceea ce este verosimil.” – Onfray

Singurătate arogantă

Esența filosofului este de natură să-l îndemne mai curând la a parcurge singuratic drumul său. Înzeestrările sale sunt dintre cele mai rare, într-un anumit sens cele mai nenaturale, și, prin aceasta chiar, făcându-l exclusiv și dușmănos chiar față de cei cu daruri deopotrivă. Zidurile între care el își ajunge sieși trebuie să fie de diamant, dacă nu se vor sparte și dărâmate, căci totul și toate sunt împotriva lui. Călătoria sa spre nemurire este mai grea și mai presărată cu obstacole decât a oricărui altuia; și, totuși, nimeni nu poate să creadă cu mai multă siguranță decât tocmai filosoful că el va ajunge la țință - pentru că el nu știe unde anume ar trebui să se așeze decât pe aripile larg desfăcute ale tuturor timpurilor; căci nepăsarea față de cele prezente și momentane stă în însăși ființa marilor naturi filosofice. El are adevărul: roata timpului n-are decât să se rostogolească oriîncotro vrea, ea nu va putea niciodată fugi de adevăr. - Nietzsche

Împotriva limbajului academic

Întru totul este potrivit ca despre tot ceea ce este măreț - adică având mult înțeles pentru cel dotat cu puterea rară de înțelegere - să se vorbească doar pe scurt și (prin aceasta) obscur, astfel ca spiritul calp să-și lămurească aceste spuse mai degrabă ca fiind lipsite de sens decât să și le traducă în propria lui golicuine de sens.

Căci spiritele vulgare au o abilitate urâcioasă de a nu vedea în cea mai profundă și mai bogată spusă nimic altceva decât propria lor opinie mărunță, de toate zilele. - Johann Paul Friedrich Richter

Aș putea fi de acord cu Jean Paul din acest punct de vedere și accepta limbajul academic, didactic, steril, încălțit, care păzește cu armura plictiselii operele filosofice. Doar dacă aș crede că aceste spirite vulgare ar avea o aplecare către aceste opere.

Personal, însă, cred că filosofia se apără de o „amenințare” care nu există. Nu, vulgarul / vulgul nu este interesat, nu va citi, nu va reacționa, nu va răstălmăci. El este suveran și nu are nevoie să înțeleagă, să citească, să atace.

Doar el asigură majoritatea.

Punem ghimpi pe ceva ce (aproape) nimeni nu (mai) vrea, alienând în același timp tinerii dornici de cunoaștere.

Neputând crede, însă, așa ceva, rămân un iubitor al simplității exprimării.

Turme... turme

[...]fiindcă ce-i sigur e sigur, cine-a auzit vreodată de un nebun care s-o ia la drum, fără să vină și alții coadă după el? Nietzsche, glumind amar...

Aur ascuns

- „Ne place ceea ce este naiv, ne plac naivii, dar ca spectatori și ființe superioare; îl considerăm pe Faust tot atât de naiv ca și pe Gretchen a sa.

- Nu prețuim decât puțin pe cei buni, animale de turmă: știm că și la cei mai răi, mai scelerați, mai duri oameni se găsește adesea ascunsă o picătură neprețuită din aurul bunătății care depășește orice banală cumsecădenie a sufletelor bune ca laptele.”

Dixit Nietzsche

Semne

Signum primum.

La început este semnul, semnul inteligibil, acesta este cel dintâi dat și perfectisima esență a Celui care a creat tot. - Nicolaus Cusanus

Auto-scindarea voinței de viață

Constant trebuie să-și schimbe forma materia dăinuitoare, prin faptul că, duse pe firul conducător al cauzalității, aparențele mecanice, fizice, chimice, organice, împingându-se lacome să iasă la iveală, sfâșie luptându-se între ele materia, căci fiecare vrea să-și exprime propria idee. Această luptă se lasă urmărită prin întreaga natură, de fapt natura însăși constă doar în ea. - Schopenhauer

Lucrurile însele, în a căror soliditate și constantă cred mințile mărginite ale oamenilor și animalelor, nu au câtuși de puțin o existență propriu-zisă, ele sunt fulgerarea și scânteierea săbiilor trase, sunt strălucirea victoriei în lupta calităților contradictorii. - Nietzsche

Rebeliunea visătorilor

Universurile imaginare sunt mult mai frumoase decât universul acesta real, construit într-un chip atât de stupid. - G.H. Hardy

Coerență?

„Has your lordship any other or better criterion than consistency to distinguish certainly and truth from uncertainly and untruth?

Are domnia ta, pentru a distinge certitudinea și adevărul de incertitudine și neadevăr un alt criteriu sau un criteriu mai bun decât coerența?” - Locke

Înrobirea filosofiei

„Pentru a deveni o religie populară, o superstiție nu trebuie decât să-și înrobească o filosofie.” - William Ralph Inge - cleric britanic (AKA „vicarul mohorât”) - Ideea de progres, 1920

Contre...

„Imposibilitatea nu are grade. O concepție imposibilă nu poate să fie în special mai imposibilă decât altă concepție”. - Edgar Allan Poe

„Poe e ferm convins că a descoperit piatra filosofală, dar nu face decât să reia idealismul misticilor care l-au precedat. La acest dandy sudist, la acest Gentleman of Wealth and Taste (domn cu avere și gust) sinteza dintre misticism și sentimentul aristocratic este net reacționară. Astfel că nu trebuie să ne mirăm de violența cu care criticul sovietic Dinamov îl condamnă pe Poe, un produs al decadenței.” - Jacques Cabau

Cea mai bună din lumile posibile

Privesc devenirea, strigă el, și nimeni nu a urmărit vreodată cu atâta atenție această veșnică bătaie a valurilor și acest veșnic ritm al lucrurilor. Și ce am văzut? Legități, certitudini infailibile, dreptul străbătându-și mereu aceleași căi, Eriniile judecătore, așteptând fiecare încălcare a legilor, întreaga lume spectacolul unei dreptăți atotstăpânitoare și demonic atotprezente, supuse lor, puterilor naturii. Și nu pedepsirea celor devenite am văzut, ci îndreptățirea devenirii. Și când s-a dezvăluit greșeala, căderea în formele de nestrămutat, în legile sfânt păzite? Acolo unde stăpânește nedreptatea, acolo unde este arbitrar, dezordine, neregularitate, contradicție; însă acolo unde dreptatea și fiica lui

Zeus, Dike, stăpânesc singure, ca în lumea aceasta, cum s-ar afla acolo sfera vinovăției, a penitenței, a judecății și deopotrivă locul de execuție a tuturor condamnaților? - Heraclit din Efes

Geometria?

Joseph Luis Lagrange: *După Euclid, geometria a devenit o limbă moartă.*

Marchizul de Condorcet: *Moartă, moartă, dar bine făcută.*

Iertare?

Iartă pe alții adesea, niciodată pe tine însuși.

Ignoscito saepe alteri, nunquam tibi. - Publilius Syrus

Sisifii metafizicii

150 de ani de revoltă metafizică! Rivali ai Creatorului, răzvrățiții metafizici au fost logic determinați să refacă creația pe socoteala lor. Albert Camus

Supraevaluata logică

Înțelepciunea filosofică este străină de logică. În cercetarea științifică, logica își are adesea rostul, dar nu întotdeauna. Nu este sigur dacă, în matematici, logica poate fi admisă în totalitatea ei. Și nu este deloc sigur dacă logica însăși este admisibilă în întregime. - L.E.J. Brouwer

Adevărul relativ

Prin adevărul afirmațiilor mele se verifică înțelegerea mea privitoare la aceste afirmații.

Adică: dacă fac anumite afirmații false, devine prin aceasta nesigur dacă le înțeleg.

Ce contează că o verificare suficientă a unei afirmații ține de logică? Ține de descrierea jocului de limbaj.

Adevărul anumitor propoziții de experiență ține de sistemul nostru de referințe.

“Certitudini” ale lui Wittgenstein

Adevărul

Nimic nu e mare dacă nu e adevărat. - G. Lessing

O altă definiție

Orice iubire este un compatibilitas incompatibilium, compatibilitate de incompatibilități. - Felix Hausdorff

Dileme triangulare

Potrivit „Vieții lui Adam și a Evei”, confirmată de Apocalipsa lui Moise, scrieri ale căror autori sunt fără îndoială niște gnostici evrei, Dumnezeu ar fi acoperit mormântul lui Adam cu o lespede de piatră apotropaică în formă de triunghi echilateral și înzestrată cu puterea magică de a îndepărta spiritele rele și demonii. - Abatele Marigny Vs.

Semnul demonului este - potrivit mărturiei din *Praeparatio evangelica* a lui Eusebiu - triunghiul isoscel, Delta magică a aidoion-ului feminin din tradiția hipocratică, simbol al prăpastiei păcatului și totodată forma porții infernului.

Cuvinte

Omul desăvârșit roșește de teamă că acțiunile sale să nu rămână în urmă cuvintelor. - Lun Yu

Însemnătatea cuvântului

Producător de semne, intelectul a terminat subit cu conținutul lui intuitiv, conferindu-i un suflet propriu. În nume, intelectul cunoaște lucrul. În activitatea sa creatoare de semne semnificante, intelectul își dezvăluie și realizează libertatea și puterea lui absolută de creație a unei lumi.

Hegel, prefațându-l pe Wittgenstein

Despre adevăr

[...] „Rostirea adevărului (despre interlocutor) este utilă aceluia căruia îi este relatat, dar dezavantajoasă pentru cel care îl rostește, deoarece îl face să devină antipatic.” - Pascal

Mecanisme de apărare...

[...] „afecțiunea nechibzuită ce o avem față de noi înșine, care ne face să ne vedem altfel decât suntem.” - Montaigne - Despre trufie.

Superbă distilare montaigniană a mecanismului de apărare descris ulterior de Freud.

Zilnic

Cel mai mare vrăjitor ar fi acela care s-ar vrăji pe sine însuși până la a lua propriile lui vrăjitorii drept acte autonome, exterioare conștiinței sale. N-ar fi atunci ceva adevărat pentru noi toți?

Novalis, discutând solipsismul dintr-un alt punct de vedere

Egalitarisme

Nu atât inventarea geometriei non-euclidiene este lucrul cel mai uluitor - într-adevăr, locuitorii Turnului de Fildes au produs dintotdeauna destule absurdități - cât recunoașterea de care se bucură ea în cadrul științei oficiale. Se află aici expresia spiritului epocii noastre (a spiritului ei rău, aș spune): expresia emancipării matematicienilor de filosofie, a intenției lor de a face ei înșiși pe filosofi și, last but not least, a josnicei demențe revoluționare a Egalității democratice, adică a egalității în drepturi a celui sănătos la minte cu cel nebun. Pot fi acceptate două sisteme de geometrie pură care se contrazic? - William Fischer

Și totuși...

Nihil tam absurdum est în sensu quod ab aliquoe philosopho non sit prius cogitatum în intellectu.

În ceea ce ne parvine prin simțuri nu se află nimic atât de absurd încât să nu fi fost mai întâi conceput de vreun filosof în mintea lui. - Lucian

Festina lente

Geniul nu este altceva decât o mare aptitudine pentru răbdare.
- G. Buffon

Whoops!

Spațiul vizual seamănă mai mult cu figurile meta-geometriei decât cu cele ale spațiului euclidian. Geometria își are originea în experiența empirică. Trebuie să facem însă o distincție netă între faptele și imaginile intelectuale a căror apariție au stimulat-o ele în gândirea noastră. Aceasta din urmă, conceptele geometrice, trebuie

să fie compatibile cu rezultatele observației empirice și trebuie să fie coerente între ele. Dar aceste două condiții pot fi satisfăcute în mai multe feluri. - Ernst Mach

Gnosticism

Potrivit autorului gnostic al Apocalipsei după Ioan, a-L numi pe Cel-Mai-Înalt înfinit înseamnă a rămâne dincoace de El, care este, se spune acolo, „mult mai mult decât atât”.

Ți-ai dori să cunoști numele acestui autor care a văzut în chip atât de remarcabil în ce constă extravaganta singularitate a lui Dumnezeu. - Cioran

Fals ideal de turmă

„Nu satisfacerea voinței este cauza plăcerii (vreau să combat în mod special această teorie cu totul superficială, - absurdă falsificare de monedă psihologică a lucrurilor celor mai apropiate -), ci faptul că voința tinde mereu să meargă înainte și să pună întotdeauna stăpânire pe ceea ce îi stă în drum.

Senzația plăcerii se află tocmai în nesatisfacerea voinței, în faptul că, fără un opozant și o rezistență, nu poate ajunge la satisfacție - Omul Fericit: un ideal de turmă.” - Nietzsche - Aforisme

Omul fericit ca model promovat agresiv al unei modernități vizând înrobirea acestuia în mundan, cotidian și nesemnificativ. Fericirea imediată și superficială ca obligație, ca fals zeu al unei mediocrități promovate la rang de statut social perfect.

Libertatea ca adevăr al spiritului

Toate trăsăturile caracteristice ale spiritului sunt o consecință a libertății. Libertatea este singurul adevăr al spiritului. Esența spiritului rezidă în libertatea sa. - Hegel

Festina lente

[...] E adevărat că uneori mergând încet nu-ți atingi țelul, dar și grăbindu-te prea tare treci uneori pe lângă el.

Nietzsche încercând să fie didactic.

Realitatea este personală

Din faptul că mie - sau tuturor - îmi pare așa, nu decurge și că este așa.

Se poate însă, pune pe bună dreptate, întrebarea dacă te poți îndoi de aceasta cu sens.

Wittgenstein sau nominalismul la cotele lui maxime

Nu te pune cu Rabinul...

„După judecata îngerilor și a sfinților, îl excomunicăm, îl alungăm, îl blestemăm și îl anatemizăm pe Baruch de Espinoza, cu consimțământul bătrânilor și al acestei sfinte adunări, înaintea cărților sfinte: prin cele 613 precepte ce sunt scrise întru ele, cu anatema cu care Iosua a anatemizat cetatea Ierihonului, cu blestemul pe care Elisei l-a aruncat asupra copiilor și cu toate blestemele ce stau scrise în Lege. Blestemat să fie ziua și blestemat să fie noaptea. Blestemat să fie la culcare și blestemat să fie la sculare, blestemat la plecarea din casă și blestemat la întoarcere. Dumnezeu nu-l va ierta, mânia și furia Domnului vor fi stârnite de azi înainte asupra acestui om și vor revărsa asupra lui toate blestemele ce stau scrise în Cartea Legii. Dumnezeu va distruge numele lui de sub ceruri și, spre ruina lui, îl va șterge din toate triburile lui Israel, cu toate blestemele cerului care sunt scrise în Cartea Legii.”

Subiect: Baruch Spinoza. Acuzația: filosofia lui.

Anatema a fost imediat aprobată de Vatican și de către

autoritățile calviniste din Olanda (unde locuia Spinoza).

Vina: *filosof liber*.

Atât de multă ură au adunat împotriva lui, încât chiar și după moarte l-au urmărit.

I-au dezgropat mormântul, l-au profanat și trupul a dispărut.

Ai crezut că e simplu să fii filosof?

Despre adevăr și discuții interminabile

Propriu-mi neadevăr îl pot descoperi numai la mine. Abia când îl descopăr eu, este el descoperit și nu înainte, asta chiar să-l fi știut lumea întreagă.

Nietzsche rescriind, fără mari completări, conceptul lui Protagoras sofistul. În definitiv Socrate l-a copiat pe Protagoras, de ce nu ar face-o și el?

Păcat, însă, că acesta zace în uitare.....

Impulsuri de moment

„Celui care nu își stăpânește pornirile, care nu știe cum să reziste apariției neașteptate a plăcerii sau durerii, judecând prin prisma rațiunii care îi spune ce ar trebui să facă, îi lipsește principiul virtuții și sârguinței, riscând să nu fie niciodată bun de ceva.” - John Locke

Cu siguranță?

Eu fac afirmații despre realitate cu diferite grade de siguranță. Cum se manifestă gradul de siguranță? Ce consecințe are el?

Poate fi vorba, de exemplu, de siguranța memoriei sau a percepției. Pot fi sigur de un lucru, și totuși să știu ce probă m-ar convinge că am greșit. De exemplu, sunt pe deplin sigur de anul

unei băătăii, dar, dacă aș găsi într-o cunoscută lucrare de istorie o altă dată, mi-aș schimba părerea și nu aș deveni prin aceasta nesigur în toate judecățile mele.

Wittgenstein fiind ceea ce l-a consacrat. Nominalist.

Manifest hedonist

... timpul care se scurge îndeamnă la eternizarea prezentului densificat prin jubilarie; fluiditatea a tot ceea ce trece e un apel la imobilitate în tot ceea ce face posibilă voluptatea; moartea care acționează în ființa noastră încă din clipa când ne-am născut ne obligă la elaborarea unor forme jubilatorii de rezistență; filosofia tragică, marcată de realitatea entropiei, justifică formularea unei științe voioase, expansive...

Montaigne interpretat, sublimat de Onfray.

Nietzsche a urmat sfatul montaignian și a încercat crearea „științei voioase”.

Tristă omenire obsedată de ștacheta imposibilă a idealismului și scrutarea rece a stoicismului

Epictet și pneuma esoterică

„La fel precum casele ce se găsesc pe malul unei ape curate se oglindesc în suprafața-i limpede, așijderea obiectele exterioare vin să se oglindească în pneuma noastră psihică; de aici rezultă, firește, că ele sunt influențate de starea actuală a pneumei.”

Epictet stoicul, ilustrând, printre primii, necesitatea de a fi liniștit pentru a avea o percepție clară asupra vieții. Optimismul nu ar fi găsit un mai bun aliat.

Deși stoicismul și optimismul nu par a avea multe în comun.

Oglinzi concave

Atunci când oamenii ne descoperă numai imperfecțiunile și viciile, pe care le avem într-adevăr, este clar că nu greșesc față de noi, de vreme ce nu ei sunt cei care ni le-au provocat; dimpotrivă, ne fac un bine, ne ajută să ne eliberăm de rău, respectiv, de ignorarea acestor imperfecțiuni. Nu ar trebui să fim furioși pe faptul că ne cunosc lipsurile și ne disprețuiesc, este cât se poate de drept să ne arate așa cum suntem și să ne disprețuiască, dacă suntem demni de dispreț.

Pascal, prezentând situații ideale ale sufletelor virtuose.

Paralizie a atenției

[...] Înainte de a intra într-o temă atât de încâlcită ca aceea a factorilor care duc la îndrăgostire și a diverselor tipuri de preferință erotică, se cuvine să arătăm asemănarea neașteptată a îndrăgostirii, ca paralizie a atenției, cu misticismul și, ceea ce e încă și mai grav, cu starea hipnotică. - Gasset

Răutatea globală

[...] „nu a îndrăznit nimeni să perceapă creșterea răutății umane ca fenomen secundar al oricărei dezvoltări culturale; în această problemă suntem încă supuși idealului creștin și îi luăm apărarea împotriva păgânismului, precum și împotriva conceptului renescentist de virtu.” - Nietzsche - Aforisme

Răutatea, ca fenomen global în plină expansiune, nu este deloc gândită nici de filosofi nici de societatea civilă sau de cultele religioase. Un fenomen care ne afectează și a cărui recrudescentă pune în pericol astăzi însăși soarta rasei umane.

Răutate, lipsă de empatie, egocentrism, lipsă de viziune, decadența pârghiilor sociale și a scării valorilor umane.

Răutatea umană ca efect al...

Sacrificii animale și esoterismul medieval

Sursă majoră de inspirație a filosofilor esoteriști medievali, în special Giordano Bruno și Lorenzo Vala, Tratatul lui al-Kindi, interpretat magistral de Culianu, se termină cu o interesantă teorie a sacrificiilor animale.

„Animalul este considerat un microcosmos a cărui moarte violentă produce o breșă în macrocosmos: prin aceasta se inserează voința operatorului, capabilă de a produce o modificare a circumstanțelor și a lucrurilor. Animalul sacrificat este, bineînțeles, în raport cu scopul atins.”

Înțelegând resorturile intime, esoterice, ale unor acțiuni, înțelegem lumea medievală așa cum a fost ea dominată de magie. Magie care trăiește încă ascunsă sub valuri groase și netransparente.

Contra tuturor

[...] Cât de ridicoli îmi apar socialiștii cu stupidul lor optimism privitor la „omul cel bun” care așteaptă după tufiș să fie mai întâi dată jos „ordinea” de până acum și lăsat frâu liber tuturor „instinctelor naturale”.

Iar partidul advers este la fel de ridicol, pentru că nu recunoaște brutalitatea în legislație, duritatea și egoismul existente în orice gen de autoritate. „Eu și felul meu de a fi - formula care pretinde să domine și să dureze: cine decade va fi eliminat sau distrus – „iată sentimentul care stă la baza oricărei vechi legiferări.”

Nietzsche, adeptul guvernării bazate pe o meritocrație iluzorie, irealizabilă și la care ne devine imposibil să mai sperăm. Între două

rele, trebuie găsite căile de a găsi binele ce subzistă în ele și utilizat. Răul este infinit și facil.

A critica este simplu și la îndemâna oricui are o gură, nu neapărat și o minte. Dar a găsi binele ascuns sub uri politice, diferențe de generații, diferende de opinii politice, diferende de dorințe... aici stă calea spre normalitate.

Există resurse pentru nevoile tuturor. Din păcate, nu există resurse pentru lăcomiile tuturor. Din această cauză, ideologiile vor conduce pe rând, satisfăcându-și pe rând dorințele.

Apoi vor fi înlăturate vremelnice de la conducere.

Masele au memoria extrem de scurtă. Durează maxim două cicluri electorale.

Nu este vorba de eroziune ci, conform unui banc, conceptul de „mai plimb-o și tu”.

Argument hedonist anti-stoic

Când încearcă, nimeni nu e obligat să și reușească: obligația constă în demers, nu în rezultat.

Montaigne, tradus de Onfray

Bărbații

Omul nu este învățat niciodată să fie un gentilom, dar este învățat orice altceva; și niciodată nu se va împăuna atât de mult cu restul cunoștințelor, cât o face cu știința lui de a fi gentilom. Se împăunează cu cunoașterea singurului lucru pe care nu-l știe. - Pascal

Despre suferințe fizice...

[...] Nu sunt înclinat să cred că cineva care se teme de suferințele fizice a avut vreodată experiența intimă a divinității. Acela care este cu adevărat înțelept și virtuos nu simte durerea

și e perfect fericit - atât de perfect cât o îngăduie condiția vieții prezente [...] - Grillandi - Sigillus sigillorum

Aș vrea să văd redescoperită esoterica lui Giordano Bruno și a contemporanilor săi în slujba puterii moderne.

Tăcerea

Vrei ca lumea să gândească de bine despre tine? Nu vorbi. - Pascal

Cel care nu a descris cum urlă tăcerile oamenilor mai tare decât cleveleala superficialilor.

Tăcerea este o armă care trebuie utilizată cu atenție.

Tăcând auzi.

Tăcând vorbești fără a deschide gura.

Tăcerea te izolează și te include excluzându-i pe ceilalți.

Vorbirea ca suspendare a gândirii...

Existențe plăcute?

Optimistul de serviciu, Arthur Schopenhauer:

„Dacă viața și existența ar fi plăcute, atunci fiecare s-ar apropia cu reținere de starea de inconștiență a somnului și s-ar trezi cu bucurie din ea.

Însă situația este exact invers, căci toată lumea se duce de bunăvoie la culcare și apoi se trezește fără tragere de inimă.”

Aroganța lui Hegel

*În lucrarea mea *Über das Goettliche Dreieck* (Despre Triunghiul Divin), am demonstrat în chip riguros că suma unghiurilor unui triunghi nu este egală cu două unghiuri drepte. Observațiile empirice dovedesc că, în realitate, această sumă este*

egală cu două unghiuri drepte. Cu atât mai rău pentru realitate. Hegel fiind Hegel. Sau de ce îl ura atât Kirkegaard

Socialism

Sprrijinim probabil dezvoltarea și maturizarea esenței democratice: ea cultivă slăbiciunea voinței; în „socialism” vedem un ghimpe care ne apără de comoditate. - Nietzsche

Misoginism sau realitate?

Țelurile dorințelor lor, ale bărbaților și ale femeilor, sunt ca niște drepte paralele și, pentru a spera că ar putea să se întâlnească vreodată, ar fi nevoie de o imaginație lobacevskiană. - Allan Bloom

Cauzalități

A descrie înseamnă a alege; a alege înseamnă a evalua; a evalua înseamnă a critica. - Gouldner

Despre legea nescrisă. O controversă

Acestor trei feluri de legi (politice, civile, penale) trebuie să li se adauge o a patra, care este cea mai importantă dintre ele. Ea nu se găsește gravată pe coloane de marmură sau pe plăci de bronz, ci în inimile cetățenilor. Este adevărata temelie pe care este construit Statul și crește tot mai mult în importanță... Mă refer la moravuri, la obiceiuri și, mai presus de toate, la opinia publică.

J.J. Rousseau - o poziție hedonistă

Dacă legea naturii este nescrisă, și, deci, imposibil de găsit în altă parte decât în mințile oamenilor, oameni care, datorită pasiunilor și intereselor personale, ar putea să le încurce și să le

folosească greșit, atunci nu vor putea fi ușor convinși de greșeala lor, dacă nu există un judecător cu autoritate. Atunci ea nu va servi cum se cuvine - să determine drepturile și să protejeze proprietățile celor care i se supun -, mai ales acolo unde fiecare este simultan judecătorul, interpretul și cel care o execută, în ceea ce îl privește.

Iar cel care are dreptatea de partea sa, având în mod normal doar propria sa putere, nu va avea destulă forță pentru a se apăra de nedreptăți sau pentru a-i pedepsi pe cei vinovați.

Locke - o poziție platoniciană

Și amândoi au dreptate pozițiile lor fiind sinergetice și complementare.

Scepticism

Dacă filosofia naturii începe cu mirarea, se poate spune că etica a început cu scepticismul. – Grant

ȘI ALȚII FILOSOFEAZĂ...

Nefericirea...

„Ne putem forma o idee clară despre ordine, dar nu și despre dezordine. Frumusețea, virtutea, fericirea, toate au proporțiile lor; urâtenia, viciul și nefericirea nu au nici una.” - Jacques-Henri Bernardin, Paul și Virginia, 1790

Potența răului și a negativului a covârșit în toată istoria umanității valorile acesteia. Există ceva malign în ființa noastră, ceva ce Freud a întrevăzut. A sonda însă prea mult aceste abisuri este periculos. Când te uiți în abis, abisul se uită înapoi la tine.

Mefisto...

Infernul în sine are și el drepturile lui!

Căutătorul...

Absurd prin ceea ce caută, era mare prin ceea ce găsea. - Paul Valery

Proporții sau atitudini...

Dacă Jupiter, colosul de la Olimpia, s-ar fi ridicat vreodată de pe tronul unde l-a așezat Praxitele, el desigur ar fi trecut cu capul prin acoperișul templului său. Dar a rămas întotdeauna așezat. - Heinrich Heine

Legi (a)temporale?

Ut olim vitiis, sic nunc legibus laboramus.

(Odinioară am suferit de pe urma viciilor noastre, astăzi suferim din cauza legilor noastre) - Tacit

Genialitate

Geniul face posibil imposibilul. Geniul este principiul transsubstanțiant al lumii. - Novalis

Oboseala

Pentru a învinge în orice bătălie trebuie să faci un singur lucru. Trebuie să faci ca mintea să îți controleze corpul. Nu lăsa niciodată corpul să îți spună minții ce să facă. Corpul mereu va abandona. El este obosit dimineața, la prânz și seara. Dar corpul nu este niciodată obosit dacă mintea nu îți este obosită. - George S. Patton

Dilema etică

E cumplit să fii un monstru fără să știi că ești. Însă cum se descurcă, pentru a trăi fericit, un monstru care știe că este un monstru? De ce l-am făcut să-și dea seama de asta? Biet monstru. - Jacques Prevert

Un secret antic?

Ei vor muri în pace, se vor săvârși din viață în numele Tău, și dincolo de mormânt nu vor găsi decât moarte. Iar noi vom păstra cu grijă secretul și, pentru fericirea lor, îi vom amăgi făgăduindu-le o răsplătă veșnică în ceruri.

Marele Inchizitor către „Mântuitorul său”

Dostoievski - Frații Karamazov

Contractul social...

Ce este acest contract decât mijlocul prin care omul, ca o creatură relativ slabă și fără apărare, își poate menține statutul biologic, pe care altminteri nu l-ar putea obține niciodată?

H.G. Baynes - *Psychological origins of divine kingship*.

Iertare

„Dumnezeu mă va ierta. Asta-i meseria lui.” - Heinrich Heine

Speranțe și coșmaruri

Nu mi-am pierdut cu totul speranța niciodată. Uneori îmi repet că, pentru a redescoperi paradisul, trebuie să treci prin infern. Și că, pentru a regăsi viața normală, după ce n-ai știut să o prețuiești, trebuie să străbați un coșmar. Să străbați, adică să depășești.

Un coșmar fără limite ar fi un coșmar zadarnic, deoarece învătătura lui nu ți-ar servi la nimic.

Am rămas un naiv, poate, dar eu vreau să cred că toate coșmarurile sunt provizorii. De aceea vă și vorbesc mai departe. Mai sper că într-o zi o să vă și văd în vreme ce vorbesc. – Paler

Hamlet

Închis în coaja unei nuci, mă socotesc regele spațiului infinit.
- Shakespeare

Șobolan și sfânt

[...] Așa pățește cine e șobolan și sfânt. Nu se pricepe unde să-și așeze cortul. N-am fost nici resemnat, pentru că n-am renunțat niciodată cu totul să mă uit spre pădurile care se vedeau de pe peroanele mele, și nici nu m-am priceput să caut o ieșire.

Am amânat mereu, balansându-mă între peron și orizont.

Metafizica prinsă de o hârtie de muște, într-adevăr. – Paler

Luptă și dragoste

Dragostea e lupta între două suflete și între două trupuri în care uneori nu e nici un învingător, alteori nu e nici un învins. Și, oricum, pentru unul dintre șerpi nu mai avea importanță diferența dintre dragoste și luptă. Pentru el totul se sfârșise. Nu va mai face dragoste, nici nu se va mai lupta cu nimeni.

Moartea pune punct și iubirilor și luptelor. Fiecare rămâne atunci cu cât a iubit și cu cât a luptat. Mai are timp, poate, doar să regrete că nu a iubit și n-a luptat destul sau că a trăit ca un șarpe singur, care nu și-a găsit alt șarpe cu care să se iubească sau să se lupte. – Paler

Cu toții știm pe cineva care...

„Lua lucrurile prea ușor. Era înzestrat cu acea transcendență a geniului care depășește dificultățile pentru că le ignoră.” - Felix Hausdorff

Visând la glorie?

Gloria este soarele morții. - H. De Balzac

Nomos

Se află în adâncul nostru poeme ce par să fie de o cu totul altă natură decât celelalte pentru că le însoțește un sentiment de necesitate absolută pe care nu o poate justifica nici o cauză exterioară. – Novalis

Până și Lenin

Nivelul de cultură se caracterizează cel mai bine prin situația juridică a femeii. - V.I. Lenin

Alt regal Valery

Arbitrarul creând necesarul.

Însă nimic nu este mai frumos decât ceea ce nu există.

Animalul, nimic inutil la animal.

Paul Valery

Oboselile mele...

Stai cu ochii deschiși, te uiți într-un punct fix, dar nu vezi nimic. Și nici nu te gândești la nimic, decât la propria ta oboseală de a trăi și de a muri. Răstignit undeva între viață și moarte, nu ești bun pentru nici una din ele.

Parcă plutești în derivă și aștepti să fii aruncat pe un mal, ori al vieții, ori al morții, ți-e egal. – Paler

Două tipuri de iubiri...

...uneori, doar uneori, sfinții sunt înțelegători ai spiritului uman liber și par a fi înțeles iubirea umană, în forma ei naturală sufletului. Și nu doar cea metafizică.

Sfânta Tereza definește și descrie plăcut două dintre aceste tipuri de iubiri:

- [...] „*ca și cum două lumânări s-ar alătura atât de strâns, încât toată lumina ar fi una... Apoi, însă, lumânările se pot îndepărta una de cealaltă și rămân două lumânări*”

Vs.

- [...] „*ca și cum ar cădea apa din cer într-un râu sau într-o fântână și s-ar face tot o apă, încât nu s-ar mai putea împărți și nici separa care e apa râului de cea care a căzut din cer; sau cum un pâraiaș, dacă se varsă în mare, nu mai e chip să se retragă din ea; sau ca și cum într-o încăpere ar fi două ferestre prin care ar intra lumina multă care, deși împărțită, se face toată o lumină*”.

Suflul nebuniei

Lucrurile cele mai frumoase sunt acelea peste care suflă nebunia și pe care le scrie rațiunea. - Andre Gide

Gânduri răzlețe

„Strângând în brațe aerul, reușești cel mult să te sugrumi.

[...] adevărul nu poate dormi în haine de saltimbanc. Ar fi de ajuns ca el să devină privilegiul nebunilor pentru a fi compromis.

Și, în clipa în care puterea de a spera s-a uzat, ești pierdut. Nu te mai salvează nimic, pentru că nu mai izbutești să aștepți. Nemaiașteptând, trebuie să mori.

[...] Descoperi ceea ce știai de la început, că așteptarea are valoare câtă vreme aștepți să se întâmple ceva, câtă vreme îți poți închipui că se va întâmpla ceva, chiar dacă nu se va întâmpla nimic. Altfel, așteptarea devine un timp gol. A aștepta așteptarea? Ar fi absurd. Așa ceva nu există. A aștepta așteptarea e moarte.” – Paler

Scrisori către cei care învață generațiile viitoare

Un cuvânt către profesori.

“{Fiul meu} va trebui să învețe că nu toți oamenii sunt sinceri și onești.

Dar învățați-l, dacă puteți, minunăția cărților... dar dați-i timp să se gândească la misterul etern al păsărilor cerului, al albinelor de sub soare și al florilor de pe câmp.

În școală, învățați-l că e mult mai onorabil să eșueze decât să trișeze...

Învățați-l să aibă încredere în propriile-i idei, chiar dacă ceilalți îi spun că se înșeală. Învățați-l să fie amabil cu oamenii amabili și dur cu cei duri.

Încercați să-i dați fiului meu tăria de a nu urma mulțimea, să nu urmeze turma...

Învățați-l să-i asculte pe toți oamenii; dar învățați-l de asemenea să selecteze ceea ce a auzit printr-un ecran al adevărului, și să păstreze doar ce e bun.

Învățați-l dacă puteți, cum să râdă când e trist... învățați-l că nu e nici o rușine în a plânge.

Învățați-l să fie grijuliu cu cinicii și să fie atent la lingușitori.

Învățați-l să-și vândă creierul celor care dau mai mult, dar niciodată să nu pună un preț pe sufletul și inima lui.

Învățați-l să-și astupe urechile la bârfă... și să lupte când crede că aceasta este soluția.

Tratați-l gentil, dar nu-l protejați, deoarece numai testul focului face oțelul bun.

Lăsați-l să aibă curajul de a fi nerăbdător.

Lăsați-l să aibă curajul de a fi brav.

Învățați-l să aibă întotdeauna încredere sublimă în el însuși, deoarece va avea apoi încredere în umanitate.

Aceasta este o cerință mare, dar vedeți, totuși, ce puteți face. Este așa un copil de treabă, fiul meu!

Abraham Lincoln”

În zodia Racului

[...] „La drept vorbind, toată viața mea e un șir de pasiuni eșuate. Mereu am luat-o de la început. Ca un adevărat rac ce sunt.

[...] Călcâiul lui Ahile, la mine, s-a extins, așa, cam pe trei sferturi din trup.

Și ce jalnici mi se păreau cei care își drămuiau pasiunile, ca nu cumva să se trezească săraci. Nu-mi plăcea să trăiesc din mărunțiș, aveam alte idei și alt sânge în arterele mele decât ei.” - Octavian Paler

CIORAN, UNICUL...

Doze de sinceritate

Prietenia e un pact, o convenție. Două ființe se angajează în chip tacit să nu trâmbițeze niciodată ceea ce fiecare gândește în fond despre cealaltă. Un soi de alianță întemeiată pe menajamente.

Când una dintre ele dă în vileag cusururile celeilalte, pactul e denunțat, alianța ruptă. Nici o prietenie nu durează dacă unul din parteneri nu mai asculta de regula jocului.

Altfel spus, nici o prietenie nu suportă o doză exagerată de sinceritate. - Emil Cioran

Autodistrugere

Căutarea lui Oedip, urmărirea fără cruțare, fără scrupule chiar, a adevărului, pornirea înverșunată de a se nimici amintesc de mecanismul și demersul Cunoașterii, activitate eminamente incompatibilă cu instinctul de conservare. - Cioran

Izolarea în trecut

„Ce nebunie să te preocupe istoria! - Dar ce poți face când ai fost străpuns de Timp.” - Cioran

Imaginație incapabilă

Încerc să mă împotrivesc interesului pe care mi-l trezește, minchipui ochii, obrazii, nasul, buzele ei căzute-n putrefacție.

N-ajută la nimic: farmecul nelămurit pe care-l degajă persistă. În asemenea clipe înțelegem cum a reușit viața să dăinuie în pofida Cunoașterii. - Cioran

A noastră...

„Cel cu îndoială în suflet nu are parte nici de lumea aceasta, nici de cealaltă și nici de fericire”.

Acest pasaj din Gata e condamnarea mea la moarte.

Cioran

Despre singurătate

Cum să știi dacă te afli în adevăr? Criteriul e simplu: dacă ceilalți fac gol în jurul tău, nu-i nici o îndoială că te afli mai aproape de esențial ca ei. - Cioran

Respectul femeii

*Toate popoarele civilizate au respectat femeile. - J.J. Rousseau
Bushido*

Doar floarea care cade e desăvârșită, a spus un japonez.

Ești ispitit să spui același lucru despre o civilizație. - Cioran

Mândria re-evaluată

Potrivit unui text hasidic, cel ce nu află adevărata cale sau se îndepărtează deliberat de ea ajunge să trăiască doar din „mândrie diabolică.”

Cum, oare, să nu te simți vizat! Cioran

Socrate și flautul

În vreme ce i se pregătea cucuta, Socrate învăța o melodie la flaut.

- „La ce-ți va folosi?” e întrebat.

- „Ca să știu melodia înainte să mor.”

Dacă îndrăznesc s-aduc aminte de acest răspuns banalizat în manuale, e fiindcă el îmi pare singura justificare serioasă a oricărei voințe de cunoaștere, fie că e exercitată în pragul morții sau în oricare alt moment. – Cioran

Ce am devenit deja?

Stau de vorbă cu un subom. Trei ore ce-ar fi putut deveni caznă, dacă nu mi-aș fi repetat fără-ncetare că nu-mi pierd timpul, că am totuși norocul să contemp lu un exemplar ce va fi umanitatea peste câteva generații... - Emil Cioran

Anatemele nopții

Din toți nefericiții, merită compasiune doar aceia care, în miez de noapte, fiindu-le cu neputință să închidă ochii, ar vrea să cutremure spațiul, să izbucnească-n răcnete sau măcar să ție, dar care au putere doar atâta cât să șoptească anateme.

Cioran, vorbind o limbă comună doar celor care simt puterea și durerea insomniilor.

Himere politice

Să nu pierdem nicicând din vedere că plebea l-a regretat pe Nero. Ar trebui să ne-amintim de asta ori de câte ori ne ispitește vreo himeră. - Cioran

Stări superioare

Unui prieten care-mi spune că se plictisește fiindcă nu poate lucra, îi răspund că plictisul e o stare superioară și că a-l lega de ideea de lucru înseamnă a-l înjosi. – Cioran

Împotmolire

E reconfortant să-ți poți spune: viața mea se potrivește în detaliu cu genul de împotmolire pe care mi-l doream. - Cioran

Ataraxie negativistă

Nu mă voi fi împăcat cu mine însumi decât în ziua în care voi accepta moartea așa cum accepți să cinezi în oraș: cu un dezgust amuzat. - Cioran

Speranțe?

Dacă toate s-ar îndrepta către mai bine, bătrânii, furioși că nu pot profita din asta, ar muri cu toții de ciudă.

Din fericire pentru ei, calea pe care istoria a apucat-o încă de la-nceput îi liniștește, îngăduindu-le astfel să crape fără nici cea mai mică urmă de invidie. - Cioran

Editare?

Poate c-ar trebui să publicăm doar ce-a fost dintr-o dată așternut pe hârtie, așadar înainte de-a ști noi înșine unde vrem să ajungem. - Cioran

Lost heroes

M-am aprins întotdeauna pentru cauze pierdute și pentru personaje fără viitor, ale căror sminteli le-am îmbrățișat până la a suferi aproape tot atât cât ele.

Când ți-este hărăzit să te frământă, propriul zbucium, oricât de mare ar fi, nu-i de ajuns; te arunci și asupra zbuciumului celorlalți, ți-l însușești, devenind de două ori, de trei, ce spun? de o sută de ori nefericit. - Cioran

Eroziune constantă

Viața este mai mult și mai puțin decât plictisul, cu toate că în el și prin el deslușim cât prețuiește ea. Odată ce plictisul se insinuează în noi și cădem sub invizibilă lui stăpânire, totul pare neînsemnat pe lângă el. Am putea spune același lucru despre durere. Cu siguranță. Durerea însă e localizată, în vreme ce plictisul evocă un ecou fără un loc anume, fără suport, fără nimic - afară de acest nimic, neidentificabil, care ne roade. Eroziune pură, al cărei efect este imperceptibil și care ne preschimbanct într-o ruină pe care ceilalți n-o percep, într-o ruină pe care aproape că n-o percepem nici noi înșine. - Cioran

Îndoielile mele ascunse

Oricine e nesăbuit îndeajuns ca să se înhame la o operă, oricare ar fi natura ei, nu tolerează, în adâncul său, nici cea mai mică rezerva cu privire la ceea ce face. Prea-l macină îndoielile cu privire la sine ca să mai poată înfrunta îndoielile pe care le inspiră celorlalți. - Cioran

Cel mai mare viciu

E mai greu să mori la șaizeci sau la optzeci de ani decât la zece sau la treizeci. Obişnuința vieții, asta-i necazul. Căci viața e un viciu. Cel mai mare din câte sunt. Ceea ce explică de ce ne este atât de anevoie să ne dezbrăăm de el. - Cioran

Decepție

Poți sta de vorbă cu folos doar cu înflăcărații ce au încetat să ardă, doar cu foștii naivi... Potoliți în sfârșit, ei au făcut, de bună voie sau siliți, pasul hotărâtor către Cunoaștere - această versiune impersonală a decepției. - Cioran

Răutate

X. nu mai știe ce să facă.

Evenimentele îl tulbură peste măsură.

Panica lui e salutară pentru mine: mă silește să-l calmez iar efortul de a-l convinge, căutarea de argumente liniștitoare, mă liniștește și pe mine.

Ca să nu-ți ieși din minți, trebuie să stai în preajma unuia mai smintit decât tine.

Cioran

Blestem ateist

Gândindu-mă adineaori la infinitatea timpului, n-am avut, în nimicnicia mea, decența să leșin.

N-ar trebui să putem rămâne în picioare după ce am zărit tot ce e înspăimântător sub un asemenea clișeu. - Cioran

Furie

Cum să învingem accesele de furie, nevoia de a izbucni, de a le muta tuturor fălcile, de lua la palme universul? Ar trebui să facem pe dată o scurtă plimbare într-un cimitir sau, mai bine, una definitivă... - Cioran

Sterilitate intelectuală

Sterilitatea ne face lucizi și nemiloși. De cum încetăm să mai producem, găsim că tot ce fac ceilalți este lipsit de inspirație și substanță. Judecată, fără îndoială, adevărată. Trebuia să o pronunțăm însă, înainte, atunci când produceam, atunci când tocmai făceam precum ceilalți. - Cioran

Melancolia

Din tot ce-i socotit a-i aparține „psihicului”, nimic nu ține mai tare de fiziologie ca melancolia; ea pătrunde-n țesături, în sânge, în oase, în oricare organ luat separat. Lăsată-n voia ei, ne-ar vătăma până și unghiile. - Cioran

Extazul capitulării

În nopțile nefaste, vine o clipă când agitația încetează, când depunem armele: urmează apoi o pace - triumf nevăzut, supremă recompensa după spaimile care au precedat-o. Să accepți, iată secretul limitelor. Nimic nu-i pe potriva unui luptător ce renunță, nimic nu prețuiește cât extazul unei capitulări... - Cioran

Adevăr sau autoevaluare?

„Ce este adevărul?” e o întrebare fundamentală. Dar ce înseamnă ea pe lângă: „Cum să suporți viața?” Și chiar și aceasta pălește pe lângă următoarea: „Cum să te suporți?” - Iată întrebarea fundamentală, la care nimeni nu e în măsură să ne dea un răspuns. – Cioran

Cărțile mele

O carte trebuie să adâncească răni, să le provoace chiar. O carte trebuie să fie o primejdie. - Cioran

Discriminare...

Un antropolog ce se dusesese să-i studieze pe pigmeii a constatat cu uimire că triburile care trăiau în preajmă îl disprețuiau și-l țineau la distanță fiindcă întreținea relații cu un trib inferior, pigmeii fiind pentru ei oameni de nimic, „câini”, nevrednici să trezească cel mai mic interes.

Nimic nu-i mai exclusivist ca un instinct viguros, neștirbit. O comunitate se consolidează în măsura în care este inumană, în măsura în care știe să excludă...

“Primitivii” excelează în asta. Nu ei, „civilizații”, sunt aceia care au inventat toleranța, și vor pieri prin ea. De ce-au inventat-o?

Fiindcă erau pe cale de a pieri... Nu toleranța i-a vlăguit, lipsa de vlagă, vitalitatea deficientă i-a făcut toleranți.

Cioran, sub impresia ideilor lui Nietzsche.

Asasini

Menirea mea este să omor timpul, a timpului, la rândul-i, să mă omoare. Ne simțim cum se poate mai bine între noi, asasinii. - Cioran

Hedonism cinic

Sexualitatea cea dintotdeauna reprezintă totuși ceva. De când e viața viață, trebuie s-o spunem, s-a făcut cu dreptate atâta caz în jurul ei. Cum să explici că te sature de toate, afară de ea? Cel mai vechi exercițiu al viului nu putea să nu-și pună pecetea asupra noastră, și înțelegem că cel ce nu se lăsa-n voia ei e o ființă aparte, o căzătură sau un sfânt. - Cioran

ISTORIE ȘI ISTORII

Asemănări evidente, irelevante și total enervante

Istoria/ mitologia/istoria religiilor ne învață că:

- *semizeul Perseu s-a născut când zeul Jupiter s-a transformat într-o ploaie de aur și a pătruns în fecioara Danae;*
- *zeul Buddha s-a născut din șoldul mamei sale;*
- *doamna șarpe Coatlicue a reușit să prindă un ghem de fulgi din cer. L-a ascuns în sân și astfel a fost conceput Huitzilopochtli;*
- *zeul Attys s-a născut deoarece fecioara Nana a luat o rodie din pomul udat cu sângele lui Agdistis, care în prealabil fusese ucis;*
- *fecioara unui rege mongol s-a trezit, în plină noapte, învăluită într-o lumină puternică. Apoi, virgina fiind a dat naștere unui fiu: Genghis-han;*
- *fecioara Devaki l-a născut pe Krishna;*
- *fecioara Isis l-a născut pe zeul Horus;*
- *fecioara Maia l-a născut pe zeul Mercur;*
- *fecioara Rhea Silvia naște însă gemeni: Romulus și Remus, fondatorii Romei.*

...

Ultima o scrieți voi. Stau, beau tutun și mă gândesc: ce subapreciat este sexul în mitologia lumii. Și, mai ales, înțelegem de ce sexualitatea a fost (și încă este) refuzată, recuzată, oprimată de imensa majoritate a religiilor. Pentru că doar noi ne naștem din doi părinți care au făcut sex. Ei nu...

Festina lente

σπεῦδε βραδέως (*speude bradeos*) - Grăbește-te încet.

Oximoron. Nu, nu sunt viermi intestinali.

Folosit ca motto de mulți împărați romani, cum ar fi Augustus sau Titus.

Apoi de toată lumea...

La noi a ajuns ca „Graba strică treaba”. Deh... probleme la traducere.

Totul pare a fi plecat de la Suetoniu, *De vita Caesarum*, care povestește că împăratul Augustus ura graba generalilor și recomanda mereu precauția.

Și cum și atunci impactul vizual avea o mare valoare, Augustus a bătut monede de aur care purtau imaginea unui crab și a unui fluture. Ceea ce răutăcioșii ar interpreta că „Zboară târându-te”...

Imaginea însă a prins, fiind întâlnită în toată istoria Europei, la Shakespeare, la Erasmus, la familia Medici și tot așa...

Grăbindu-se încet, dar, sigur, a fost motto-ul adoptat de justiția indiană (da, iată că și indienii au avut și au justiție). În anul 1205, Moloji Thorat a cerut dreptate în fața unei judecător. După doar 751 de ani, în 1966, urmașii lui au câștigat procesul.

Nu se cunoaște suma, dar sper că avea ceva dobândă.

O ciudățenie istorică

Toată lumea știe că Immanuel Kant este filosoful din Königsberg. Puțini, însă, știu că orașul, fosta capitală a Prusiei înaintea Berlinului, este astăzi oraș rusesc. Azi se numește Kaliningrad (Калининград) și este capitala enclavei rusești cu același nume.

Asta în parte mulțumită bombardamentelor americane care au distrus orașul aproape în totalitate. Rușii l-au asediat, au terminat distrugerea și apoi l-au reconstruit ca fiind al lor.

Pe ruși nu i-a interesat că orașul exista încă în anul 1255 și că a fost fondat de către Cavalerii Teutoni. Oricum, i-au expulzat din oraș pe toți nemții pentru a termina „curățirea terenului”. Pe ruși nu prea-i interesează detaliile.

Pe Kant, însă, îl interesau.

A fost cunoscut pentru faptul că se scula, mânca și se culca la aceeași oră. Tot timpul vieții.

Și plimbarea de seara și-o făcea la ora 17:00, nici un minut mai devreme sau mai târziu. Locuitorii din Königsberg / Kaliningrad își potriveau ceasurile după Kant.

Modestia lui Unamuno

Unamuno a ajuns cunoscut și pentru aroganța sa. Nu numai pentru sinceritatea care i-a adus o imensă galerie de dușmani. Puternici. De tipul regilor și dictatorilor. În momentul în care regele Alfonso al XIII-lea l-a decorat cu Marea Cruce a lui Alfonso al XII (mereu m-a enervat cum atât monarhia spaniolă cât și cea franceză au fost lipsite de imaginație botezându-și copiii cu același nume, rezultând o istorie plină de alfonși și luiși) Unamuno a mulțumit:

- Este pentru mine o onoare să primesc această decorație care mi se acordă atât de meritat.

Regele a replicat un pic mirat de aroganța acestuia:

- Ești primul care spune așa ceva! Până la tine, toți cei omagiați mi-au zis că nu meritau o astfel de onoare!

Iar limba înveninată de adevăr a lui Unamuno răspunde:

- Și probabil aveau dreptate.

Condiția umană

Masochismul social, ca și cel personal, se manifestă zilnic în jurul nostru prin alegerile pe care le facem, prin regulile pe care

le acceptăm, prin compromisurile pe care le agream. Erri de Luca are, însă, una din cele mai plastice descrieri ale acestui masochism social în romanul Montedidio, preluată din povestirile populare napoletane:

Un câine linge o pilă. Pila este aspră și-i distruge pielea. Câinelui i se umple gura de sânge. Gustul sângelui este, însă, plăcut, drept care câinele înfometat continuă să lingă pila, deși durerea crește.

Cu cât linge mai tare cu atât mai mult sânge îi umple gura, dar și durerea este mai mare.

Câinele nu se poate opri !

De câte ori nu ne comportăm asemenea câinelui?

“Fiat justitia, et pereat mundus”

Să se facă dreptate, chiar de ar pieri lumea

A fost motto-ul lui Ferdinand I, Împărat al Imperiului (Sfânt) Roman probabil preluat din cartea lui Johannes Manlius - *Locī Communes* (1563). Copiată/plagiată probabil din „**Fiat justitia ruat caelum**” (Să se facă dreptate chiar de s-ar prăbuși cerul) regăsită la comedianul Romei antice, Publius Terentius Afer (195/185–159 D.C.). Terentius a copiat-o probabil de la Seneca.

În cartea *De Ira* (Despre Furie, Cartea I, Capitolul XVIII) Seneca povestește cum guvernatorul roman Gnaeus Piso s-a înfuriat când un soldat s-a întors dintr-o permisie fără prietenul său cu care plecase, suspectându-l pe acesta că l-ar fi asasinat.

Judecată sumară, nervi și, imediat, condamnarea la moarte. A se pune în aplicare imediat!

În timp ce condamnatul își pune capul sub sabia călăului, apare dispărutul! Pur și simplu întârziase.

Centurionul oprește execuția. Apare, însă, Guvernatorul, care ordonă imediat continuarea execuției, deoarece fusese deja dat un

verdict. Justiția își spusese cuvântul.

Mai mult, ordonă și executarea centurionului care oprișe execuția deoarece nu dusesse la îndeplinire ordinele date.

Ca să se facă, însă, dreptate până la capăt, poruncește și executarea întârziatului, deoarece acțiunile lui au dus la moartea a doi oameni nevinovați.

Și atunci a simțit Guvernatorul că s-a făcut cu adevărat dreptate.

Oare de câte ori pe zi aceeași mentalitate absurdă condamnă oameni nevinovați, doar așa, în apărarea unei justiții intangibile?

Justiția este legată la ochi, nu-i așa?

Oare așa i-am făcut dreptate lui Seneca chiar dacă v-am plictisit sau, poate, amuzat?

Poate că de aici vine și expresia populară românească: Facerea de bine...

Lanțul tău

„În copilăria mea, grădinile zoologice constau din cuști, nu din habitate, iar animalele erau realmente ținute în captivitate în adevăratul sens al cuvântului. Odată, tata m-a dus să văd elefanții. O mamă cu puiul ei stăteau unul lângă altul, ambii având un picior din spate legat. Un lanț gros și greu îl împiedică pe pui să se miște, însă mama era legată doar cu o frânghie subțire. *„De ce e așa, tati?”*, am întrebat.

„N-ar trebui ca lanțul gros să fie folosit pentru elefantul mai mare?”.

„Nu”, mi-a explicat el.

„Puiul de elefant a fost legat cu lanțul gros pentru că încă se mai zbate să se elibereze. În cele din urmă, va accepta și el că lanțul nu se rupe și, la fel ca mama lui, va renunța să se mai zbată. Iar în momentul când va ajunge la concluzia că n-are cum să scape, frânghia subțire va fi de ajuns pentru el”. - Piers Steel

Puterea presei...

„Patru ziare ostile au devenit mai de temut decât o mie de baionete.” - Napoleon Bonaparte

Din păcate, această putere este abuzată de noile grupuri de presă, de patronate, de lumea politică. Mass-media își cedează independența și încetează a mai fi (*de facto*) o putere în stat, devenind o marionetă a potențelor financiare.

Dezechilibrele puterilor în stat dau naștere unor monștrii și unor monstruozități.

Tristă istorie a unei omeniri care merge spre colaps din neînțelegerea valorilor moralei, eticii și metafizicii în dezvoltarea și funcționarea corectă a unei umanități echilibrate.

Conducerea spinilor

Puțin cunoscută astăzi, fabula lui Jotham, și-a croit drum în istoria gândirii iudaice (și, evident, a fost împrumutată de cultură europeană) prin frumusețea dură a parabolei. Merita repovestită, chiar și după 2000 de ani...

„Arborii au decis că trebuie să aibă și ei un rege, un conducător al regatului pomilor. Funcția a fost oferită pe rând măslinului, smochinului și viței-de-vie. Măslinul a refuzat să-și piardă vremea conducând arborii și să renunțe la atenția acordată producerii uleiului său. La fel și vița-de-vie și smochinul au refuzat onoarea, preferând să facă bine prin strugurii și smochinele lor. În scurt timp, regatul pomilor și-a găsit regele: ciulinul!

El era oricum nefolositor, avea spini și, mai ales, putea face rău tuturor.”

Lumile se despart și smochinii se retrag în livezile lor, goniți de ciulini și reduși la uitare. Ciulinii se extind în toate direcțiile și aroganța pomilor fructiferi se transformă în discurs al neputinței

în fața spinilor. Uneori mai plivim pământurile cotropite de aceștia dar, fără un efort imens, este o muncă sisifică.

Întrebarea rămâne: mai putem eradica ciulinii? Și, dacă s-ar începe acest lucru, sunt gata smochinii, măslinii și vița-de-vie să preia conducerea?

Cultura și spiritul nostru pot rezista timp de milenii îngropate sub ciulini dar viața muritorilor este scurtă. Aidoma acestei fabule care de peste 2000 de ani pune o întrebare.

Întrebarea rămâne. Răspunsul, însă, întârzie...

Bicicleta zeului

„Pur și simplu nu am curajul să-mi imaginez o ființă, o forță, o cauză ce ține planetele în mișcare pe orbitele lor, după care se oprește dintr-odată, ca să-mi dea mie o bicicletă cu trei viteze.” - Quentin Crisp

Gravitația iubirii

Sfântul Augustin, cugetător îndrăzneț asupra erosului și iubirii, pare a se distanța de ideea iubirii redusă la dorința carnală:

Amor meus, pondus meum: illo feror, quocumque feror.

Iubirea mea este greutatea mea, prin ea merg oriunde merg.

Iubirea definită de un sfânt (și) ca o forță gravitațională care face ca individul să fie atras către obiectul iubirii, având forța intrinsecă de a da putere ambilor. Distanțarea de dorința sexualizată (dorințe care l-au chinuit și la care a renunțat foarte greu) nu minimalizează, însă, forța iubirii (în cazul acesta nefiind vorba de iubirea divinității), ci o ridică la rangul unui principiu primordial și omnipotent.

Cam așa ceva...

„Patrioții vorbesc întotdeauna despre a muri pentru țara ta, și niciodată despre a ucide pentru ea.” - Bertrand Russell

Te pune pe gânduri aceasta eroare de retorică.

Zarurile viitorului

Când atingi în sfârșit vârsta potrivită pentru a-ți alege o direcție, zarurile au fost deja aruncate și clipa în care puteai să-ți hotărăști viitorul e de mult trecută. - Zelda Fitzgerald

Deci, noi știm asta, dar ce putem face pentru cei tineri?

Regal Valery

Un nonsens cu o rezonanță magnifică. Imposibil de gândit, acest negativ este admirabil.

Rolul inexistentului există. Funcția imaginarului este reală.

Falsul nu e întotdeauna solubil în adevăr.

Ceea ce este natural e plicticos.

Gândurile josnice vin din inimă.

Absurdul își are rațiunile lui, domnule, pe care rațiunea doar le bănuiește.

Ideile se nasc dintr-o dată, din Nimic. Nimic nu le precede, nimic nu le prevede, nimic nu le cere...

Adevărul este un mijloc. Nu este singurul.

Geometria este o știință a spațiului în măsura în care spațiul este o creație a ei. Tocmai de aceea există mai multe geometrii. Astfel că numim geometrie o simulare a imposibilului și chiar a inimaginabilului, exprimată și desfășurată în formele unui limbaj numit logic. Materia acestor activități o constituie definițiile - Paul Valery

Contrariile

Un Mare Adevăr este cel al cărui contrariu e și el un Mare Adevăr. - Niels Bohr

Robia adevărilor externe

Mulțimile dau năvală spre moarte, știința face și reface ceea ce există, lumile se îndepărtează pe veci de concepțiile noastre. Însă

niciodată n-o să descoperim realitatea o dată pentru totdeauna. Adevărul va fi întotdeauna nou. Dacă ar fi altfel, el n-ar fi decât un sistem mai mizer decât natura însăși. Asta e tot.

Nu poți să duci cu tine pretutindeni cadavrul tatălui tău. Însă picioarele noastre se dezlipesc zadarnic de pământul plin de morți. Monstrul frumuseții nu este veșnic nici el.

Și, totuși, prea mulți pictori adoră încă plantele, pietrele, valurile sau oamenii. Ne obișnuim repede cu robia. A venit vremea să fim propriii noștri stăpâni. - Guillaume Apollinaire

Alea jacta est

Traducerea din latină ar fi: *Zarurile au fost aruncate.*

Citatul este încă aiurea utilizat pentru a defini o situație din care nu se mai poate ieși, un punct depășit din care nu te mai poți întoarce. Situațiile în care ai luat deja o decizie și s-a început o acțiune din care nu rezultă decât o victorie sau o înfrângere.

Desigur, citatul a trebuit să fie spus de cineva la fel de celebru, iar Iulius Cezar a devenit extrem de celebru. Propoziția a fost spusă atunci când trupele romane fidele lui au trecut râul Rubicon, mărșăluind spre Roma.

Probleme însă. Trecerea râului Rubicon era interzisă de către Senatul roman. Legea spunea clar: nici o armată romană nu va trece râul iar dacă o armată trece râul atunci comandantul acesteia trebuie să renunțe la comandă și armata să depună imediat armele.

Iulius Cezar a ezitat dar, în cele din urmă a dat ordinul de a nu respecta legea sacră romană. Și atunci „a aruncat zarurile” violând legea. De amintit că el venea cu legiunile fidele tocmai din Galia. Venea la Roma pentru a prelua cu forța conducerea Imperiului. Adică o lovitură de stat. Loviturile de stat se dau la adăpostul armatelor fidele și împotriva deciziilor Senatului, violând legile.

Cezar l-a învins pe Pompei și a preluat conducerea Imperiului

Roman. Dacă ar fi pierdut, ar fi fost omorât și el și legionarii care l-au urmat. Ulterior, nu e de mirare că a fost asasinat de un grup de patrioți (cel puțin Brutus era) pentru a preveni căderea Romei într-o monarhie absolută. Omul a fost omorât și nu ideea stupidă. Au urmat vremuri tulburi pentru Roma. Dar asta este altă poveste.

Alea jacta est! Se poate folosi în ședințe, discuții elevate, scrisori de despărțire și oriunde ai nevoie a părea cult/elevat. A nu se exagera.

Sfaturi utile

Alfons de Castilia (supranumit „Cel Înțelept” 1221-1284), rege al Spaniei, a afirmat:

„Dacă aș fi fost prezent la momentul Creației, aș fi oferit câteva sfaturi utile pentru mai bună organizare a Universului.”

Fiind rege, această idee nu a fost interpretată ca blasfemie și nici nu a fost ars pe rug. Alții nu au avut acest noroc.

Și eu am o listă lungă în care mai adaug zilnic câteva sugestii dacă va exista și o versiune 2.0.

Iadul și Raiul lumii

O veche povestire africană (nu, nu o spun aici ca să dezmint bârfele legate de rasismul meu) arată un tânăr costeliv, sărac și care umbla din sat în sat având o expresie hotărâtă. Într-o mână căra o găleată plină de apă și în cealaltă o torță mereu aprinsă. De fiecare dată când cineva îl oprea să îl întrebe ce face, spre ce se îndreaptă în călătoria lui care părea nesfârșită, răspunsul venea invariabil:

- *Car torța cu mine pentru a da foc Paradisului ceresc, iar găleata de apă o car ca să pot stinge Iadul. Și le voi găsi în viața asta...*
- *Dar de ce ai vrea să stingi Iadul și să dai foc Paradisului?*
- *Pentru că ambele se găsesc aici pe Pământ și oamenii ar*

trebui să înceteze să le mai caute sau să le aștepte în altă parte. Aici și acum.

Și pleca mai departe...

Absența iadului...

Dintr-un sondaj al BBC am aflat că 52% dintre britanici cred în rai. Totodată, doar 32% cred în iad.

Această diferență mă pune pe gânduri.

Neavând acces la tot studiul, mă întreb dacă restul de 48% sunt ateii.

Aparent, 20% dintre cei care cred în rai nu cred și în iad, ceea ce ar duce la o simplificare a vieții din punct de vedere religios: nu contează ce faci, tot în rai ajungi, căci nu există altceva.

Fie apare o altă religie sau schismă creștină, fie hedonismul a atins deja 20% din populație. Fie religiile nu au reușit să rezolve frica de moarte, singura explicație sau justificare a existenței oricărei religii.

„*Anxietatea de dezintegrare*” ar spune Kohut.

Această opinie îmi aduce, însă, aminte de o foarte frumoasă poveste a lui Borges, „Discul”, în care apare un obiect magic, Discul lui Odin, care are o singură față. E o poveste scurtă, merită citită.

Later edit:

Simpatică a fost abordarea cardinalului de Bernis, care, în mod evident, credea în ambele și care a afirmat că-i place „*paradisul pentru climat și infernul pentru societatea aleasă*”.

Nu, nu Mark Twain a spus asta...

O victorie ciudată

Războaiele, luptele, conflictele, altercațiile și argumentațiile au câștigători și perdanți. Uneori greu de identificat. Istoria tinde

să fie scrisă doar de câștigători, dar adevărul rămâne, în majoritatea cazurilor, ascuns în aceste istorii. Există în toată istoria omenirii victorii catastrofale, și nu mă refer aici doar la victoriile „a la Pirus”, și înfrângeri superbe.

O veche povestire medievală povestește cum un comandant de oști este aclamat de toată lumea pentru o mare victorie reputată. Se organizează marșuri, baluri, petreceri și tot orașul petrece.

Câștigătorul se plimba pe străzi în uralele mulțimii. Un simplu cerșetor, însă, își croiește drum până la el și-l întreabă:

- *Cine era mai puternic, tu sau dușmanul tău?*

- *Eu eram, așa cum s-a văzut!*

- *Dar, în cazul ăsta, de ce te tot lauzi că l-ai învins pe unul mai slab ca tine?*

Denigrarea dușmanilor ne micșorează victoria și ne înjumătățește faima. Căutați-vă dușmani în a căror înfrângere veți găsi adevărata dimensiune a valorii voastre.

Bunătate, oameni și animale de companie

O explicație a numărului în creștere a animalelor de companie a fost formulată de Francis Bacon acum peste 400 de ani:

„Tendința spre bunătate este imprimată adânc în natura umană, în așa măsură încât, dacă nu poate fi orientată spre oameni, ea se va îndrepta spre alte ființe vii”.

Întrebarea care, însă, nu ne va da pace este: de ce ne este din ce în ce mai greu să ne orientăm bunătatea spre alți oameni? De ce atâtea servicii, ONG-uri, comiții și comitete de protecție a animalelor și nu a semenilor noștri aflați în situații mai degradante decât acestea?

Revenim, oare, la dictonul latin: *Homo homini lupus est* (Omul este pentru om lup / prădător). Dictonul a fost prima dată cunoscut în lucrarea „Asinaria”a lui Paulus (aprox. 195 D.C).

Desigur, însă, că Seneca ține să îl contrazică spunând că „*omul este sacru pentru om*”.

Ca să facă pace, Hobbes (în lucrarea *De Cive* -1651) afirma: „*Ca să vorbim imparțial, ambii au dreptate; Omul pentru Om este un fel de zeu; și Omul pentru Om este un fel de lup. Prima este adevărată dacă privim oamenii între ei ca cetățeni, iar a doua dacă privim orașele (țările) între ele.*”

Hobbes o fi avut dreptate în 1651. În 2003, omul este lup pentru alți oameni la orice nivel. Mai puțin în propria haită.

Degradarea este evidentă și nu voi insista pe evidențe.

Visul dragonului

Discutând azi despre vise, mi-am amintit o poveste simpatcă din zona Chinei în care un om visează în somn.

Visează el multe peripeții și, la capătul acestora, o peșteră păzită de un dragon monstruos care scotea flăcări pe nări, avea gheare imense și venea drept spre săracul om.

Acesta începe să țipe:

- *Ce se va întâmpla cu mine? Mă vei omori? Mă vei mânca?*

La care dragonul se oprește o clipă și răspunde foarte liniștit:

- *De ce mă întrebi pe mine? De unde să știu eu? Este visul tău, nu al meu.*

Uneori, cu toții uităm că viața ne aparține și continuarea ei este în puterea noastră.

Nu numai visul....

Și tu, Sir Newton...?

Deși inițial era încântat de superba simetrie a sistemului solar, Sir Isaac Newton a început să aibă îndoieli văzând tendința unui asemenea sistem spre instabilitate / entropie. În loc să se adâncească

în studiul sistemului, dar și pentru a calma spiritele, a propus o aberantă teorie:

Dumnezeu intervine periodic în sistemul solar re-aranjând orbitele planetare.

Nu este, însă, de mirare că Leibnitz avea să-l critice agresiv pentru aceasta pseudo-teorie, întrebându-se de ce Dumnezeu nu reglase bine orbitele de la bun început, dacă așa stau lucrurile?

Critica mea împotriva acestei aberații a lui Sir Isaac Newton ar fi, însă, formulată astfel:

“Îi sacrificăm rațiunea lui Dumnezeu”, citându-l pe Ignățiu de Loyola.

Acel moment ciudat când atei devin religioși și sfinții dau glas rațiunii împotriva misticismului.

Oameni fără ambiție

Răutățile franco-britanice au făcut deliciul istoriei și una din ele îmi persistă în memorie.

Într-o discuție publică, Alfred d’Orsay, cunoscut mai ales drept contele de Orsay, îi explică lui Benjamin Disraeli, prim-ministrul britanic:

Contele D’Orsay: - *Domnule, eu m-am născut francez, am trăit ca un francez și voi muri francez!*

Benjamin Disraeli: - *Omule, dar tu nu ai nici o ambiție?*

La fel de caustic a fost, însă, și generalul american George Patton, care a afirmat public: *Aș prefera să am o divizie germană în față decât una franceză în spate.*

Democrația regilor

Frederic cel Mare al Prusiei (1712-1786) a ilustrat cel mai bine conceptul de democrație aparentă chiar înainte să fie explicat

de către sociologi:

„Eu și supușii mei am ajuns la un acord care ne mulțumește deopotrivă. Ei pot spune tot ce doresc, iar eu pot face tot ce poftesc”.

Tot o declarație sinceră a avut și regele Charles I al Angliei înainte de a fi decapitat - dar asta este altă poveste:

[...] *„independența și libertatea constau în a se afla sub guvernarea acelor legi prin care viețile și bunurile lor pot fi cel mai mult ale lor, și nu în a lua parte la guvernare, care nu le aparține de fel.”*

Oare mai găsim politicieni sinceri astăzi? Căci acțiunile multora arată că nu multe s-au schimbat în ultimii 300-500 de ani.

Mai puțin omul.... (rep.)

„Toate animalele cu excepția omului știu că principala menire a vieții este să te bucuri de ea - și ele se bucură atât cât le permit omul și celelalte circumstanțe.” - Samuel Butler - Destinul oricărui trup, 1903

Ce vine împotriva noastră...

Un scriitor iranian (Khanlari) a scris o superbă poveste despre ultimul zbor al șoimului. Măreța pasăre zboară și se simte stăpânul absolut al văzduhului și prădătorul perfect pentru micile animale de pe pământ. Puternic, arogant, amenințător și falnic dominând cerul. Însă un vânător ascuns trage o săgeată care îl lovește în plin. Rănit de moarte, șoimul se prăbușește pe pământ și, în timp ce simte moartea cum îl cuprinde, se uită la săgeată. Obiectul ucigaș are pene de șoim. Înainte de a muri șoimul zâmbește și spune:

- De ce m-aș plânge? Tot ce vine asupra noastră, de la noi vine.

Fraza a devenit proverbială în Iran: „Ke az mast ke bar mast”.

Restricții

Evul mediu. Damasc. Un savant faimos fugea din Afganistan de frica invaziilor mongole. Învățații din Damasc îl primesc și îi acordă găzduire/azil. Mai mult decât atât, organizează o mare recepție în care invită matematicieni, poeți, filosofi și mari oameni de cultură din oraș ca să sărbătorească venirea savantului. Gazda începe să-l prezinte pe refugiat în cuvinte mai mult decât elogioase, laudând erudiția, inventivitatea, tenacitatea și geniul savantului afgan. Ca să ducă acest elogiu la maxim afirmă:

- *Se află printre noi cel mai mare savant pe care l-a avut omenirea de la Aristotel încoace.*

La care savantul mormăie nemulțumit în barbă:

- *Poftim! Deja încep restricțiile!*

Justiție istorică

O legendă populară franceză descrie cel mai echitabil mod de a împărți o moștenire între doi frați. Potrivit acestei povestiri formula ideală este: fratele mai mare împarte toate bunurile în mod echitabil, după propria judecată. Apoi este rândul fratelui mai mic să aleagă primul care din cele două părți ale moștenirii o dorește pentru sine.

Adevărul și dreptatea se găsesc de foarte multe ori ascunse în forme simple și logice.

Acum vine întrebarea: cum puteți folosi această lecție de echitate în viața voastră?

Irosindu-ți viața

O veche poveste medievală europeană ne prezintă un rege plictisit. Atât de plictisit, încât a trimis veste în regat să vină cineva, să facă o ispravă unică, demnă de admirație, ceva unic. Ceva care

să merite și o sută de galbeni. Cineva talentat.

Mulți au încercat, dar regele rămânea plictisit și timpul trecea până când a apărut un bărbat care, într-adevăr, a făcut ceva cu adevărat unic. După un antrenament de peste 20 de ani reușea să arunce, de la mare distanță, un fir de ață și să-l treacă prin urechea acului. Regelui nu îi venea să creadă și l-a pus pe tânăr să repete de mai multe ori ispravă.

Convins de data aceasta și uimit, regele i-a zis vistiernicului să îi dea cei 100 de galbeni și călăului să-i dea 100 de lovituri de bici. Omul, uimit peste măsură a întrebat:

- Mărite rege, pentru ce merită fapta mea 100 de lovituri de bici?

- Ți-am dat 100 de galbeni pentru că ceea ce ai făcut tu este unic și nimeni nu va mai reuși. Cele 100 de lovituri de bici sunt pentru că ți-ai pierdut jumătate din viață pentru o asemenea prostie.

Uitându-mă la atâtea spectacole-concurs televizate de „succes” îmi amintesc de această ispravă și de cum ar trebui ele recompensate. Vieți irosite în spectacolul grotesc / burlesc al distracției populare.

Cum ne definim...

O veche povestire hasidică ne povestește cum un tânăr rabin este primit de un mare maestru al hasidismului care îl chestionează::

- Cine ești, tu, tinere?

- Eu sunt nepotul rabinului Cutare și fiul marelui rabin.

La care, marele maestru îl apostrofează:

- Nu te-am întrebat din ce familie provii ci, cine ești tu!

De câte ori nu ne definim prin ceilalți? Fie ei familie, cerc social, prieteni sau apartenențe politice, religioase... Oare unde începe propria identitate lipsită de context?

Puncte de vedere... și târfele

Foarte interesant punctul de vedere asupra utilității sociale a religiei enunțat de istoricul Edward Gibbon în cartea sa „Istoria declinului și a prăbușirii Imperiului Roman”:

„Diferitele moduri de venerare preponderente în lumea romană erau considerate de către popor ca fiind la fel de adevărate, de către filosof ca fiind la fel de false și de către magistrat ca fiind la fel de utile.”

Unde am mai văzut asta?

Aaa... da... în societatea modernă...

Înainte de a da un atac ateismului meu să ascultăm și:

„De îndată ce este vorba despre probleme ale religiei, oamenii se fac vinovați de tot felul de nesincerități și de necuviințe intelectuale” - Sigmund Freud - Viitorul unei iluzii.

Știu că sunt iremediabil, și, aprioric, în eroare, căci fondatorul unei biserici (schisme, secte?), Martin Luther (nu King, nu Jr., ci marele Luther, cu a sa biserică luterană și începutul protestantismului,) afirma clar:

„Rațiunea este târfa Diavolului și tot ce poate face e să defăimeze și să distrugă ceea ce spune și face Dumnezeu”

Ei, în acest caz, e clar că sunt vinovat!

Iepurașul de Paște. Iepure? Paște?

Tradiția iepurașului de Paște pare un pic suspectă deoarece, din ceea ce știu, în Israel nu prea există / existau acum 2000 de ani, iepuri. Iepurele nu apare ca personaj mistic în povestirile, legendele orientale, ci pare sau este un personaj al culturii europene.

Să săpăm, însă, în apariția acestui motiv / simbol: iepurașul de Paște.

Găsim iepurele, însă, în foarte multe biserici medievale.

Motivul este (mda.. devine plictisitor, dar asta este evoluția culturii europene) regăsit în Grecia antică unde mai mulți filosofi (nu am spus niciodată că nu au spus multe idioțenii), printre care Pliniu, Plutarch, Philostratus, credeau că iepurele este hermafrodit. Adică se putea reproduce fără să își piardă virginitatea! Deci, iată imaculata concepție. Iată cum iepurele se alătură imaginii fecioarei Maria.

Dar clericii medievali nu au făcut doar să transmită vechile credințe, ci le-au modificat, au rescris ce nu le convenea și au generat „adevăruri”. Printre legendele promovate astfel apare una în care un iepure mic a așteptat trei zile în Grădina Ghetsimani întoarcerea lui Isus. În dimineața zilei de Paște, Iisus s-ar fi întors în grădina preferată unde a fost întâmpinat de prietenul iepuraș.

Explicația asta sau explicația păgână: în majoritatea culturilor europene iepurele apare ca un simbol păgân al fertilității, dar ei văzuseră că iepurele face și sex și are și mulți pui. Fertilitate care este sărbătorită în aceeași perioadă a anului, după terminarea lucrărilor de primăvară.

POLITICHIE

Politica modernă

Tare mi-aș dori ca politicienii de astăzi, nu numai cei din România, să fim serioși, să fie mai cuți, mai pregătiți pentru guvernare și să aibă studii aprofundate în științe politice și filosofie.

De ce filosofie? Pentru că filosofia este piatra de temelie a politicii și cea care a determinat dezvoltarea ideilor în decursul istoriei.

Dar, vise maică, vise...! Deocamdată.

Discuțiile politice din zilele noastre sunt un adevărat război desfășurat „în direct”, spre amuzamentul maselor. Uneori îmi par doar niște clovni penibili ai neputinței noastre de a promova valori politice.

Pentru politicienii care nu au avut răbdare să-l citească pe Kant, mă rog, adică pentru toți, iată o idee care i-ar putea ajuta în moderarea violențelor: în război *nu ar trebui permis nimic care să facă cu neputința o pace ulterioară* (Kant - *Spre pacea eternă*).

Dacă există o finalitate a politicii, atunci ea este pacea.

Războiul de anihilare dus de partidele politice și de către politicienii moderni desființează însăși inima politicii. Anihilarea adversarului este apanajul regimurilor totalitare care și-au demonstrat deja incapacitatea de a genera o viață socială posibilă și coerentă.

Deci, ce facem? Ne putem modera discursurile păstrând în minte posibilitatea dorită a păcii ulterioare?

Politicienii

„Oamenii de la putere nu au timp să citească; și, totuși, oamenii care nu citesc nu sunt potriviți pentru a fi la putere.” - Michael Foot
- politician britanic

Aviz începătorilor...

...în jocurile politicii și ale grupurilor de interese:

Trădarea nu-înflorește niciodată, și știți de ce, oare?

Dacă înflorește, nimeni nu îndrăznește să-i zică trădare.

Thrasymachos, acum 2000 de ani.

Ἄκουε δὴ, ἢ δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον.

Când trădarea înflorește, se numește strategie sau decizie ponderată sau negociere.

Spre binele comun. Sau cel înalt. Sau bunăstarea națiunii.

Vai, însă, de cel care nu reușește în trădarea sa!

În zona politicii, lucrurile sunt încă și mai complicate, după cum descrie Socrate: guvernanții conduc spre propria lor prosperitate, iar dreptatea este numele dat supunerii față de legile lor, ceea ce înseamnă a servi interesele celorlalți. (via Guthrie)

Definiția societății... aviz politicianilor

„Societatea este, într-adevăr, rezultatul unui contract... devine un parteneriat nu doar între cei ce sunt în viață, ci și între cei vii, cei morți și cei care încă nu s-au născut”.

Edmund Burke a scris această idee, cu care sunt în perfect accord, în anul 1790 (Reflecții asupra revoluției din Franța) anticipând parcă erorile pe care le fac guvernele actuale îndatorând generațiile viitoare.

Desigur, atât comentariul cât și tot acest text este relevant doar pentru cei care au citit deja Contractul Social al lui Rousseau.

Măgarii, caii, generalii și politicienii

Antistene a fost, în ciuda ignoranței generale, fondatorul Cinismului. Numele provine de la numele școlii fondate de el - Cynosargus/ Câine sprinten, probabil în amintirea „Câinelui Diogene”.

Elev al lui Socrate, Antistene i-a continuat acestuia ideile filosofice alături de școlile cirenaice, megarice și eritreice. Nu și Platon. Cu el am eu ceva. Am să explic altă dată ce.

Ca imensa majoritate a filosofilor antici, avea un foarte dezvoltat simț al umorului. Simț care s-a atrofiat de-a lungul timpului dispărând complet în zilele noastre.

Ați mai auzit voi un filosof contemporan să glumească? Eu da. Altă dată vă spun despre cine e vorba.

La o adunare a Cetății (cum care cetate...? Nu era decât una singură, scrisă cu majuscule în filosofie: ATENA) a cerut ca printr-un decret, care azi s-ar numi *Hotărâre de Guvern*, cred, măgarii să fie numiți cai.

Legile lui Murphy - Politică

Chiar dacă un milion de oameni cred într-o prostie, tot o prostie rămâne.

Este mai ușor să lupți pentru principiile tale, decât să te ridici la înălțimea lor.

Pentru fiecare acțiune există un program guvernamental de intensitate egală și de sens opus.

Dacă doi oameni sunt de acord în toate privințele, poți să fi sigur că doar unul dintre ei gândește.

Un om trebuie să-și ierte dușmanii, dar nu înainte ca aceștia să fie spânzurați.

Politica este arta de a obține voturi de la săraci și fonduri electorale de la bogați, promițându-le unora protecția față de ceilalți.

Un politician onest este acela care, după ce a fost cumpărat, rămâne cumpărat.

Cei care stau călare pe un gard, au puține direcții de ales.

După ce ai renunțat la integritate, restul e simplu.

Un diplomat este cineva care-ți poate spune să te duci la dracu în așa fel încât să aștepți cu nerăbdare călătoria.

Grădina sau politica?

„Nu pot să nu mă minunez de propria-mi prostie când am crezut că merită să renunț eu la cărțile și la grădina mea chiar și pentru o zi petrecută în Camera Comunelor.” - William W. Grenville, ex prim-ministru englez

Despotismul luminat

Azi aş putea afirma citându-l pe Helvetius:

„Patria mea a cunoscut în cele din urmă jugul despotismului.”

„Ce este despotismul? Orice putere dezinteresată de binele public și de interesul general, în Divanul oriental sau sub marele baldachin al tronului de la Versailles; orice practică politică ce a abolit distincția dintre drept și nedrept, capriciu personal și lege generală; orice regim care interzice libertate cuvântului, a exprimării, a publicării; orice guvern care controlează emiterea, difuzarea și circulația ideilor; orice administrație care concentrează avuțiile în mâinile unui grup restrâns; regele, curtea sa, curtenii, favoriții, metresele, sprijinatorii lui politici.”

Idei clare exprimate acum peste 300 de ani de către unul dintre cei mai mari filosofi necunoscuți și atât de frumos comentate de Michel Onfray (*O Contraistorie a filosofiei - Extremități luminilor*).

Istoria este repetitivă și, din păcate, liderii sunt la fel de iliterați și semidocti, atunci și acum... Altfel, ar fi putut înțelege cursul istoriei, pericolele și tentațiile puterii.

Astăzi, ca și ieri, puterea politică își pierde coerența și cade în mrejele despotismului, luminat sau nu.

Administrație inteligentă

„Întrebat cine îi va păzi pe bandiții care urmau să fie deportați în Guyana, Napoleon ar fi răspuns: *Niște bandiți mai mari decât ei.*

Vidocq (1775 – 1857), fost infractor, a devenit primul director al Siguranței franceze și a înființat la Paris prima agenție de detectivi particulari din istorie.

Așadar, o administrație inteligentă știe uneori să-i folosească până și pe infractori pentru binele public” - Via Eugen Ovidiu Chirovici.

Mesaj papal...

„Ilustrului Herr Adolf Hitler, Fuehrer și Cancelar al Reichului german!

Aflându-ne la începutul pontificatului Nostru, dorim să vă asigurăm că rămânem devotați bunăstării spirituale a poporului german aflat sub conducerea dumneavoastră. În decursul multilor ani pe care I-am petrecut în Germania, am făcut tot ceea ce Ne-a stat în putere pentru a stabili relații de armonie între Biserică și stat. Acum, când responsabilitățile funcției de păstorire pe care o ocupăm Ne oferă posibilități sporite, Ne rugăm cu și mai multă ardoare să putem atinge acest obiectiv.

Fie ca prosperitatea poporului german și progresul său în toate domeniile să se vadă, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe deplin îndeplinite!”

Mesajul papei Pius al XII-lea către Hitler la patru zile după investirea în funcția de papă în anul 1939. Probleme:

1) Papa se consideră reprezentantul direct al lui Dumnezeu pe pământ. Deci, Dumnezeu l-a susținut pe Hitler? Dacă da, de ce a pierdut acesta războiul? S-a răzgândit? Dacă nu l-a susținut, atunci Papa nu este reprezentantul lui pe Pământ?

2) Ar fi util oare ca papalitatea să-și ceară scuze pentru aceste declarații și pentru susținerea nazismului atât înainte de război cât și în timpul acestuia?

3) Poate ar fi utile și denunțările publice ale acordurilor cu Mussolini prin care acesta recunoștea catolicismul ca singura religie legală în Italia?

4) Și, dacă ne cerem scuze, recunoaștem și imensele eforturi de a salva naziștii după război? Că, doar deja, istoria știe cine i-a dus în America de Sud.

PS: Noul papă sperăm să aibă un fler mai bun pentru alianțe și pentru (ne)implicarea în politică.

MAI GÂNDIM ȘI NOI...

Criticilor mei...

O veche zicală - veche, fiindcă o întâlnim prima dată la Heraclit - spune:

“Câinii îl latră pe cel pe care nu-l cunosc.”

De ce-aș fi eu supărat pe voi?

Prejudecăți și ante-pronunțări

Ne mândrim cu capacitatea noastră de a procesa informațiile și de a lua decizii rapide. Ceea ce, însă, nu luăm în considerare, este faptul că, în imensa majoritate a cazurilor, confundăm raționamentul cu prejudecata. Departate de mine, însă, ideea de a subaprecia valoarea acesteia !

Nu am putea funcționa fără prejudecăți. Pur și simplu, nu avem capacitatea de a analiza fiecare lucru care ni se întâmplă, fiecare nouă informație și a-i determina valoarea de adevăr. Cu atât mai greu să mai dăm și o soluție. Prejudecățile ne salvează de un calvar care ne-ar suprasolicita capacitățile mentale.

Dar ceea ce ne salvează ne poate și distruge. Căci prejudecățile sunt ante-pronunțări fie personale, bazate pe experiențe deja avute, fie de grup / comunitate / cultură.

Și ele pot fi greșite.

Sau se schimbă.

Valoarea lor de adevăr este, în orice caz, discutabilă.

A trăi fără a contesta tot și a trece prin propria judecată este o lipsă a vieții, a propriei trăiri a vieții. A respinge prejudecata și a încerca să judeci tot duce la nebunie sau la imposibilitatea funcționării normale în societate.

Veche dilemă lipsită de răspuns...

Mărturisire...

„Citatul este întotdeauna subordonat unui principiu de înregimentare. Utilizat în scopuri hagiografice, critice sau depreciative, el ilustrează, constituie o mărturie în favoarea sau împotriva cuiva sau a ceva, dar aduce întotdeauna un beneficiu utilizatorului.” - Michel Onfray

Mai mult de-atât: citarea aduce în cadrul unei polemici trupe puternice, recunoscute, girate de o autoritate recunoscută. El devine, astfel, aliatul tău și poziționează ca inferioară logica adversarului. Platoșă greu penetrabilă, citarea este metoda de a te proteja, ascunde, retrage în spatele unor personaje universal recunoscute. De preferință trecute în neființă. Citarea te disipă pe tine în spiritul altuia.

Citarea ajută, distorsionează, manipulează și modifică. Este o formă de ventrilocism care, utilizată cu îndemânare, demonstrează orice pe orice subiect. Mai ales dacă adversarul nu cunoaște întregul corpuscul al maestrului citat.

Contextul dă valoare unei afirmații. Scoaterea din context corupe, distruge, poate anatemiza. Un exemplu facil este afirmația lui Nietzsche: „Dumnezeu este mort”. Contextul însă ne arată ca Nietzsche se referea la moartea/omorârea metafizicii eudemoniste / hedoniste / epicuriene de către spiritului socratic și de către idealismul generat de acesta. O polemică (altminteri cordială) între două curente filosofice (cel oficial, majoritar, idealist contra unuia aproape dispărut, hedonist) i-a adus marelui filosof o greșită condamnare din partea creștinătății.

„Dumnezeu este mort. Dumnezeu rămâne mort. Și noi l-am omorât. Cu toate astea, umbra lui încă ne bântuie. Cum ne-am putea noi izbăvi, criminalii care au înfăptuit cea mai mare crimă? Ceea ce a fost mai sfânt și mai mareț în această lume a sângerat sub cuțitele noastre: cine ne poate șterge de acest sânge? Ce apă ne poate curăța? Ce manifestații de preamărire, ce jocuri sfinte trebuie inventate? Nu este această sarcină prea mare pentru noi? Nu trebuie, oare, să devenim pur și simplu zei pentru a apărea ca meritând această faptă?” (propria-mi traducere)

Necesitate sau libertate?

Necesitatea, nu libertatea, conduce viața societății; și nu întâmplător conceptul de necesitate a ajuns să domine toate filosofile moderne ale istoriei, în care gândirea modernă a căutat să se înțeleagă pe sine și să-și afle orientarea filosofică. - Gasset

Din păcate, însă, aceasta aplecare spre necesitate a dus la o filosofie seacă, inaplicabilă, și care nu oferă necesară viziune dezvoltării umanității. Necesitatea este aplecarea spre real și spre imediat. Trăim și putem supraviețui imediatului dar ne îndreptăm către o destinație deja necunoscută.

Filosofia a trădat umanitatea când a abandonat „libertatea” și viziunea asupra dezvoltării umanității, optând fie pentru aroganța universitară, fie pentru necesitate.

Ultima viziune coerentă este cea a Republicii lui Platon. Ea încă se aplică și s-a implementat în ultimii 2000 de ani prin intervenția clară / brutală a religiilor monoteiste. Din păcate, putem deja afirma fără dubii că această viziune este o utopie a cărei punere în practică a dus la aberații evidente.

Dacă viziunea idealistă, la care s-au raliat stoicii, sofistii, cinicii, s-a dovedit perdantă, nu ar fi momentul să analizăm viziunea hedonistă? Nu neapărat (doar) cea epicureană, ci toată

școala hedonistă, cu o mai mare aplecare spre Democrit.

Dacă am rămâne fideli viziunii idealiste, am putea măcar să o ducem spre forma ei pură?

Chiar dacă pare extremă?

Sartre vs. Socrate

Urăsc victimele care-și respectă călăii. - Jean-Paul Sartre
Spunând asta, Sartre își declară ura față de Socrate.

Călăii, acuzatorii, judecătorii, pot fi doar reprezentanții legii și ai legilor polis-ului sau țării, la modul ideal.

Dacă a te bucura de drepturile acordate de lege pare plăcut, nu văd de ce a suporta rigurile aceleiași legi este condamnat.

Sartre comite o eroare logică ieșind totodată din cercul hedoniștilor care nu recunosc caracterul divin / nediscutabil / obligatoriu al legii, neavând nici susținere din partea idealiștilor care îl considera un dat al deității sau al societății.

Aceeași eroare o comite și Jaspers în broșurica despre viața lui Socrate, anulându-și teza filosofică prin afirmarea axiomatică a divinității legii.

Dacă Socrate ar fi trăit astăzi, potrivit stilului lui, ar fi fost un mare blogger.

Dialectica în era Internetului.

Triskaidekaphobia

Și un cuvânt nou astăzi de adăugat în vocabular: *triskaidekaphobia*.

Adică frica de numărul 13. Cuvântul este unul compus. În limba greacă *tris* = trei, *kai* = și, *deka* = zece și *phobia* = frica. A nu se confunda cu frică de „vineri 13”, care s-ar spune (dacă reușiți cumva să pronunțați) *paraskevidekatriaphobia*.

Bun. Ia mai încercați încă o dată... Greu, nu-i așa? Mie mi-a ieșit abia a patra oară.

Frica de numărul 13 ar fi fost utilă pentru NASA când a lansat Apollo 13 la ora 13:13. Apollo 13 a explodat pe 13 Aprilie! Și-au cam forțat norocul, nu-i așa?...

Prima dată în istorie când a fost evitat numărul 13 este Codul lui Hammurabi (1780 I.E.N.), din care lipsește legea cu numărul 13.

Dacă v-a plăcut filmul Thor sau Avengers, atunci trebuie să-l știți pe Loki. El este al 13-lea zeu în mitologia vikingă.

Nici templierii nu au scăpat de 13, căci vineri, 13 octombrie 1307, regele Filip al IV al Franței a dat ordin să fie arestați.

Fiind în anul 2013, ar trebui să fim îngrijorați, oare?

Pe irlandezi acest fapt i-a speriat, deoarece registrul de înmatriculări auto din Irlanda a luat decizia în 2012 ca pe plăcuțele de înmatriculare (tăblițe pe care apare anul înmatriculării, cu ultimele două cifre, 2012=12, 2011= 11 etc) să apară în acest an 131 și nu doar 13.

Guvernul irlandez a aprobat această propunere. Guvern cu probleme serioase....

Problema gnosticismului

„Nu aleg ceea ce sunt, ci doar suport ceea ce sunt, la fel ca tot ce există în ordinea universului.”

Fulgerătoare afirmație gnostică care ne explică furia catolică anti-gnostică: negarea categorică a posibilității existenței liberului arbitru din cauza determinării astrale a individului.

Râurile de sânge, arderile pe rug și excomunicările capătă sens din prisma acestei ne-negociabile viziuni asupra destinului uman.

Rămășițele gnosticismului sunt horoscoapele moderne. În Evul Mediu un simplu cititor al lor ar fi fost condamnat.

Kant pus pe glume...

Deși nu sunt un mare admirator al lui (nu sunt kantian), Kant a fost, cu siguranță, unul dintre marii filosofi ai omenirii. De o rigurozitate exasperantă și de un raționalism exagerat.

Având demonstrații logice și idei clare pe care este greu să le combați. Dar care nu sunt neapărat și conținătoare ale adevărului.

Având și un limbaj complicat, un fir logic alambicat, fapt care, deși este întâlnit la majoritatea filosofilor moderni și contemporani, a dus la o izolare a filosofiei într-un turn de fildeș.

A nu-l citi, însă, înseamnă a nu avea cultură filosofică.

Dixit.

Este, a fost și va fi una din pietrele de bază ale construcției filosofiei. A avut, însă, un umor fin și plăcut.

Kant provenea dintr-o familie modestă și a avut o tinerețe marcată de lipsuri. Abia după ce a reușit să devină profesor în cadrul Universității din Königsberg, și-a văzut finanțele asigurate.

Întrebat de ce a ales celibatul, Kant a răspuns:

- „*Când puteam să mă bucur de căsătorie nu am putut să mi-o permit, iar când am putut să mi-o permit, nu mai eram în situația de a putea să mă bucur de ea.*”

Căsătoria ca o exagerată povară financiară generatoare de plăceri. Sună a casă de toleranță.

În ciuda faptului că s-a comportat admirabil în fața sexului frumos și a păstrat un ton plăcut în scrierile lui, putem să-l suspectăm pe Kant de misoginism.

El afirmă că poate demonstra că femeile nu ajung în Rai, conform Bibliei. În Apocalipsa Sfântului Ioan se afirmă că s-a lăsat tăcerea timp de jumătate de oră.

„*Așa ceva ar fi fost imposibil dacă ar fi fost acolo o femeie*”, demonstrează Kant.

Dilema? Nu, trilema!

Epicur a enervat multă lume. Dante l-a băgat în Infern la loc de cinste. Platonicienii doreau să-i distrugă toată opera. Au reușit.

Tot ce știm astăzi despre Epicur este luat din citatele dușmanilor. Dușmanii, după cum se vede, te pot duce în posteritate, ba te mai și salvează de uitare!

Fiind atât de enervant, bineînțeles că Epicur se află printre favoriții mei.

Nu începeți, vă rog, cu „*iar ai deschis paranteze și te îndepărtezi de subiect*”. De aceea am dat un anume nume scrierilor mele, ca să mă învârt în cercuri. A se citi numele blogului...

În fine...

Trilema lui Epicur ne este cunoscută deoarece un învățăcel, un preot de mare rang, Lactantius, îl înjura. Dacă tăcea, trilema dispărea. Așa că ea a bântuit toată istoria filosofiei.

Pe scurt, Epicur afirma:

Vrea Dumnezeu să oprească răul dar nu poate? Atunci nu este omnipotent.

Poate, dar nu vrea? Atunci este un Dumnezeu rău.

Poate și nu vrea să oprească răul? Atunci, de ce mai exista răul?

Nici nu vrea și nici nu poate? Atunci de ce-l mai numiți Dumnezeu?

Șah și mat la rege!

Înainte de a-mi servi părerea ta, eu spun „las-o baltă...”

S-au zbătut atâția oameni, ca Leibnitz sau Hume, să găsească un răspuns coerent și-au dat greș. Unii mai habotnici, cum ar fi Lactantius, spuneau: Dumnezeu nu se bagă în treburile oamenilor și tot au dat greș.

Ca să încheiem discuția, prieteni, hai să spun doar că Epicur a trăit între anii 341-270 Î.C.

Adică înainte de Christos.

Așa că vorbea de alt Dumnezeu.
Problemă rezolvată!

Tristețe

Dragostea moare doar din cauză că nașterea ei a fost o greșeală.

Scepticism european

Roata de rugăciune buddhistă.

Mani-chos- 'khor. Prescurtat Mani. Sau Roata lui Dharma.

Practic, niște cilindri având o mantră inscripționată pe ele.

Buddhiștii cred că, prin rotirea acestor cilindri, substituie rostirea unei rugăciuni. A unei sutra.

Fapt de înțeles dacă nu o știi. Și mai ales dacă nu știi să citești.

OK, e greu să înveți să citești, dar „marea sutra” cuprinde, în imensa majoritate a cazurilor, patru cuvinte: Om Mani Padme Hum, care de obicei se traduce prin: Om (te salut!), Mani (o giuvaer), Padme (în floare de lotus), Hum (te salut!).

Deci, este imposibil să le înveți. Sau pentru a atinge starea de liniște și a-ți restabili karma îți este greu să rostești sutra de mai sus. Efortul de a o repeta este prea mare.

Așa că scriem sutra pe un cilindru și îl învârtim.

Spiritele vor fi încântate să ne audă devotamentul. Sau să audă un cilindru scârțâind.

Dar o putem face mai repede dacă le alimentăm mișcarea printr-o morișcă de apă sau de vânt. Religiozitatea maximă este atinsă mai nou dacă îi punem un motorăș electric.

Să ne imaginăm ce zgomot cacofonic ar trebui să le înnebunească pe „marile spirite”. În oglindă, propun să înregistrăm rugăciunile zilnice pe *Mp3 player*-e și să le punem pe *auto-repeat*.

Buddhismul se dovedește, la o analiză mai atentă, a fi o simplă

religie fără o adâncime spirituală mai adâncă decât o baltă pe asfalt.

Evidențe simple promovate la rangul de filosofie și o pseudo-profunzime pe care noi, europenii, ne-o imaginăm doar.

Dornici de a găsi ceva acolo, ne amăgim singuri. Noi știm că dincolo de cele mai avansate teorii și concepte filosofice se regăsește simplitatea și ne-am auto-amăgit crezând că religiile și filosofiele orientale au atins-o.

Nu, ele nici măcar nu au pornit la drum. Au rămas în faza de copilărie, fiind astfel înțepenite în logica și profunzimea gândirii unui copil de 5-6 ani.

Căutăm în afara culturii noastre ceva ce se află doar înlăuntrul ei. Suntem prea grăbiți a accepta orice este „din afară” într-o goană de a ne renega potența și puterea culturală evidentă.

Cultura europeană vs. cultura orientală sau Beethoven vs. manea indiană.

Hic Rhodos, hic salta!

Deși apare în Fabulele lui Aesop în latină, originalul ar fi trebuit să fie în greacă veche: „Ἀὐτοῦ γὰρ καὶ Ῥόδος καὶ πῆδημα” și s-ar traduce cam așa: Aici e Rodos, sari aici.

E vorba despre un atlet care se lăuda în public că reușise o săritură incredibilă, inegalabilă, în cadrul unei competiții sportive din insula Rodos. Mai mult, chiar, performanșa ar fi fost văzută de foarte multă lume.

Atunci, deodată, enervantul de serviciu din public i-a spus simplu: Aici este Rodos, sari acum!

Expresia a fost și este (încă) des folosită în politică, dar nu în România, la serviciu, ba uneori și în intimitatea dormitoarelor. De obicei, asta se lasă cu grave dezamăgiri. Poate că tocmai din această cauză ea este ignorată în zilele noastre.

Iată că un filosof a vrut să se joace cu această expresie, mai

exact celebrul Hegel. În prefața „Principiilor Filosofiei Dreptului” el o pomeneste, dar fără să o explice sau să o lege de context, prima dată în greacă, apoi în latină. Face apoi un comentariu care vorbește despre „a sări peste Rodos”, ceea ce ne-ar face să-l bănuim de oarece prostie. Ei, asta n-ați fi crezut-o...

Apoi, marele Hegel revine cu o adaptare proprie în germană (*Hier is die Rose, hier tanz - Aici este Trandafirul, aici dansează*). Și cu asta ne bagă în ceață, legându-se de trandafirul aflat pe crucea creștină în tradiția rosicruciană și a utopiilor promovate de aceasta sectă.

Rhodos-rhodon-trandafir... saltă / dans – saltus / săritură...

V-ați prins?

Dar parcă nu se jucaseră destul și apare Marx care o citează „Hic Rhodos, hic salta”. Adică jumătate de la Aesop și jumătate de la Hegel!

Să ne înțelegem...

Atât Hegel, cât și Marx, cunoșteau foarte bine expresia. Doar s-au jucat cu ea. Și cu mințile noastre.

Că doar asta face un filosof. Citește printre rânduri!

Despre invidie...

Din păcate, nu ne-a rămas mai nimic din opera filosofică a marelui sofist Hippias.

Ca și în cazul hedoniștilor, sursele sunt fie citatele adversarilor ideologici, fie referirile făcute de idealști legate de antitezele acestor două școli ale gândirii antice.

Plutarh, în schimb, a salvat opinia lui Hippias legată de invidie, aceasta fiind de două feluri: una corectă și una total greșită.

Este corectă invidia manifestată împotriva unui om rău, dar total greșită când ea privește un om bun. Atât laudele cât și acumulările materiale sunt pe deplin justificate în cazul omului

drept, ele fiind totodată o sursă de încurajare pentru tineri. Este greu să simți invidie în acest caz, sentimentul potrivit fiind cel de mândrie și speranță.

A nu se uita și faptul că invidiosul suferă dublu față de restul oamenilor: prima dată din cauza neîmplinirilor și problemelor personale și a două oară din cauza „norocului” celorlalți.

Hippias este, însă, mai drastic vorbind despre calomnie, pe care o considera un blestem și acuza legea ca fiind prea ușoară.

Calomnia este mai gravă decât hoția, căci reprezintă furtul a două dintre cele mai prețioase lucruri din viața filosofică: prietenia și bunăvoința. Calomnia le poate distruge pe ambele.

Sofiștii, curent filosofic uitat, dar care ne-ar putea îndrepta erorile sociale moderne. Vom suferi atâta timp cât vom refuza să învățăm din trecut.

Nihilism

Cauze ale nihilismului:

1) Lipsa speciei superioare, adică a celei care, cu o inepuizabilă fertilitate și putere, menține vie încrederea în om. (Să ne gândim la ceea ce îi datorăm lui Napoleon; aproape toate speranțele mai înalte ale acestui secol.)

2) Specia inferioară („turma”, „masa”, „societatea”) își pierde modestia, umflându-și nevoile în valori cosmice și metafizice. În acest fel, întreaga existență se vulgarizează; căci, în măsura în care masa domină, ea tiranizează excepțiile, astfel că acestea își pierd credința în ele însele și devin nihiliste.

Toate încercările de a imagina tipuri mai elevate eșuează („romantismul”, artistul, filosoful; contrar încercării lui Carlyle de a le adăuga cele mai înalte valori morale).

Ca rezultat: rezistența față de tipurile mai elevate.

Decăderea și incertitudinea tuturor tipurilor umane mai elevate.

Lupta împotriva geniului (“poezie populară” etc.).

Mila față de lumea inferioară și de cei suferinzi ca unitate de măsură pentru calitatea sufletească.

Inconfundabilul Nietzsche.

Trista realitate confirmată în zilele noastre, a umflării nevoilor mediocrității și a distrugerii sistematice a valorilor excepționale. Trista incapacitate de a genera sisteme meritocrate prin eliminarea, marginalizarea sau excluderea „atipicilor”.

Trista democrație exagerată care a dus spre o nivelare a individului.

Noica ne-ar spune că ne-am distrus arcașii și facem prea multe săgeți.

Cioran a dezvăluit, probabil cel mai bine dintre toți gânditorii moderni și contemporani, disperarea tăcută a umanității, a speciei umane, în fața distrugerii constante a vârfurilor.

Cărămizi în ziduri...

Precizare întârziată. Manifest epicurean.

Timp de 2000 de ani, epicureicii și hedoniștii au fost interziși, operele lor distruse și s-a încercat ștergerea lor din istoria gândirii filosofice.

Idealiștii nu vor înceta nici o secundă să-și ducă gândurile și faptele în extreme, extrema fiind intrinsecă idealismului monoteism sau ateu.

Probabil că cea mai constantă acuzație este cea legată de promovarea „plăcerilor” și de corupere a „tinerilor”. Ciudată acuzație adusă epicureicilor, ea fiind cea care l-a condamnat la moarte pe cel care a pus piatra de bază a idealismului platonician, și apoi creștin, Socrate.

Lămurind, însă, această problemă veche de 2000 ani, hai să-l ascultăm pe Epicur și să judecăm singuri acuzațiile:

„Să ne gândim mai bine că unele dorințe sunt firești, iar altele lipsite de temeii: dintre cele firești, unele sunt necesare, altele numai firești.

Dintre cele necesare unele ne aduc fericirea, altele sunt binefăcătoare trupului iar altele traiului de toate zilele.

Cunoașterea temeinică a acestor lucruri poate să raporteze orice preferință și aversiune la asigurarea stării de sănătate a trupului și a liniștii spirituale. Acesta este, de fapt, scopul unei vieți fericite.

Într-adevăr, prin toate acțiunile noastre urmărim să fim eliberați de suferință și de frică. După ce am atins acest țel, furtuna sufletească este potolită iar omul respectiv nu mai are nevoie să umble după ceea ce-i lipsește, nici să caute altceva prin care să dobândească fericirea trupului și a sufletului. Simțim nevoia plăcerii în absența ei, sau când vine durerea. Dar, când durerea nu apare, nu mai resimțim nici nevoia plăcerii. Prin urmare, noi numim plăcerea începutul și țelul unei vieți fericite.

În consecință, constatăm că plăcerea este cel dintâi bun al nostru, care ne este propriu. O luăm drept punct de plecare al fiecărei preferințe și al fiecărei aversiuni și ne întoarcem spre ea apreciind orice bun cu ajutorul afectelor noastre, luate drept criterii.

Deoarece plăcerea este primul dintre bunurile innăscute, de aceea nu trebuie să alegem orice fel de plăcere, ci adesea să renunțăm la multe, când din ele decurge pentru noi o neplăcere și mai mare. De multe ori, considerăm unele suferințe preferabile plăcerilor, dacă suportarea îndelungată a unor chinuri aduce în cele din urmă o plăcere sporită.

De aceea, nu orice fel de plăcere este de ales, întocmai după cum nu toate sau orice suferință este un rău. Prin urmare, nu orice suferință se cuvine întotdeauna evitată.

Toate aceste lucruri trebuie judecate cu măsură, comparându-le unele cu altele și ținând seama de avantaje și dezavantaje.

În anumite împrejurări, tratăm binele ca pe un rău și,

dimpotrivă, răul ca pe un bine.

În același fel, considerăm drept un mare bine independența față de lucrurile din exterior, nu numaidecât ca să ne mulțumim cu puțin, în toate împrejurările, ci ca să ne mulțumim cu puțin, dacă nu avem mai mult.”

„Bine este să fim pe deplin convinși că de abundență se desfată cei care au cea mai puțină nevoie de ea. Că orice este firesc se procură ușor și numai ceea ce este lipsit de o valoare reală este greu de procurat. O mâncare simplă ne aduce tot atâta plăcere cât și una scumpă, de îndată ce suferința lipsei de hrană a fost înlăturată. Pâinea și apa dau cea mai înaltă satisfacție posibilă dacă sunt dăruite celui care duce lipsa lor.

Iată de ce, a te obișnui cu o mâncare simplă și ieftină îndeplinește tot ceea ce este necesar pentru sănătate, dă puțință omului să facă față fără greutate necesităților vieții, îl dispune când uneori se află în fața unei mese bogate și îl face să nu se mai teamă de loviturile sorții.”

„Atunci când spunem că plăcerea este scopul vieții, nu înțelegem plăcerile vicioșilor; nici cele ce constau din desfătări senzuale, cum socotesc unii, fie din neștiință, nepricepere, fie din înțelegere greșită.

Prin plăcere, înțelegem absența suferinței din corp și a tulburării sufletului. Nu necesitatea neîntreruptă de chefuri și orgii, nu dragostea senzuală cu băieți și femei, nu desfătarea cu un pește bun sau cu alte delicatese ale unei mese bogate fac viața plăcută, ci judecata sobră, căutarea motivelor fiecărei opțiuni sau respingeri, ca și alungarea acelor păreri prin care cele mai mari tulburări pun stăpânire pe suflet. Dintre toate acestea, primul și cel mai bun este înțelepciunea.

De aceea, înțelepciunea este un lucru mai de preț chiar decât filosofia; din ea izvorăsc toate celelalte virtuți, căci ea ne învață că nu putem duce o viață mulțumitoare dacă nu-i și înțeleaptă,

cumsecade și dreaptă; și nici să ducem o viață înțeleaptă, cumsecade și dreaptă care să nu fie o viață plăcută, deoarece virtuțile merg mână în mână cu desfătarea, iar viața plăcută nu poate fi despărțită de virtuți.”

Excesele bărbaților...

Femeile au multe opinii legate de excesele bărbaților. Dar pe acestea am învățat să le ignorăm. Mai greu este să ignorăm opiniile altor bărbați. Un vechi proverb chinezesc spune că există două tipuri de bărbați buni: cei morți și cei care încă nu s-au născut.

Așa cum deja v-ați prins, disprețuiesc pseudo-filosofiile asiatice deoarece nu s-au ridicat deasupra înțelegerii unui copil de 11-12 ani. Filosofii naive și retardate care, și asta nu este de mirare, câștigă teren în ziua de azi.

Omenirii de astăzi îi este greu să și pronunțe 40% din cuvintele filosofiei europene. Un alt imens avantaj al „filosofiilor orientale” este faptul că încap într-o poză care poate fi pusă pe Facebook. Revenind asupra subiectului, filosoful italian Giambattista Vico scria prin 1730:

Bărbații mai întâi simt necesitatea, apoi caută utilitatea, pe urma năzuiesc la confort, mai departe se delectează cu plăcerile, în continuare se dedau la lux și în cele din urmă înnebunesc și își irotesc substanța.

Deci, pe scara lui Vico, unde ai ajuns și ce urmează în viața ta?
Update 1, Eschil:

„Zeus, auzi-ne ! Îndepărtează excesul bărbaților...

Favorabil cauzei femeilor,

reînnoiește legenda bunătății tale!”

România de azi...

Consensus omnium contra omnes, consensul tuturor împotriva tuturor. - Thomas Hobbes

Inevitabila schimbare

Heraclit spunea că nici un om nu poate păși (înota) de două ori în același râu. Apa râului curge și nu vei intra în aceeași apă. Dar și omul se schimbă în același fel. Și omul și răul sunt în plină mișcare, mișcarea / schimbarea fiind singura constantă a universului.

Aș adăuga aici superba metaforă a lui Borges: *Cartea de nisip*. Cartea în care, de fiecare dată când o deschidem, citim altceva. Cartea, însă, neavând (în esență) nimic magic. Magia vine din incapacitatea de a înțelege. Cartea se schimbă. Cititorul se schimbă. Aidoma cărții și muzica se schimbă. Melodiile vechi, re-ascultate, par noi și par a însemna altceva. Mintea noastră este în plină schimbare și ceva, mic sau mare, se schimbă. Poate din cauza asta apăs obsedant butonul *back* înainte de a se termina o melodie. Vreau să o retrăiesc când sunt aproape același. În cele din urmă micile schimbări aduc o mare schimbare și abandonez melodia.

Fizica atomică ne arată (din punct de vedere științific) această constantă schimbare la nivel atomic. Medicina ne arată că, inclusiv la nivelul dermei, suntem în plină reînnoire și refacere, schimbare.

Singura constantă: *schimbarea*. Singura certitudine: *moartea*. Tot o schimbare. În rest curgere, transformare și instabilitate.

Plecăm și revenim în locuri dragi nouă și ne par schimbate. Sunt. Dar schimbarea majoră este intrinsecă nouă. Acceptând schimbarea înveți cursul naturii și al vieții. Agățându-te de „constantele” vieții și ancorându-te în „teren solid” nu faci decât să te opui cursului natural al universului. Plutește cu râul.

Cu Platon despre atești

Se întâlnesc, într-adevăr, oameni care nu recunosc existența zeilor, dar au un caracter just din natură; aceștia au ură pe cei nedrepți, și, fiindcă le e scârbă de nedreptate, unii nu sunt aplecați a săvârși asemenea crime și fug de oamenii nedrepți și iubesc pe cei drepți. Sunt alții care, pe lângă condiția că totul este lipsit de zei, dau dovadă de neînfrânare față de plăceri și de slăbiciune față de dureri, și au o memorie sănătoasă și o mare pătrundere de spirit. Boala lor comună este că nu cred că există zei; dar cei dintâi par mult mai puțin vătămători societății, decât cei de-al doilea. Într-adevăr, cel dintâi va vorbi despre zei cu multă libertate, precum și despre sacrificii și despre jurăminte și, batjocorind pe ceilalți, îi poate face lesne și pe alții eretici, dacă nu au nici o răspundere; însă cel de-al doilea, având aceeași părere ca și celălalt, dar plin de spirit, se slujește de viclenie și de șiretenie. Dintre ei se recrutează prezicătorii și tot felul de făcători de minuni, câteodată se fac dintre ei și tirani, oratori, generali de armată; de asemenea, ursitorii de culturi secrete și sofștii în raționamentele lor înșelătoare; căci speciile acestei a două clase de eretici sunt nenumărate. Însă două legi vor fi de ajuns contra lor. Crima celor din urmă, care simulează o credință ce n-o au, merită nu numai una, dar chiar mai multe morți. Pentru cei dintâi este de ajuns mustrarea și închisoarea. - Platon - Legile.

Spuneam mai demult că voi continua demersul meu în a explica de ce îl consider pe Platon a fi responsabil pentru o anumită denaturare și intransigență a politicii și practicilor religioase europene. Nu vorbim despre religii, ci despre practici.

Inchiziția, totuși, l-a iubit pe Platon și mirajul Republicii acestuia încă bântuie subconștientul colectiv european.

Idealismul la cotele lui maxime prescria... omorârea sau închiderea ateștilor chiar dacă, a se vedea începutul, le recunoaște caracterul benign pentru societate, chiar o conduită morală perfectă.

Deși afirmă și susțin public o poziție și o politică, tolerantă, idealiştilor le este intrinsec imposibil să se situeze pe o altă poziție decât cea de extremă.

Promovarea și credința într-un ideal nu admit jumătăți de măsură sau principii tolerante. Rugurile Evului Mediu stau mărturie.

Toleranța ca apanaj exclusiv al hedoniștilor, eudemoniștilor și epicureicilor. Apoi a sofistilor, gnosticilor și libertarienilor. Toți condamnați la un moment dat de idealismul creștin sau doar filosofic.

Platon, uneori atât de departe de seninătatea profundă a lui Socrate, atât de invidios pe Democrit și hedonism.

Noroc cu copiii Evului Mediu, care aproape au reușit să-i șteargă din istoria gândirii europene. Aproape...

Pe de altă parte, noroc cu toate acuzațiile filosofilor mai sus menționate, care acum pot fi reconstruite doar din capetele de acuzare sau din citatele utilizate în susținerea cauzei idealiste.

Idealismul, chiar cel manifestat religios, este o pulsione a morții, nu a vieții.

Puterea ideilor

Ideile lui Rousseau au influențat în mod determinant revoluția franceză atât din punct de vedere al reformelor democratice, cât și al exceselor apărute. O revoluție conține intrinsec excese și anulează calea de mijloc până la restabilirea ordinii. Sau la stabilirea/stabilizarea unei noi ordini.

O povestire ni-l înfățișează pe Carlyle luând masa cu un om de afaceri căruia îi prezenta ideile sale revoluționare. Omul de afaceri devine însă obosit de locvacitatea (adică vorbea mult... verifică DEX) lui Carlyle și îl apostrofează:

- Idei și cuvinte, domnule Carlyle. Doar idei și multe cuvinte. Nu fapte.

Evident deranjat, Carlyle răspunde:

- *Stimate domn, a fost odată un om numit Rousseau. El a scris cărți pline de cuvinte și de idei. Apoi ideile și cărțile s-au transformat în realitate. A doua ediție a cărții sale a fost legată în pielea celor care au râs de prima ediție.*

Mai puternice decât armatele: cuvintele și ideile. Poate din această cauză toți tiranii au atacat cu sânguință intelectualitatea.

Mit spulberat: povestirile/poveștile despre cărțile și lampadarele de la Auschwitz îmbrăcate în piele umană s-au dovedit a fi false. De curând doar, prin analize ADN.

Mozart. Copilul Einstein

De fiecare dată când ascult muzica lui Mozart simt cum îmi crește IQ-ul.

Dacă ați pus vreodată muzica lui Mozart copilului vostru, dacă ați lipit o pereche de câști pe burta unei gravide, știți că ați făcut un pas important în genialitatea copilului.

Există companii în toată lumea care din asta trăiesc - vânzând dezvoltarea cognitivă a copilului vostru sub forma muzicii lui Mozart. Așa este, de exemplu, destul de faimoasă și bogată „Baby Einstein” din SUA: părinți din toată lumea se îmbulzesc să cumpere aceste CD-uri.

Cei mai „computer skilled” le dau jos gratuit de pe Internet gata, căci nimic nu trebuie precupețit în efortul de dezvoltare a urmașilor. Și, iată, așa a apărut efectul, ca să nu spun psihoza, Mozart.

Totul pare să fi început în anul 1950, când un medic pe numele lui de botez Albert Tomatis a pretins că a avut rezultate în tratarea unor pacienți cu tulburări de vorbire sau auditive, sau chiar cu ambele feluri de tulburări, doar prin expunerea lor la muzica lui Mozart.

Doar în anul 1990, când *University of California at Irvine* a făcut un test pe 36 de studenți care au ascultat timp de zece

minute sonata lui Mozart înaintea unui test pentru determinarea, IQ s-a produs schimbarea de mentalitate. Potrivit Dr. Gordon Shaw, psiholog, rezultatele au arătat o creștere cu opt puncte a rezultatelor după „expunerea” la muzică. Și, deodată, bum !

Apare și un muzician, Dan Campbell, care vine cu ideea înregistrării ca marcă a procesului terapeutic, imprimând CD-uri și cărți pe acest concept. Mai mult, găsește susținători inclusiv în guvernele statelor Georgia, Florida și Tennessee. Milioane și milioane de dolari...

Dar, cum și în lumea academic, precum și în cea reală, invidia nu îți dă pace, apar imediat și contra-studiile care infirmă grandioasa afirmație. Răutăciosul Dr. Frances Rauscher demonstrează printr-o altă serie de studii că expunerea la frumoasa muzică a lui Mozart nu îmbunătățește nimic.

Nici vreo altă muzică clasică, preclasică sau simfonică.

Nada, nothing, zip, zero, ce mai, țeapă!

În ciuda demontării mitului de către comunitatea științifică, el persistă.

Și știți de ce? Pentru că ești un super-părinte făcând asta!

Cearța invidioasă între cercetători continuă, ceea ce dovedește că expunerea lor la muzică nu i-a făcut deloc mai deștepți.

Q.E.D.

PS: Mă duc să ascult Mozart, cu sau fără efecte terapeutice.

Nu asculta!

Nu PRIVI niciodată prea atent și de aproape într-un laborator de fizică!

Nu GUSTA nimic într-un laborator de chimie!

Nu MIROSI nimic într-un laborator de biologie!

Nu ATINGE nimic într-un laborator medical!

Dar... cel mai important...

Nu ASCULTA nimic într-un departament de filosofie!

Omul, măsură a toate!

Protagoras, sofistul, crede cu tărie că toate judecățile de valoare sunt pur subiective.

Semnificația credințelor filosofice ale acestuia afirmă că ceea ce îi pare că e adevărat fiecărui individ este singura realitate a acestuia și lumea reală este diferită pentru fiecare din noi.

Atât Anaxagoras (*“lucrurile vor fi pentru voi așa cum presupuneți voi că sunt”*), cât și Empedocle și Permenide, sunt în total acord cu afirmația lui Protagoras: *“Omul este măsura tuturor lucrurilor; a celor care sunt cum și a celor care nu sunt cum că nu sunt.”*

Dramatică și dură afirmație generatoare de curente și discuții aprinse filosofice.

În dialogul platonician Theaitetos, Socrate îl întreabă pe Protagoras dacă a citit propria afirmație(?). *Am citit-o și încă de multe ori. Și nu spune ceva de genul: așa cum mi se arată fiecare lucru, așa este, după mine, iar după tine, așa cum ți se arată ție, căci suntem oameni și tu, și eu?*

Desigur, Aristotel are propria interpretare, și, pentru a nu fi acuzat de pledoarie mono-valentă, redau și textul din Metafizica:

„Protagoras susținea că omul este măsura tuturor lucrurilor; ceea ce revine la a afirma că ceea ce i se pare fiecăruia există în realitate. Dacă ar fi așa, ar rezulta că același lucru este și nu este, că e rău și bun și că toate afirmațiile contradictorii sunt deopotrivă de adevărate, pentru că, adesea, același lucru îi pare frumos unuia, pe când altuia tocmai dimpotrivă. Și ceea ce ne apare fiecăruia din noi este măsura lucrurilor.”

Eu cred cu tărie ca Aristotel se află într-o gravă eroare și comite o violare a principiului diversității și unicității individuale dar, reluând teza lui Protagoras, ceea ce lui Aristotel îi pare adevărat trebuie cu necesitate să fie adevărat pentru acesta. Nu și pentru mine.

În momentul în care anulăm afirmația lui Protagoras, deschidem calea spre tiranie și impunerea unei viziuni unice.

Istoria consemnează fluvii de sânge generate de aceste idei și de aceasta intransigență.

IV sau IIII

Iubesc ceasurile. Mecanisme perfide care par a măcina timpul sau a ne da dimensiunea în care acesta ne macină pe noi.

În afara lui, ne-am adapta curgerii, mai normale, a timpului astronomic, solar. În mecanismul lui suntem prinși având un etern *Memento mori* lângă inimă.

Despre altceva voiam să vorbesc. M-a mirat mereu faptul că pe cadranele unor ceasuri apare cifra romană IV (4), dar nu în standardul IV, ci ca IIII. Inițial (mult mai tânăr fiind) am crezut că prostia este mare. Dar vârsta te învață să-ți pui la îndoială toate ante-pronunțările tale. Și atunci începi să cauți.

Explicația este, poate, simplă: cel mai vechi ceas din lume, al catedralei din Wells (construită între 1386 și 1392, dar menționată prima dată prin anul 700) indică cifra patru prin IIII. Ca semn de respect pentru acest veteran al ceasurilor, lumea ascunsă a ceasornicarilor a adoptat însemnul „greșit”.

Dar nu-mi stă în fire a mă opri din studiu. Am curiozitatea de a vedea cât de adâncă este gaura iepurelui. De ce constructorii au ales un însemn „greșit”?

Ne amintim că însemnul IV - al semnului 4 - a fost folosit de către lumea romană ca însemn al zeului Jupiter (IVPPITER).

Păgânism și creștinism.

Poate acesta este adevărul sau poate doar a nu se crea confuzie: IV și VI sunt confundabile. Alți săpători în istorie cred că este doar o problemă de simetrie și de frumusețe.

Cel ce ne macină timpul ne macină și mintea și adevărul

rămâne învăluit în mister. Alchimie, esoterism și mecanică.

Acea mecanica adorată de către filosofi Greciei antice. Pentru că în banalitate stă îngropată știința noastră ascunsă.

De ce iubesc ceasurile.

Cum ne îngropăm...

Un coleg de birou mi-a spus o vorbă înțeleaptă legată de documente, afaceri și, mai ales, de autorități publice:

“Morții se îngroapă cu pământ iar viii se îngroapă cu acte.”

Merită să ne gândim un pic la ea...

Mda...

Ce-i mai rău decât să trăiești în România?

Să trăiești în România și să fii și nemuritor.

Adevăruri incomode

În realitatea practică opiniile a doi oameni pot fi la fel de adevărate, dar nu la fel de valoroase.

În ciuda opiniilor pro-stat și pro-democrație ale socraticilor, sofștii au avut mereu dreptate în analizele relațiilor inter-umane practice.

Poate tocmai acuzațiile aduse de Platon acestora relevă nu puncte slabe, ci puncte forte ale filosofiei sofștilor.

Lecții de viață...

Realitatea hedonistă pare mai apropiată vieții decât idealismul platonician, cel care a fost promovat în ultimii 2000 de ani sub diferite nume.

Potrivit hedoniștilor și sofisților, singurul temei de încredere pentru o alianță este teama reciprocă și nu un imposibil de definit concept de dreptate, drept sau contract social (scuze, J.J.Rousseau!).

Aș adăuga acest fragment din discursul corintenilor către atenieni:

„Să nu credeți că, deși interesul vostru vă face să înțelegeți altfel ce spunem noi că este drept, asta va duce la război”

sau discursul amar al celor din Plateea adresat cuceritorilor spartani:

„Dacă veți evalua ceea ce este drept după principiul avantajului vostru imediat vă veți dovedi mai degrabă slujitori ai interesului, decât adevărați judecători ai dreptății”.

Frumoase vremuri în care filosofia conducea viața statelor și nu democrația atât de incapabilă să-și promoveze elitele.

Locul fiecărei opinii

Există puncte de vedere generate de poziția socială a fiecăruia, de gradul de cultură, de aspirațiile existențiale ale fiecăruia. Diferite, uneori, chiar aparent antagonice, dar, în esență, complementare. Necesitatea dialogului „social”, o problemă care frământă filosofia de peste 2000 de ani.

„Nu vă place să fiți egali cu mulțimea din punct de vedere politic? Dar este drept să li se nege membrilor aceluiași stat aceleași drepturi? Mi se spune că democrația nu este nici înțeleaptă, nici dreaptă [literal, egală] și, de asemenea, că bogații sunt cei mai potriviți să conducă. Dar voi răspunde mai întâi că demos înseamnă întregul stat, iar oligarhia doar o parte, și în al doilea rând că bogații pot fi cei mai buni apărători ai proprietății, însă cei mai buni sfătuitori sunt oamenii inteligenți, iar cei mai buni ascultători și judecători ai argumentelor sunt cei mulți. Iar într-o democrație toate acestea se află pe picior de egalitate, fie că acționează separat, fie împreună.”

Frumoasă explicație folosită, potrivit lui Tucidide, în discursul lui Athenagoras, liderul democratic al Siracuzei.

Ca o altă precizare: ceea ce îmi place ca idee în al său discurs, de exemplu ideea mai sus menționată, nu reprezintă în mod automat și ceea ce eu cred.

Democrația, utopie sublimă a omenirii, sortită eșecului constant.

Pot fi de acord cu argumentul potrivit căruia oligarhia este cea mai bună apărătoare a proprietății. Sunt întristat că nu (mai) există o categorie socială a „inteligenților” (sofiștii, filosofi, oamenii de cultură și gânditorii autentici), dar nu cred DELOC că „cei mulți” sunt cei mai buni judecători.

O utopie frumoasă care, însă, a cauzat mai multă suferință socială decât multe oligarhii exacerbate. Inexistența unui alt, sau nou, sistem social va menține, însă, democrația ca singura formă de guvernare până când vom găsi o cale mai naturală.

Din păcate, iarăși, aparent nimeni nu mai caută activ această cale spre noua guvernare.

Reproș adus însă nu oamenilor politici, ci filosofiei moderne și „oamenilor inteligenți”.

Turnul de fildeș ca o condamnare a umanității.

Singura formă de guvernare care încearcă să câștige teren este dictatura religioasă.

Tristă umanitate care ți-ai marginalizat gânditorii punându-te astfel la dispoziția exceselor.

Tragedia greacă

Dacă vorbele au același rang cu ceea ce se întâmplă, dacă, așa cum se spune la sfârșitul Antigonei, „vorbele mari” răspund la „marile lovituri venite de sus” și le răzbună, ce se petrece atunci este în sine măreț și demn de amintire și faimă.

Vorbirea, în acest sens, este o formă de acțiune, iar căderea noastră poate deveni faptă dacă strigăm împotriva ei chiar în clipa pieirii.

Tragedia greacă - dramatismul său, evenimentele sale puse în scenă - se bazează pe această convingere fundamentală.

Note to myself

Uit mereu, în momentele în care lupt să explic funcționarilor, autorităților, liderilor, concepte, strategii și viziuni că:

Măgarului îi plac mai mult paiele decât aurul.

Trebuie să mi-o reamintesc mai des ca să scap de frustrări.

Măgarul vrea doar fan. Visează la fân și recunoaște doar fânul. Aurul îi este nefolositor și nu are capacitatea de a-l înțelege și nu-i găsește utilitatea.

Să repetăm asta până o înțelegem deplin.

Trei genuri de viață

Filosofia antică a definit clar, în mod repetat și continuu, trei genuri de viață, trei alegeri, trei dinamici diferite:

a) viața teoretică, cercetare dezinteresată;

b) viața dedicată acțiunii politice, și

c) viața hrematică, închinată afacerilor.

Nu cred că puritatea urmăririi unei singure direcții poate aduce fericirea, doar Platon credea așa ceva, ci amestecul dintre două asemenea alegeri având, însă, o componentă predominantă.

Amestecul acesta duce la liniște și împăcare dar, aproape întotdeauna, previne excelența.

Există un mare preț pentru aceasta și nu ar trebui plătit decât de către cei avizați și care și-ar asuma conștient nefericirea existențială.

Desigur, veți remarca că majoritatea oamenilor nu se înscriu în niciuna dintre aceste categorii.

Despre aceștia, însă, eu nu mă obosesc a scrie.
Nici eu și nici ceilalți...

Checkpoint 43. Gânduri răzlețe. Cadoul meu.

Ce am mai învățat în ultima perioadă...

Timpul nu există. Exista însă o dinamică a vieții tale. Am trăit în cursul unor zile experiențele unor ani. Și am luni care au dispărut în neant. Vârsta unui om ar trebui calculată funcție de cât de mult a trăit. Câtă viață este în vârsta lui.

Dorința de viață este supra-apreciată. În fața unui neant spre care mergem și având în spate un neant din care venim, dorința de a ne agăța de încă un an este comică. Calitatea vieții vs. cantitatea/lungimea ei.

Oamenii sunt frumoși așa cum au devenit ei și cum i-ai cunoscut. Nu trecutul lor îi definește, ci ceea ce sunt și cum sunt când îți intersectează viața. Experiențe similare îi fac pe unii îngeri și pe alții demoni. Fără ante-pronunțări.

Nu există o măsură pentru a judeca. Orice. Oameni, idei, acțiuni. Procust a dorit distrugerea omenirii. Nimic nu este atât de simplu pe cât pare.

A dori și a face bine aduc binele în tine. În schimb, noțiunea de bine este specifică fiecăruia. Nu judeca, ci încearcă să înțelegi.

Oameni intră și ies din viața ta periodic. Nu este nici vina și nici meritul tău. Drumul fiecăruia este al său, nu al tău, nu al vostru. Îmbogățește-l pe cel de lângă tine cu dărnicie, rapid. Nu se știe când drumul lui va coti și ceea ce i-ai dat îi poate ajuta apoi. Acceptă cu sinceritate darurile lui. Ai nevoie de ele pe drumul tău. Există, însă, puțini care merg pe aceleași drumuri cu tine. Drumurile se unesc și devin mai largi și mai ușor de străbătut. Prețuiește-i la adevărata lor valoare. Ei împart cu tine și problemele din fața ta și au aceleași cicatrice ca tine. Opriți-vă împreună pentru a admira frumusețea drumului din când în când.

Politica fără etică și morală corupe. Nu există stânga, nu există dreapta. Există oameni care doresc să facă bine și care mai au dorința de a extinde binele general.

Auto-selecția spre crucificare sunt singurii care fac ca societatea să nu se prăbușească în haos. Anonimi atlași care au parte de durere multă și de bucurii puține. Interioare.

Îmbrățișează problemele grave care-ți apar în viața. Ele sunt ciurul prin care vei cerna prietenii. Și ele sunt lupa prin care te vei vedea în nuditatea ta interioară. Puterea trebuie testată, nu afirmată.

Învăță-ți limitele. Învăță să te oprești înainte de a abandona, ca să poți, a doua zi, să mai lupți. A te epuiza, a muri, a abandona pot părea acțiuni eroice, dar lasă ziua care vine fără apărători.

Prețuiește tăcerea. Când taci începi să auzi. Dar să nu taci de frica de a te ascunde sau a ascunde ceea ce gândești sau ceea ce ești. Indiferent de ceea ce vor interpreta alții. Ești ceea ce ești și asta trebuie să transpară prin gândirea ta exprimată. Cei care caută să te denigreze vor altera oricum și vorbirea și tăcerea. Faptele tale dau, însă, valoarea de adevăr, nu vorbele.

Viața îți dă ceea ce ai nevoie, nu ceea ce îți dorești. Învăță să nu te mai plângi, ci să te bucuri de ce-ai primit. Învăță să găsești sensul a ceea ce ți se întâmplă. Totul vine de la tine, din acțiunile, non-acțiunile, afirmațiile și tăcerile tale. Este o expresie a ceea ce ești, ceea ce ai fost și determină ceea ce vei deveni.

Exprimă-te. Explică clar ceea ce ești, ce-ți dorești, ce-ți place, ce-ți displace... Nu presupune că „ai dat de înțeles”. Frustrările apar din aceste asumări de poziții. Ceea ce este evident pentru tine, este ascuns celorlalți. Întreabă clar ce se așteaptă de la tine. Forțează chiar comunicarea clară, explicită, nudă, laconică. Suntem cu toții diferiți. Din fericire.

Credințele, opiniile politice, filosofice, apartenențele sociale nu ne despart și nu ne definesc cu exactitate. Află ce este un om din interacțiunea directă cu el. Fără prejudecăți. M-am simțit mai

apropiat de „dușmani” ideologici decât de cei din același cerc (formal) de credințe.

Nu există Bine și Rău. Există Binele meu și Răul meu. Există Binele nostru și Răul lor. Găsește-ți valorile. Nu le bate în cuie. Ele se pot schimba. Îmbrățișează schimbarea. Cu atenție ca aceasta să fie a ta, emanând din tine și exprimându-te pe tine. Să fii tu în schimbare și nu lumea să fie schimbarea ta. Cea mai mare pierdere pe care o poți avea este ca tu să te pierzi de spiritul tău. Să devii forma lipsită de propria-ți substanță. Schimbarea nu arată lipsa de caracter sau de consecvență. Arată că ești în viață. Răul își schimbă forma, viteza, adâncimea, claritatea pe cursului lui. Și rămâne același. Încremenirea este superbă, dar doresc să o experimentez în moarte.

Repetă des mantra: Vreau să pot lupta cu ceea ce pot schimba, să mă împac cu ceea ce nu pot schimba și să am înțelepciunea să le deosebesc.

Folosește dietele. În mâncare, în dorințe, în așteptări, în plăceri, în muncă, în ură... Excesele nu sunt de evitat, dar trebuie asumate cu atenție.

Gândește. Cât mai mult. Gândirea îți modifică viața. Gândirea este sursa plăcerilor tale, a dezastrelor tale și a dinamicii vieții. Fără a gândi mult și cu atenție, ești un șofer pe drumul vieții tale care nu știe încotro merge. Tu mergi, nu drumul te duce. În caz contrar, vei ajunge undeva. Nu știu unde. Poate te va duce bine. Nu știu.

Și nu uita să râzi și să te bucuri că ești în viață și viața în tine. Nu va dura mult.

Filosofia dreptului

Din punctul de vedere al gânditorului liber, filosofii dreptului create de către idealști, și în special ideile promovate de Kant, Hegel și Schopenhauer, trebuie depășite cu deosebită grație, migrându-se,

astfel, într-o viziune hedonistă a acestuia. Ca să contrapunem doi alți mari filosofi moderni celor mai sus amintiți, i-am aduce, în fața omenirii, să ne susțină, pe Hobbes și Rousseau.

Contractul hedonist al dreptului, și, evident, ca o consecință directă, a politicii, se fundamentează pe trei concepte laconic exprimate astfel:

- există un drept natural care ne învață să recunoaștem imediat ceea ce este util pentru a nu face rău sau pentru a ne feri de suferințe și agresiuni;

- nu există daună, nedreptate sau vină, dacă părțile implicate nu au încheiat un contract;

- justiția umană nu are o existență intrinsecă, ci numai în funcție de un anumit contract agreat bilateral.

Idei simple capabile să schimbe lumea.

Libertatea individuală ridicată la grad de religie și un simplu *modus vivendi* accesibil oamenilor liberi și educați.

Două necesități neîmplinite care ne-au dus la crearea unei justiții oarbe, ineficiente și arbitrară.

Și poate o anulare a celui *Fiat lux et pereat mundus* care a dus la excesele justiției în detrimentul dreptății.

A nu se confunda Dreptul și Dreptatea.

Doar sună asemănător.

MAI GLUMIM ȘI NOI...

Pâinea, untul și pisica

Deși sună plictisitori, astrofizicienii pot fi distractivi. Michel Casse, evident astrofizician, a avut următoarea dilemă:

- a) se știe că o pisică cade întotdeauna în picioare;
- b) se știe că o felie de pâine unsă cu unt cade întotdeauna cu untul pe podea.

Deci... cum cade o pisică unsă cu unt?

Lumea și pantalonii

De fiecare dată când îmi aduc aminte de începutul cărții lui Samuel Beckett, *Lumea și pantalonii* -1989, un zâmbet larg îmi apare pe față.

Dialogul este delicios:

Clientul: *Dumnezeu a făcut lumea în șase zile, iar duminică ți-au trebuit șase luni ca să-mi faci o pereche de pantaloni!*

Croitorul: *Da, domnule, dar ia uitați-vă cum arată lumea și, uitați-vă la pantalonii făcuți de mine!*

Festina lente, prieteni...

Departe de...

După cel de-al doilea război mondial au apărut și bancuri, oroarea fiind foarte bine combătută cu un pic de umor și / sau sarcasm.

Doi evrei supraviețuitori ai holocaustului se întâlnesc la câțiva ani după eliberare, pe o stradă, undeva în Europa. Fericii de revederea post-lagăr încep să își povestească viețile.

Unul din ei are însă o veste foarte bună:

- *Am reușit să obțin o viză de emigrare definitivă!*

- *Excelent! În ce țară vei pleca?*

- *În Argentina!*

- *Tocmai în Argentina? Păi, nu este prea departe?*

- *Depart de ce anume?*

Specialiștii și computerele

Uneori, specialiștii o dau în bară rău. Uneori chiar foarte rău. De aceea, cred că este bine să crezi în visul tău și să continui chiar în ciuda marilor sfaturi.

„Nu există nici un motiv pentru ca un om să-și dorească să aibă acasă un computer.” - Ken Olson, președinte Digital Equipment Corp., 1977

„Cred că există o piață mondială pentru aproximativ cinci computere.” - Thomas J Watson, președinte IBM..

O problemă de etică...

Un tată evreu își învâța fiul despre afaceri și ajunge la cuvântul etică.

- *Pentru a înțelege cel mai bine ce înseamnă etică și probleme etice, voi da un exemplu. Deci, un client intră în magazinul nostru, își face cumpărăturile, plătește, pleacă dar își uită pe teighea portmoneul plin. Problema etică ce apare în acest caz este: să păstrez eu toți banii găsiți sau să-i împart cu asociatul meu?*

Ajutor? Bancuri ca lecții de viață

Există bancuri menite să provoace râsul. Există bancuri care sunt distilarea unor lecții de viață, de afaceri, de morală. Lecții de înțelepciune pe înțelesul tuturor. Acestea mă încântă. Poate le-ați mai auzit, poate nu.

Un șoricel era fugărit de un motan tare înfometat. Fugind prin toată curtea unei gospodarii, ajunge la un moment dat în hambar, unde cere ajutorul unei vaci:

- Te rog frumos, ajută-mă să supraviețuiesc, căci motanul mă aleargă și nu mai am alte speranțe în afara ta.

Vaca a căzut pe gânduri, după care-i veni o idee. I-a spus micului șoricel să se ducă în spatele ei și să stea nemișcat, indiferent ce s-ar întâmpla. Apoi vaca a lăsat o mare balegă peste micul șoricel înspăimântat. Coada șoricelului a rămas, însă, la vedere.

Imediat, însă, a apărut, suspicios, motanul. A mirosit întregul hambar dar nu era nici un indiciu olfactiv. A văzut, însă, codița șoricelului.

L-a scos, l-a omorât rapid și l-a-nghițit pe loc.

Morala 1: Nu oricine te bagă în rahat, îți vrea răul.

Morala 2: Nu oricine te scoate din rahat, îți vrea binele.

Morala 3: Dacă tot alegi să te bagi în rahat, bagă-te de tot!

The dark room

Definind tipurile umane, comportamentul fiecăruia într-o cameră în beznă totală, se identifica trei tipologii:

A) Dacă în această cameră în beznă, cauți ceva ce crezi că există, ești un om de știință.

B) Dacă în această cameră în beznă, cauți ceva ce nu există, ești un filosof.

C) Dacă în această cameră în beznă, cauți ceva ce nu există, dar îl găsești și strigi „Am găsit”, ești un credincios.

Petitio principii (AKA cerc vicios)

Doi evrei evlavioși povesteau calitățile și laudau activitatea rabinilor lor. Unul dintre ei spune:

- *Dumnezeu vorbește cu rabinul nostru în fiecare zi de vineri. Este o sursă nesfârșită de înțelepciune divină.*

- *Dar tu de unde știi asta?*

- *Păi chiar rabinul nostru ne-a spus-o în diferite ocazii!*

- *Și ești tu sigur că nu minte rabinul?*

- *Cum poți să crezi că un om care vorbește săptămânal cu Dumnezeu, poate să mintă?!*

- *Ai dreptate...*

(Adaptată după Jose Antonio Marina)

Specialiștii și telefoanele

Spuneam zilele trecute că specialiștii o mai dau în bară. Hai să ascultăm opinia Western Union formulată într-o notă informativă internă:

„Acest telefon are prea multe neajunsuri pentru a fi considerat în mod serios un mijloc de comunicare. Dispozitivul este complet lipsit de valoare pentru noi.”

Da, pentru a o da rău în bară este nevoie de o analiză făcută de un comitet de specialiști.

Credulitate...

O povestire medievală mi-l arată pe Srulek dând fuga la rabin...

- *Rabinule, rabinule, Dumnezeu a vorbit !*

- *Cu tine a vorbit?*

- *Nu, nu. Dumnezeu a vorbit cu Itzik. Mi-a spus-o chiar el și mi-a povestit tot.*

- *Srulek, tu nu știi că Itzik are faima de mincinos și nu este de încredere?*

După un moment de gândire profundă, Srulek răspunde tot mai mirat:

- *Păi tocmai asta mă frământa și pe mine. De ce Dumnezeu i-a vorbit tocmai acestui mincinos.*

Persuasiune și diferența punctului de plecare

Doi preoți, fumători înrăiți, au decis să încerce să obțină aprobarea Papei pentru a fuma și scoaterea viciului de pe lista neagră.

Intră primul preot, catolicul clasic, și, întrebându-l pe Papa dacă are voie să fumeze în timp ce se roagă, primește un foarte sever Nu și, ca bonus, o serie lungă de penitențe.

Iezuitul, însă, spășit, intră și el. Iese, după o scurtă conversație, zâmbind. Pleacă amândoi din Vatican și pe drum încep să vorbească:

- *Și tu ai primit aceleași multe penitențe?*

- *Nu, n-am primit așa ceva.*

- *Dar s-a supărat pe tine așa cum s-a supărat pe mine?*

- *Nici măcar.*

- *Atunci, tu sigur nu l-ai întrebat dacă putem fuma în timp ce ne rugăm!*

- *Ba da. L-am întrebat. Doar că eu am schimbat un pic ordinea: l-am întrebat dacă, în timp ce fumez, pot să mă rog și a fost de acord.*

Zâmbește și apoi gândește-te un pic.

Lecțiile de viață vin în diferite forme.

Țara sortită eșecului...

Emil Cioran, în stilul său specific, ne-a definit ca o țară sortită eșecului și a eternei munci sisifice fără evidenta finalizare a muncii sau a ideilor noastre.

O glumă auzită astăzi redă aceeași idee, dar într-un mod de

scriere (sau mai bine zis oralitate) mundană:

Un țăran oier stătea tacticos și urmărea evoluția unui deltaplan. Acesta începe brusc să piardă altitudine și se lovește de turla unei biserici.

Meditativ, ciobanul își șoptește în barbă:

Țară de rahat. Până și atentatele sunt de rahat aici.

O speranță optimistă...

Într-o situație extrem de gravă vom avea două opinii:

Pesimistul: *Mai rău ca acum nu se poate! Este o catastrofă!*

Optimistul: *Greșit! Se poate! Se poate...!*

Speranța moare ultima, nu-i așa?

MANAGEMENT

Salvarea stelei de mare

Una dintre cele mai plăcute lecții de viață, de înțelepciune voioasă, care mă încântă de fiecare dată când mi-o reamintesc. Și o fac destul de des când am întâlniri cu ONG-uri, asistenți sociali, eco-antreprenori sau funcționari publici ne-corupți de sistem.

Pe malul oceanului un uragan a aruncat mii de stele de mare care încep să moară sub dogoarea soarelui. Pe faleza trec doi bărbați făcându-și plimbarea de dimineață. Unul dintre ei se oprește des și aruncă câte o stea de mare înapoi în mare. Apoi încă una. Mai merge, mai aruncă.

Celălalt intrigat și grăbit, îl oprește:

- Ce faci aici? Sunt milioane de stele de mare aruncate pe țărm! Vrei să le arunci pe toate înapoi în mare? Deja au început să moară! Este imposibil să le salvezi pe toate! Ești nebun!

Binevoitorul îi răspunde însă calm:

- Mă întreb, însă, care este părerea stelelor de mare pe care deja le-am aruncat înapoi în ocean. Oare și ele mă consideră nebun?

Lideri toxici

Liderii din management își conduc organizația impunând sau creând ritmuri emoționale profunde. Istoria ne-a arătat lideri politici care și-au folosit aceste abilități pentru a-și duce organizațiile sau popoarele la un sfârșit dezastruos.

Am putea aminti furiile create de Hitler în Germania, de Pot Pol, Stalin și, mai nou, Slobodan Miloșevici. Ei au reușit să unească popoare întregi cu un mesaj emoțional puternic, dar distructiv.

Au avut și configurația politico-economică de criză care naște asemenea monștri.

Tocmai în natura mesajului stă diferența dintre liderul rezonant de care aminteam în posturile trecute și demagogie. În comparație cu liderii, demagogii încearcă să obțină aceleași rezultate împrăștiind un mesaj negativ și distructiv, mesaj care se bazează pe un amestec de frică, furie și, ultimativ, ură.

„Noi” suntem amenințați de „ei”, „ei” vor să ia ceea ce avem „noi”, „noi” suntem atacați și poziția noastră este pusă în pericol de „ei”, „noi” trebuie să luptăm cu „ei”, „ei” trebuie să dispară ca „noi” să existăm, „ei” sunt altfel decât „noi” și tot așa.

Acest tip de mesaj doar polarizează organizația și membrii ei în jurul unei lupte, nu o unește pentru o cauză comună pozitivă. Polarizarea este creată bazându-se pe instincte de supraviețuire și pe provocarea „luptăm sau dispărem”.

Acest tip de lider-demagog își bazează discursul pe resentimentele intrinseci membrilor organizației la un moment dat, pe aroganța pseudo-puterii liderilor, pe o falsă carismă a demagogului, pe afirmații și nu pe explicații.

Gustav LeBon, acum mai bine de 100 de ani, descria cu mare acuratețe acest tip de mesaj în lucrarea „Psihologia maselor”. Lucrând cu emoții primitive, o lucrare scrisă acum 100 sau 1000 de ani are aceeași valoare și azi.

Acest tip de lider-demagog (lideri disonanți, evident) se remarcă printr-o lipsă acută de empatie și își creează o aură bazându-se pe manipulare sociopată, umilirea oamenilor, zvonuri și abuzuri tiranice. Desigur că vor poza în „omul dintre oameni”, popular sau, mai bine zis, populist, modest și „la locul lui” (aduceți-vă aminte de Ceaușescu) și de foarte multe ori nu sunt conștienți de impactul

negativ al metodelor lor asupra organizației.

Unii dintre ei sunt carismatici și atunci prind în plasa lor mulți naivi. Demagogii aruncă o vrajă asupra organizației, vraja construită din aceste emoții distructive, iar stilul lor manipulativ și tiranic împiedică (în cele din urmă) orice creativitate reală.

Se bazează pe furtul de idei sau de tehnologii de la concurență, furt care, apoi, este prezentat ca fiind proprietatea exclusivă a geniului lor. Nu se feresc a împrumuta chiar discursul concurenței, modificându-l astfel încât să poarte cu el sămânța urii. Fiind proști specialiști, nu vor explica niciodată, ci vor afirma și impune concluziile lor.

În lumea afacerilor, ei creează tensiuni interne industriei în care activează iar în propria organizație, concediază toți creatorii și reușesc să-și elimine partenerii prin tertipuri sau mașinații de tip machiavelic.

Efectele metodelor utilizate (zvonuri, bârfe, atacuri subterane, insinuări, intervenții politice și mediatice) aduc grave prejudicii întregii industrii de care în mod real nu le pasă.

Cultivă frica, propagă ideea unor amenințări grave care se vor adevăra dacă nu sunt ascultați și urmați, doresc supunere totală și utilizează trucuri ieftine pentru a-și mobiliza echipa într-o anumită direcție. Este atât de ușor să-i faci pe oameni să urască ceva sau pe cineva sau să se teamă de ceva sau cineva.

Din fericire, aceste emoții sunt (inclusiv din punct de vedere biologic) de scurtă durată, foarte intense și obositoare. Aceste emoții pot să ne ajute să trecem peste o criză, dar, cu siguranță, sunt perdante pe termen mediu sau lung. Demagogii sunt, din fericire, în lumea politică, în imensa lor majoritate.

Până acum câțiva ani nu cunoscusem nici unul în lumea de business. Am avut însă „norocul” să pot studia pe propria piele efectele unui astfel de concurent și cred că este momentul să-mi pun în scris experiența.

Arta de a asculta

„Cei mai mulți oameni nu ascultă cu intenția de a înțelege, ci ascultă cu intenția de a răspunde”. - Stephen Covey

Lider și modele de leadership

Pe scurt, aș dori să identific șase modele de conducere existente în organizațiile private. Nu am pretenția ca ele să fie singurele, dar, din punctul meu de vedere, celelalte modele pot fi subscrise acestora.

Și, cu siguranță, ele nu pot fi exercitate exclusiv pentru o perioadă lungă. Există un mix care creează succesul unui bun manager. Puritatea și singularitatea este apanajul poezilor și visătorilor, nu al managerilor.

a) *Ordonatorul /Comandantul*. Cel mai bun exemplu este în acest caz chiar președintele României. Mari lideri politici, militari și manageri au utilizat această metodă pe termen lung. Majoritatea liderilor de succes o folosesc doar în anumite condiții și pe termen foarte scurt.

Avantajele în cadrul organizației: Elimină neclaritățile și frica subordonaților, dând ordine clare și fără echivoc. Acest model este excelent și recomandat în cazuri de urgență sau când organizația traversează momente de criză profundă.

Impact în climatul organizației: Puternic negativ dacă acest model este utilizat pe termen mediu și lung. Anulează creativitatea și promovează lipsa de responsabilitate din partea subordonaților.

Când este recomandat: În crize organizaționale, în caz de atacuri îndreptate împotriva grupului, în startups și izolat pentru indivizi cu probleme. Stil disonant.

b) *Creatori de ritm accelerat*. Și aceștia, ca și „comandanții”, aplică o metodă de management disonant.

Avantajele în cadrul organizației: Impulsionează organizația în a atinge rezultate extraordinare, a îndeplini planuri aparent imposibile și a reduce costurile.

Impact în climatul organizației: În majoritatea cazurilor negativ deoarece este aplicat pe termen prea lung - obosind prea mult membrii echipei - sau este prost implementat.

Când este recomandat: Când există deja o echipă de lucru extrem de motivată și foarte bine pregătită pentru a obține rezultate excelente în scurt timp. Stil disonant.

c) *Democratici*. La nivel regional am întâlnit foarte puțini manageri care să aplice această metodă în mod real. Majoritatea managerilor se declară a fi din această categorie, dar refuză să implementeze real pârghiile necesare. Persoana care îmi vine în minte: Louis Gerstner Jr. IBM.

Avantajele în cadrul organizației: Obține rezultate excelente prin participarea activă la proiectele echipei, obține feedback-uri reale și loializează organizația.

Impact în climatul organizației: Evident pozitiv.

Când este recomandat: În obținerea unui mediu relaxat de lucru, consens organizațional și când este nevoie de feedback-uri reale din partea echipei. De asemenea, este foarte util dacă liderii nu sunt siguri despre cum urmează să evolueze organizația sau dacă scopurile acesteia devin nesigure. Alte cuvinte cheie: deschidere, corectitudine, sinceritate aproape brutală, se pierde însă mult timp, confuzie inițială, conflicte la început, armonie ulterioară, respect între membrii, crearea unei stări de respect reciproc, teamwork, management al conflictelor

d) *Afliativi*. Avantajele în cadrul organizației: Pot crea o stare de armonie în interiorul organizației, stare care va îmbunătăți performanțele acesteia.

Impact în climatul organizației: Pozitiv pentru companii stabile.

Când este recomandat: Când se dorește vindecarea unor

probleme interne ale organizației, în situații de post-stress sau post traumatice sau când interacțiunea dintre membri scade. În ciuda avantajelor evidente, acest model nu poate fi folosit singur. El trebuie să fie dublat de unul dintre celelalte modele sau poate distruge organizația. Stilul Vizionar este recomandat. Alte cuvinte cheie: colaborare, armonie organizațională, prietenie, team-building, construirea unui excelent capital emoțional, empatie, moral ridicat

e) Antrenorii. Când mă gândesc la antrenori mă gândesc la David Ogilvy.

Avantajele în cadrul organizației: Reușesc să implice membrii echipei în planurile și obiectivele organizației.

Impact în climatul organizației: Cu siguranță pozitiv. Nu este efectiv cu personalul blazat sau ne-stimulat. Prost executat, tinde să devină un supra-control al membrului sau să avantajeze anumite grupuri / departamente.

Când este recomandat: Pentru creșterea productivității echipelor de lucru și a integrării noilor veniți în organizație. Avantaje majore pe termen mediu și lung. A nu se confunda cu „creatori de ritm” care devin manageri doar pentru a-și atinge scopurile pe termen scurt sau doar antrenează un grup de la care are cerințe sporite în atingerea obiectivelor. Alte cuvinte cheie: interacțiune, conversații, interes explicit pentru nevoile oamenilor, auto-cunoașterea slăbiciunilor și abilităților speciale, motivație prin identificare, autonomie și independența membrilor.

f) Vizionarii.

Avantajele în cadrul organizației: Reușesc să implementeze în conștiința membrilor organizației scopul, ținta și dorințele acesteia. Creează unitate în jurul unui vis comun.

Impact în climatul organizației: 100% pozitiv.

Când este recomandat: Când organizația dorește să își schimbe obiectivele, când și-a pierdut suflul și direcția, când se ajunge la o auto-suficiență neproductivă a organizației. Alte cuvinte cheie: se

utilizează emoții puternice, inovație, experiment, riscuri calculate și/sau asumate, viziune coerentă la care aderă membrii organizației, păstrarea membrilor importanți și fidelizarea acestora, brandul este asimilat și acceptat natural de către membri, triada care este indusă: încredere în sine, cunoaștere de sine și empatie.

Stilul Comandant / Coercitiv este aplicat de managerii întâlniți din câteva cauze:

a) *old managers* - omul multilateral dezvoltat, zero sum policy, obișnuit să nu aibă concurență și să ordone by default. Mijloacele democratice i se par „*pierdere de vreme*” mai ales din punctul de vedere în care și-a construit o echipă managerială „*după chipul și asemănarea sa*”. A reușit să promoveze în timp și a suferit în funcții subordonate. Pentru el a venit *payback time*. Este evident deținătorul tuturor secretelor și al adevărului absolut („*să vă spun eu cum stă treaba...*”, „*am auzit eu din astea multe...*”, „*tinerii ăștia, tobă de carte, dar nu știu să-și lege șireturile...*”, „*băi, dacă nu facem ca mine, nu o mai facem deloc...*” citez dintr-un mare director de bancă.)

b) *new wolves* - antreprenori cu simț practic care sunt organic atașați de compania creată și o percep ca pe un produs / copil al lui. Nu acceptă decât formal părerea altora, deoarece doresc (uneori sincer) să evolueze către stilul democratic. În general, acest tip de antreprenor este adeptul *guerilla marketing*, deoarece totul pentru el este o luptă fără prizonieri și fără milă. Are o moralitate managerială scăzută și nu cunoaște termenul „deontologie profesională”. Succesul îl „îndreptățește” să afirme că are calea ideală și se consideră „guru” al industriei din care face parte.

Remarc fără surprindere că stilul „Comandant” este cel mai recunoscut și comentat. Motto-ul acestor oameni este: *O să faceți ce spun eu, pentru că o spun eu!* Acest stil implică multă brutalitate, metode coercitive. În nici un caz nu vor delega responsabilități, ci vor instala marionete pe care să le poată monitoriza. Feedback-ul

pe care îl cer este: ce ai greșit, nu ce ai făcut OK. Duce rapid la eroziuni în spiritul echipei și scade moralul organizației, făcându-i pe membrii acesteia să piardă legătura cu scopul și misiunea companiei. În ciuda acestor evidențe, există extrem de mulți manageri care adoptă acest stil, aproape militar (deși analogia este depășită, în armatele moderne existând acel esprit de corps).

Nu este însă totul negru. Acest tip de management este imperios necesar în momentele de criză ale companiei. Comenzile date în aceste momente ajută organizația să depășească șocul crizei / atacului / pierderii și să iasă din paralizie. Un alt moment în care acest stil este util este când un manager preia conducerea unei organizații care este pe trend negativ. În acel moment, însă, nu se atacă membrii organizației, ci cultura ei, în același stil brutal. În ambele situații, acest tip de management trebuie repede înlocuit de un altul, înainte ca resorturile intime ce țin organizația funcțională să fie erodate până la distrugere. Și înainte ca membrii creativi ai echipelor să plece, aceștia fiind primii care resping (aproape organic) acest stil.

Dintre stilurile prezentate, nu cred că există unele „bune” și altele „rele”. Există stiluri care ni se potrivesc la un moment dat. Dacă un manager va adopta și experimenta un singur stil, mai devreme sau un pic mai târziu, el va fi eliminat de organizația care este într-o transformare permanentă.

Shut the f* up !**

„Avem două urechi și o singură gură, deci ar trebui să ascultăm mai mult decât vorbim”. - Zeno din Citium (via Diogene Laertius).

A asculta a devenit o adevărată artă.

Aș identifica șase moduri (defectuoase) în care ascultăm (sau nu):

A) *Filtrând*. Ascultăm aparent atenți, dar auzim doar părțile care ne interesează. Filtrăm, ignorând tot ce nu ne interesează, aparent, sau nu corespunde concluziilor noastre, deja trase.

B) *Visând*. Ascultăm visând la altceva, până când o anumite asociere de cuvinte sau imagini puternice din discursul celui pe care ar trebui să-l ascultăm, ne atrag atenția și atunci „sărim” în discuție.

C) *Deraiere*. Schimbăm subiectul sau perspectiva înainte ca partenerul să-și termine discursul. Extrem de neplăcut și deranjant pentru partenerul de discuție.

D) *Presupuneri*. Deoarece nu am ascultat cu adevărat sau nu ne convine ce am auzit, începem să reinterprețăm sau să explicăm ce a „dorit” partenerul să spună. Îi „citim” gândurile și deraiem în zona dorită de noi, uneori chiar convingându-l ca asta a vrut și el să spună. GREȘIT!

E) *Indiferență*. Sunt de acord cu tot ce spui, căci nu mă interesează deloc subiectul și / sau discuția.

F) *GOD*. Refuzăm orice comentariu, critică sau modificare a ceea ce am spus. Nimic nu se poate adăuga la ceea ce am decretat și, oricum, discuția am inițiat-o de dragul unei false democrații. Monolog vs. Dialog.

G) *Ante-pronunțare*. Nici nu a început bine să vorbească partenerul, dar deja știi că nu are dreptate. Sau are sută la sută dreptate.

H) *Grăbiții*. Nici nu apucă să-și prezinte o idee, că deja intervii și o combați. La un moment dat, se va resemna și va tăcea, iar tu n-ai auzit chiar nimic din ce avea de spus. Desigur, ele se pot combina câte două sau câte trei.

Idei. Leadership. Conducere

Un lider bun este o persoană care își asumă un pic mai mult decât partea sa din vinovăție și un pic mai puțin din partea sa de laude. - John Maxwell

Există trei lucruri esențiale conducerii: umilința, claritatea și curajul. - Fuchan Yuan

Un comandant competent obține servicii eficiente de la trupe slabe iar un comandant incapabil va demoraliza și cele mai bine pregătite trupe. - John J Pershing

Capeți putere, curaj și încredere cu fiecare experiență în care te oprești și privești frica în față. Trebuie să faci acele lucruri pe care te gândești că nu le poți face. - Eleanor Roosevelt

Un comandant fricos este cel mai mare pericol pentru oameni.
- Stephen King

Un plan executat cu violență acum este mai bun decât un plan perfect executat săptămâna viitoare. - George Patton

Suprema calitate a leadershipului este integritatea. - Dwight Eisenhower

